

Statenvoorstel 52/09 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 2 oktober 2009

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 15 mei 2009

's-Hertogenbosch

Datum

11 september 2009

DIS-nummer

1579026

Griffie

Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 15 mei 2009 dienen te worden vastgesteld.

1. Inleiding

Artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Overeenkomstig het bepaalde in voornoemd artikel liggen de ontwerpnotulen van de vergadering van Provinciale Staten van 15 mei 2009 ter inzage in de fractiekamers en in de bibliotheek.

2. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Mevrouw drs. E.M.W.J. Wöltgens

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk toestel (073) 681 22 78

N.B. de notulen liggen vanaf 23 september 2009 ter inzage in de fractiekamers en in de bibliotheek en worden als losse bijlage op SIS gepresenteerd.

Ontwerp-besluit 52/09 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 2 oktober 2009

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 15 mei 2009

's-Hertogenbosch

Datum

11 september 2009

DIS-nummer

1579026

Griffie

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 11 september 2009;
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 15 mei 2009 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 2 oktober 2009

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de griffier

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op vrijdag 15 mei 2009**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	3	
Agenda	5	
Presentielijst	7	
Opening door de voorzitter	7	
Sprekers:		
Voorzitter	7,8	
Griffier	7	
Heijmans	8	
Thuis	8	
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten	8	
Sprekers:		
Voorzitter	8,9	
Griffier	8	
Van de Ven	9	
Zeegers	8	
Besluitvorming Toekomststrategie Essent	9	
Sprekers:		
Voorzitter	9,10,11,13,14,15,16,17,19,22,23,24,26,27, 28,29,30,32,36,39,40,43,45,50,52,53,55,56, 59,61,62,63	
Arkes	9,28,29	
Mw. Van Breda	62	
Mw. Geeraedts	9,23,24,26,27,28,41,42,44,45,52,53,57,58, 61,62	
Ten Harmsen van der Beek	62	
Heijmans	9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,21,22,23,24, 26,29,31,34,38,40,41,42,45,47,48,49,50,51, 52,53,54,55,56,58,60,61,62	
Hoes	48,49,50	
Mw. Lestrade-Brouwer	9,16,17,18,31,32,35,37,38,39,40,53,54,55, 56	
Martens	43	
Mw. Moons	40,41,42,43,44,45,46,47,48,56,57,58,59,60	
Van den Oord	9,10,11,12,13,14,17,21,22,28,29,31,42,43, 45,48,50,51,52	
Punt	9,39,40,56	
Van Schoonhoven	9,15,30,31,32,38,39,54	
Thuis	9,13,14,15,16,22,23,32,36,61	
Verhoeven	53	

Mw. Verstappen	9,11,14,17,27,28,36,37,39,43,44,47,48,54, 55,56
Vreugdenhil	9,12,27,33,34,35,40,46,50,54,59,60
Zeegers	18,39
Mw. Zwijnenburg-van der Vliet	62,63
Motie 1 (Thuis e.a.; gewijzigd in M1a)	15,61
Motie 1a (Thuis e.a.; aangenomen)	61,62
Motie 2 (Vreugdenhil; gewijzigd in M2a)	50,54
Motie 2a (Vreugdenhil; verworpen)	54,63

Sluiting van de vergadering

63

Spreker:

Voorzitter

63

Besluit nr. 52/09

64

52/09

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

Mw. J.R.H. Maij-Weggen, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boel, P.D.A.	PvdA	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Oord, ir. H.C.A.M. van den	CDA	Oirschot
Paulides-Ruitenbergh, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Breda
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Punt, C. <i>(tijdelijk)</i>	Brabantse Partij	Klundert
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg

Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk
Staak, W.R. van der	SP	Sint Oedenrode
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Ven, mr. C.P.J.M. van de (<i>tijdelijk</i>)	CDA	Moergestel
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier

VERGADERING VAN
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT
OP VRIJDAG 15 MEI 2009

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten
- III Besluitvorming Toekomststrategie Essent
- IV Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 15 MEI 2009

Voorzitter: mw. J.R.H. Majj-Weggen, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens tot 12.48 uur

Adjunct-Griffier: A.J. Brul vanaf 12.48 uur

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Wagemakers, Stalknecht, Van der Burgt, mw. mr. Verschuuren, mw. Kerkhof-Mos, Dörr, Van der Doelen, mw. drs. Lamers, Martens, ing. Vreugdenhil, mw. Hosseini-Ghreani, Arkes, Wolters, Göring, mw. drs. Prins-Afman, Van Zeeland, Schouten, Zeegers, mw. Van Boxtel, Verrijt, mw. Lestrade-Brouwer, Van der Staak, mw. dr. Verstappen, Boel, mw. Wijnands, mw. Moonen-Gerrits, Ten Harmsen van der Beek, Mulders, mw. Arts, drs. Kielenstijn, mw. Andreas-de Jong, drs. Coonen, drs. Hoogeveen, Heijmans, Van Schoonhoven, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. drs. Slegers, mw. Gounou, drs. Voeten, mw. Van Breda, ing. Van Lopik, drs. Thuis, Smolders, mw. mr. Geeraedts, Erciyas, mw. Kamphorst, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Verhoeven, mw. Lavrijssen, Punt, ir. Van den Oord, mr. Van de Ven, mw. ing. Aarts-van de Loo en mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh.

Afwezig is 1 lid: Van Vught.

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering.

tafel zit.

De *voorzitter*: Ik open de vergadering en vraag u, voor een moment van bezinning te gaan staan.

In deze korte stilte verzoek ik u, mevrouw Marij Pijnenburg te herdenken, die op zo'n verdrietige wijze slachtoffer is geworden van de aanslag op Koninginnedag. Ik heb gisteren de provincie vertegenwoordigd bij haar uitvaart. Ik stel voor dat wij haar gedenken met een minuut stilte.

De aanwezigen nemen staande een minuut stilte in acht.

De *voorzitter*: Ik verzoek de griffier om mededeling te doen van de ingekomen berichten van verhindering. Zij heeft ook nog een andere mededeling te doen. Mevrouw Wöltgens, wij zijn blij dat u na een periode van ziekte weer achter de

De *griffier*: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Van Vught, wegens verblijf in China. Mevrouw Paulides en mevrouw Aarts komen iets later.

Gisteren is onrust ontstaan door e-mailtjes die door diverse Statenleden en bestuurders zijn ontvangen. De ontvanger wordt hierin beantwoord naar aanleiding van zijn mail, waarin hij of zij oproept om de verkoop van Essent te stoppen. In een aantal gevallen blijkt die ontvanger echter niet de verklaring tegen de verkoop te hebben verzonden. Het blijkt voor iedereen mogelijk te zijn om op internet met behulp van standaardformulieren e-mails te versturen namens iemand anders. Hierbij wordt slechts gevraagd naar een naam en een e-mailadres. Deze kunnen

vrij worden ingevuld. In een korte tijd zijn deze formulieren gevuld met de namen en e-mailadressen van diverse Statenleden en bestuurders en verzonden naar de provincie Noord-Brabant. De nu gebruikte namen en e-mailadressen zijn openbaar, via onze eigen website. Het probleem is in kaart gebracht. Getracht wordt, na te gaan op welke manier wij dit in de toekomst kunnen voorkomen.

De *voorzitter*: U weet nu op welke waarde u deze e-mails moet schatten.

De heer *Heijmans* (SP): Het gaat hier toch enigszins om een schending van privacy. Ik ben zelf een redelijke digibee, maar ik zou het college willen vragen of het mogelijk is te achterhalen wie de mails gestuurd heeft. Ik vind eigenlijk dat wij dat in dit geval verplicht zijn, maar ik weet niet of het mogelijk is.

De *voorzitter*: Ik denk dat die opdracht aan de griffie moet worden gegeven. Het zijn mails die in Provinciale Staten hebben gecirculeerd en wellicht nog circuleren. De griffie krijgt natuurlijk de steun van Gedeputeerde Staten daarbij.

De heer *Thuis* (CDA): De fractie van het CDA ondersteunt het verzoek van de heer Heijmans.

De *voorzitter*: Ik neem aan dat iedereen dit verzoek ondersteunt. Wij zullen er in het Presidium op terugkomen.

Er is een verzoek van achttien Statenleden om deze extra vergadering te houden. Zoals u hebt gemerkt, is dit verzoek gehonoreerd. Inmiddels heeft het college een reactie aan Provinciale Staten verzonden. Voorgesteld wordt die te betrekken bij de bespreking van de besluitvorming over Essent.

De heer *Thuis* (CDA): Het CDA ondersteunt uw voorstel graag.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat iedereen zich daarbij kan aansluiten.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en

beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten

De *voorzitter*: Het is u bekend dat onze collega Jacques Ermen erg ziek is. Hij heeft mij verzocht om tijdelijke onderbreking van zijn lidmaatschap van Provinciale Staten. Daarom heb ik de voorzitter van het centraal stembureau verzocht een tijdelijke vervanger te benoemen. De heer Van de Ven is als tijdelijk opvolger van de heer Ermen voorgedragen. Zijn geloofsbrieven zijn onderzocht. De Commissie voor de geloofsbrieven bestond uit de heren Zeegers, Van der Burgt en Boel. De heer Zeegers zal namens hen het woord voeren.

De heer *Zeegers* (SP): Mevrouw de voorzitter! De Commissie voor de geloofsbrieven heeft de geloofsbrieven van de heer C.P.J.M. van de Ven onderzocht en in orde bevonden. De heer Van de Ven voldoet aan de voorwaarden voor het lidmaatschap van Provinciale Staten. Hij vervult volgens zijn opgave geen openbare betrekkingen die strijdig zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie stelt de Staten dan ook voor, de heer Van der Ven tot de Staten toe te laten.

De *voorzitter*: Ik vraag de Staten of zij met dit voorstel kunnen instemmen. Ik constateer dat dit het geval is. Ik verzoek de kamerbewaarder de heer Van der Ven naar binnen te leiden.

In handen van de voorzitter legt de heer Van de Ven de in artikel 11 van de Provinciewet voorgeschreven eed af.

De *griffier*: Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik om iets in het ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De heer *Van de Ven* (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De *voorzitter*: Mijnheer Van der Ven, hiermee bent u beëdigd als tijdelijk lid van de Provinciale Staten. Hartelijk welkom! Graag overhandig ik u hierbij een boeket bloemen.

Ik zal Jacques Ermen uit naam van de Staten laten weten dat wij met hem meeleven en dat wij hopen dat zijn gezondheidsproblemen kunnen worden opgelost.

Besluitvorming Toekomststrategie Essent

De *voorzitter*: Ik geef het woord aan de heer Van den Oord.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vind het niet prettig, maar ik wil u even aanspreken op de orde. Het is in dit land eigenlijk een ongeschreven wet en een goed gebruik dat de indieners van een agendapunt of de aanvragers van een bijzondere vergadering als eerste het woord krijgen. Ik zou u willen vragen ook vandaag deze ongeschreven wet gestand te doen.

De *voorzitter*: Het debat heeft twee onderdelen. Er is uw verzoek om een spoeddebat. U heb daarvoor geen motie of tekst ingediend. Er is ook een stuk van Gedeputeerde Staten. Het wordt dus een gemengd debat. Ik geef, tenzij de Staten anders beslissen, er de voorkeur aan om de gewone volgorde te volgen. Wat vinden de Staten de beste volgorde?

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Dit is een reguliere Statenvergadering. Er is geen interpellatie of zoiets. In een goede parlementaire democratie gaat de inhoud voor een handelen zoals door de oppositiepartijen is aangevraagd. Het is voor de fractie van het CDA volstrekt vanzelfsprekend dat wij eerst spreken over de informatie. Ik kan mij niet voorstellen dat de oppositiepartijen na 24 april de oren helemaal hebben dichtgestopt voor nieuwe informatie. Het onderwerp is voor de Brabantse burgers en voor de Staten buitengewoon belangrijk. Het zou

buitengewoon vreemd zijn als onder het motto dat het gewoonte of een ongeschreven wet is wij de inhoud ondergeschikt maakten aan het thema dat de oppositie als aanleiding voor het debat ziet. De fractie van het CDA wil de informatie die wij hebben gekregen volop kunnen betrekken bij de afwegingen die wij moeten maken.

De *voorzitter*: De fractie van het CDA is dus voor de volgorde die ik heb aangeduid als de gewone volgorde. Ik heb al opgemerkt dat de SP daar tegen is. Wat vinden de andere partijen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw de voorzitter! Wij ondersteunen het standpunt van het CDA.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Wij steunen uw voorstel.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Wij volgen uw redenering.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Laten wij het zo doen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wij ondersteunen het verzoek van de SP.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): D66 ondersteunt het standpunt van de voorzitter.

De heer *Punt* (BrabantsePartij): Wij ondersteunen het voorstel van de SP.

De *voorzitter*: Het is duidelijk, mijnheer Heijmans, dat u geen meerderheid hebt. Het woord is aan de heer Van den Oord van het CDA.

Er zijn geen spreektijden aan mij doorgegeven, maar ik herinner u eraan dat wij redelijk op tijd klaar moeten zijn, om vanmiddag nog commissievergaderingen te kunnen houden. Houdt u het kort en krachtig!

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik zal die oproep in mijn betoog betrekken, maar ik moet de gevoelens van onze fractie in zo'n belangrijk debat wel kwijt kunnen.

Drie weken geleden hebben wij hier een debat gevoerd. Wij hebben Gedeputeerde Staten wensen en bedenkingen meegegeven, om bij het besluit dat zij moeten nemen over de voorgenomen verkoop te betrekken. GS zijn aan zet.

Sinds die tijd is er nogal wat veranderd. Statenleden hebben nauwelijks nog de tijd voor privéleven en werk. Er zijn gewijzigde inzichten, waarop het college in zijn informatiememorandum ingaat. Er zijn ook nog actualiteiten.

De fractie gaat het debat van drie weken geleden niet compleet op de inhoud herhalen. Wij zullen ons toespitsen op de gewijzigde informatie en op actuele zaken. Een verantwoordingsdebat ligt nog in het verschiet. Ik wil het college een compliment maken, omdat in het informatiememorandum dat hier voorligt hetgeen drie weken geleden is besproken heel goed is gedistilleerd. De Staten hebben toen geen motie aangenomen. Mijn fractie had zeven wensen en bedenkingen, die heel uitgebreid en netjes terugkomen in de lijst die het college heeft gepresenteerd. Wij hebben daar wel een goed gevoel bij. Ik verzoek het college om bij het verantwoordingsdebat dezelfde structuur aan te houden. Dat zou voor ons heel prettig zijn.

Wat de gewijzigde omstandigheden betreft, zijn twee zaken belangrijk. Er is een duurzaamheidscontract en er is informatie over de splitsing. Duurzaamheid is een belangrijk thema, dat hier breed is uitgemeten. Iedere fractie is daar kritisch over geweest. Er is een vernieuwd contract voorgelegd waar wij onze hoop op hadden gevestigd. Helaas hebben onze eindadviseurs geconstateerd dat dit contract niet voldoende spijkerhard is om ermee vooruit te kunnen, zoals wij eigenlijk hadden gevraagd. Dat is jammer, maar het is niet anders. De adviseurs hebben ons echter ook met nadruk meegegeven, dat de Staten nu eens blij moeten zijn met wat zij hebben bereikt. Door een kritische houding hebben wij nogal wat weten te bereiken. Wat is vastgelegd is marktconform. Veel meer kunnen wij niet verwachten.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Van den Oord begint met de stelling dat een aantal zaken is veranderd. Hij haalt onder andere het

duurzaamheidscontract aan. Onze adviseur zegt eigenlijk, zoals de heer Van den Oord terecht zegt, dat er niets is veranderd. Er ligt ongeveer hetzelfde, maar het oogt alleen wat mooier. Mogen wij ten aanzien van het duurzaamheidscontract in ieder geval gezamenlijk vaststellen dat er niets nieuws ligt?

De heer *Van den Oord* (CDA): Als wij het debat op deze manier voeren komen wij vandaag snel tot een afronding. Op hoofdlijnen is het echter zonder meer correct. Ik maak wel een nuance. De adviseurs hebben waar ik zelf bij heb gezeten gezegd dat er wel degelijk iets nieuws is: een stichting. Dat is een nieuw element, maar zij constateren dat dit in de uitvoeringspraktijk niet zal leiden tot een versterking van de juridische houdbaarheid en hardheid. Daarmee is dat punt wat mij betreft afgetikt.

De heer *Heijmans* (SP): U steunt mijn conclusie dat de uiterlijke verschijningsvorm van het contact wat anders is, maar dat de inhoudelijke juridische afdwingbaarheid en dergelijke niet zijn veranderd. U onderschrijft de mening van onze adviseurs. Dat is duidelijk.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik kom op het tweede punt, de splitsing. Afgelopen woensdag hadden wij een gesprek met minister Van der Hoeven, waar de heer Heijmans ook bij was. Onze fractie merkte dat er in het debat van drie weken geleden en daarna in de media mist was op het punt van de splitsingswet, alsof die nog teruggedraaid zou worden. Voor mijn fractie is bij de behandeling van drie weken geleden een uitgangspunt geweest dat zij niet teruggedraaid wordt. Dat was voor ons cruciaal. Voor ons was er geen mist, maar ik heb wel gemerkt dat die er in de Staten was. Vandaar, dat wij op dat onderdeel nog eens duidelijkheid wensten. De heer Heijmans heeft er afgelopen woensdag bij gezeten, toen de minister er klip en klaar over was. De splitsingswet wordt niet teruggedraaid. Ik zie de heer Heijmans komen. Ik gun hem de tijd om het rustig te doen.

De *voorzitter*: Voordat de heer Heijmans

interrumpeert vraag ik de linkerhoek van de publieke tribune om de grote spandoeken weg te halen. Die mogen eigenlijk niet. Wilt u zo vriendelijk zijn om de kamerbewaarder te helpen om ze te verwijderen?

De heer *Heijmans* (SP): Wat de heer Van den Oord zegt is juist. De minister is er klip en klaar in. Aan zijn betoog wil ik echter nuanceren dat de minister niet voornemens is om de splitsingswet terug te draaien of te veranderen. De heer Van den Oord zal echter bevestigen dat de minister ook met nadruk heeft gezegd dat er altijd een initiatiefwetsvoorstel uit de Kamer kan komen. Wat betreft de discussie van 24 april ben ik het met de heer Van den Oord eens, dat de splitsingswet de komende maand of de komende twee maanden niet teruggedraaid zal worden. Ik denk eerlijk gezegd dat het in de politiek zo werkt, dat misschien eerst een paar mensen vanuit Den Haag het land in moeten, zodat het gezichtsverlies beperkt is en er ruimte komt voor een initiatiefwetsvoorstel. Dan, mijnheer Van den Oord, is het zo ontzettend jammer als wij Essent al verkocht hebben. Het heeft dan allemaal geen zin meer. De heer Van den Oord zal het toch met mij eens zijn dat, naar wie men op dit moment in het land ook luistert, of het de werkgevers of werknemers zijn, iedereen zegt: wat zijn wij toch dom geweest met die splitsingswet. Waarom biedt hij niet de kans om die splitsingswet over een halfjaar of een jaar misschien niet terug te draaien, maar toch wel te veranderen? Dat zou ook voldoende kunnen zijn.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, u moet kort interrumpen en niet een heel betoog houden.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik denk dat de heer Heijmans Oost-Indisch luistert. Er zijn ook heel andere geluiden. De SP heeft in Den Haag eerder een initiatiefwetsvoorstel ingediend om de splitsingswet terug te draaien. Onze parlementaire democratie heeft uitgesproken dat zij dat niet wil. Toen was er nog de mogelijkheid dat de minister er heil in zag om het toch te doen, maar zij heeft nog eens bevestigd dat dit niet gebeurt. Die lijn

was voor ons altijd al duidelijk. Wij zijn daar altijd van uitgegaan. Wij kunnen wel bezig blijven, maar zo werkt het niet. Ik begrijp wel dat de heer Heijmans vanuit zijn opinie iedere keer weer probeert tot afstel of uitstel of wat dan ook te komen. De Engelsen zeggen: if you can't convince them confuse them. Dat is hier van toepassing, denk ik. Voor ons is in elk geval de mist die hier drie weken geleden in het debat hing volledig opgeklaard, door wat de minister ons deze week heeft verteld.

Ik ga graag verder met de actualiteiten. Afgelopen maandag is er een aandeelhouderscommissie geweest en in de Kamer zijn moties ingediend.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Hoe moet ik de motie begrijpen die gisteravond aangenomen is?

De heer *Van den Oord* (CDA): Daar kom ik dadelijk op. Dat is voor mij een actualiteit. Eerst ga ik in op de aandeelhouderscommissie. In onze wensen en bedenkingen hadden wij aangegeven dat wij het van belang vonden dat er voor het netwerkbedrijf dat overblijft een verzwakt structuurregime komt. Dat netwerkbedrijf is een overheidsbedrijf. Het is van belang dat het goed en robuust wordt gefinancierd. Dat is direct in het belang van de Brabanders, zodat zij energie geleverd kunnen krijgen.

In de aandeelhouderscommissie was er geen meerderheid voor het verzwakte structuurregime. Dat betreuren wij. Ik heb mij in het dossier verdiept en wat schetst mijn verbazing? Nog afgelopen week is er een brief van het minister van Economische Zaken geweest waarin nog eens wordt aangegeven dat, als men met zoveel aandeelhouders zit als Essent, 140 gemeenten en nog eens zes provincies, er zoveel kikkers zijn die alle kanten op springen dat men geen verzwakt structuurregime moet willen. Men moet dan werken met een aandeelhouderscommissie. Dat is voor mij wel even een nieuw gegeven, maar het doet niet af aan de wens die wij hebben geuit. Wij willen dat de statuten van het netwerkbedrijf en Enexis ingericht worden in de geest van een verzwakt structuurregime. Die wens blijft voor ons hard overeind staan. Wij hebben dat de vorige

keer gemeld en willen dat ook zo houden.

Dan de actualiteit in de Tweede Kamer. Onze conclusie is dat heel veel mensen die er niet over gaan er wel over praten. Wij gaan over Essent. Mevrouw Van Gent van GroenLinks heeft per motie een oproep gedaan om de kerncentrale Borssele in publieke handen te houden. Zij heeft de minister opgroepen om daar alles voor te doen wat in haar vermogen ligt. Die actualiteit heb ik meegenomen in het gesprek dat de heer Heijmans en ik in Berkel-Enschot afgelopen woensdag met de minister hadden. De minister heeft heel duidelijk gezegd dat zij dat zal doen als het in haar mogelijkheden ligt, maar het betekent niet dat zij de Kernenergiewet gaat aanpassen. Wat mij betreft, is dat een belangrijke constatering.

Dan is er de motie van de heer Samsom van gisteravond. Die werd ingediend in een debat voor de Bühne. Het leek alsof wat wij hier drie weken geleden hebben besproken allemaal vergeten was. Vooral de fractie van het CDA en ook andere partijen hebben het college duidelijk via de wensen en bedenkingen de opdracht meegegeven tot verkoop over te gaan, maar niet te tekenen. Het moet de deed of acceptance niet bij REW indienen voordat het splitsingsplan rond is. Indien de minister nog met aanwijzingen komt, zal dat voor het college mogelijk nog aanleiding zijn om de Staten weer bij elkaar te roepen. Daar waren wij klip en klaar in. Nu wordt een oproep gedaan dat dit moet gebeuren. Ik snap het verschil niet. Ik vind het mooi dat het vandaag weer allemaal in de kranten komt, maar drie weken geleden hebben wij dat al uitgesproken. Ik vind het jammer dat ons amendement op die manier niet serieus genomen wordt.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dat is één kant van het verhaal van mevrouw Van der Hoeven. Zij zei gisteravond ook heel duidelijk: Brabant, u weet niet eens wat u verkoopt. Brabant voert het debat op het verkeerde moment en in de verkeerde volgorde, dus het maakt er een zootje van. Die woorden van mevrouw Van der Hoeven heb ik mij ook ter harte genomen.

De heer *Van den Oord* (CDA): Op dit punt hebben

wij onze adviseurs ingeschakeld, de adviseurs van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten gezamenlijk en onze eigen adviseurs. Daaraan voorafgaand merk ik op dat aangegeven is dat het splitsingsplan interactief door Essent met de NMA is opgesteld. Dat is zo opgesteld om te doen wat door het ministerie werd gewenst en om ervoor te zorgen dat de overheid een robuust netwerk overhoudt. Dat vinden wij heel belangrijk. De adviseurs hebben allen gezegd: wow, wat ziet dat er goed uit. Menigeen kan nog een puntje zuigen aan dat proces. Wij hebben er vertrouwen in dat dit goed komt.

De minister heeft in het gesprek met de heer Heijmans en mij aangegeven dat zij nog met aanwijzingen komt. Zij is en detail daarop ingegaan, maar zij wilde niet dat wij alles naar buiten brachten. Dat zullen wij ook niet doen. De eis van Nma, waarbij mogelijk extra financiering wordt gevraagd, was wat mijn partij betreft gewoon goed. Als wij straks een netwerk overhouden dat niet goed functioneert, hebben wij een probleem. Dat netwerkbedrijf is van de overheid en moet goed zijn gefinancierd en goede statuten hebben, zodat wij er zeggenschap over hebben. Zo kunnen wij voor de burgers van Brabant de stroomvoorziening garanderen en zullen minder Brabanders hoge tarieven hoeven te betalen voor het transport van elektriciteit.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Het verhaal van de heer Van den Oord is heel mooi. Hij legt het proces nog eens uit. Mevrouw Van der Hoeven moest gisteren heel voorzichtig blijven. Zij kon alleen openbare gegevens op tafel leggen. Tussen de regels door gaf zij de vermogensverdeling op dit moment tussen het netwerkbedrijf en het energiebedrijf heel helder aan. Ik ben het daarmee eens. Brabant weet daardoor niet wat het verkoopt. Daarom moet de motie waarin staat dat Brabant goed moet weten wat het verkoopt worden gesteund. Houdt het besluit daarom nog even aan.

De heer *Van den Oord* (CDA): Als wat de heer Vreugdenhil zegt waar is, is dat prima. Maar wij hebben de opdracht al gegeven. Wij bevestigen

gewoon iedere keer onze standpunten. Wij hebben GS de opdracht gegeven niet te tekenen, het briefje met de deed of acceptance niet in te dienen bij RWE, voordat het allemaal duidelijk is. Er is totaal geen sprake van verschil van mening hierover.

De heer *Heijmans* (SP): Ik denk dat er wel degelijk een verschil van mening is. Het college heeft helder en duidelijk gezegd dat het volgende week dinsdag een besluit gaat nemen. U kunt dat besluit wel uitleggen als het zetten van een handtekening. Ik heb van het college niet begrepen dat het dinsdag een besluit gaat nemen dat wij besluiten tot verkoop mits, mits, mits, mits....

De heer *Van den Oord* (CDA): Ja, ja, ja, ja! Ik hoop dat dit ook duidelijk vermeld zal worden. Ik heb het nadrukkelijk aan het college voorgelegd.

De heer *Heijmans* (SP): Het college heeft duidelijk te verstaan gegeven dat het aanstaande dinsdag op grond van de uitspraak die de Staten op 24 april hebben gedaan te besluiten wat zij gaat doen. De meerderheid van de Staten deed een principiële uitspraak dat het college de aandelen niet moet vervreemden. Het college zal aanstaande dinsdag besluiten wat het met die democratisch aangenomen motie gaat doen. Dat is de enige uitleg, die terecht door de Tweede Kamer zo begrepen is.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik heb in de stukken gelezen dat rekening wordt gehouden met de wensen en bedenkingen van het CDA. Ik wacht graag het antwoord van de gedeputeerde af.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, niet voor de derde keer over hetzelfde thema! Dat is de regel. Ik meld u dat u hierop ook een reactie krijgt van het college.

De heer *Van den Oord* (CDA): Als het nodig is, gaan wij er straks nog verder over in debat. Ik zet nu de lijn van mijn betoog verder. Ik kom tot een afronding.

Wij hebben in het proces te maken met een

realiteit en een verantwoordelijkheid. De realiteit is gewoon dat het Rijk een wet heeft aangenomen die de provincie moet uitvoeren. Noord-Brabant heeft de splitsingswet niet gewild. Alle andere Europese landen splitsen ook niet. Mijn fractie heeft in dit proces een worsteling beleefd. Wij hebben altijd gepleit voor een fusie tussen Essent en Nuon. Toen ik deze week met de heer Heijmans bij mevrouw Van der Hoeven zat, hielden wij ons voor. Hoe komt het dat wij aan de voorkant helemaal samen optrokken, maar nu ineens toch niet meer samengaan? Dat zit voor mij in de woorden realiteit en verantwoordelijkheid. De realiteit leert ons dat de wet gewoon niet wordt teruggedraaid. Wij zitten met een uitvoeringskwestie in Brabant. Die uitvoering zal moeten plaatsvinden. Wij nemen verantwoordelijkheid voor het bedrijf en de werknemers. Dat betekent dat het bedrijf in de toekomst slagkracht moet krijgen om verder te kunnen gaan. Wij moeten het niet laten stikken, want dan gaat het naar de filistijnen.

Mijn fractie vindt wel degelijk dat er nieuwe feiten en omstandigheden zijn. Die hebben wij ingebracht. Wij vinden het van belang dat het college daarmee verder gaat en op grond ervan een goed besluit neemt. Wij zullen een motie indienen. De heer Thuis wikkelt onze inbreng verder af.

De *voorzitter*: Het CDA levert dus twee sprekers. Het woord is aan de heer Thuis.

De heer *Thuis* (CDA): Dit is een nieuwe vorm van duettisme, voorzitter.

De heer Van den Oord heeft aangegeven dat de fractie van het CDA een motie indient. Dat doen wij samen met D66. Wij hebben gelezen wat voor de oppositie de aanleiding was voor deze bijeenkomst. Wij nemen kennis van de beraadslagingen en van de notitie die wij hebben gekregen. Wij vinden dat het college van Gedeputeerde Staten in ieder geval in een positie moet zijn om de aandelen van Essent te vervreemden. Ik heb het Reglement van Orde er nog eens op nagekeken wat de betekenis is van een motie. Een motie is een gedachte, een statement,

uit Provinciale Staten waarvan GS mogen afwijken. Dat staat in het reglement en in de Provinciewet. Het is een formele uitspraak in de parlementaire democratie, geen opdracht. Het betekent wel dat er een politieke lading onder zit. Dat moeten wij met elkaar ook helder hebben. Provinciale Staten debatteren natuurlijk niet voor niets over belangrijke onderwerpen voor de provincie Noord-Brabant.

Het CDA en D66 vinden het belangrijk om nog maar eens uit te spreken waar wij staan, met de gegevens van vandaag.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Thuis zegt dat Provinciale Staten niet voor niets vergaderen. Dat ben ik helemaal met hem eens. Op 24 april hebben wij hier zitten vergaderen, zwaar gewikt en gewogen en met een meerderheid het college iets meegegeven. Ik beluister dat hij nu zegt dat het college zelf mag weten wat het daarmee doet. Zijn uitleg van de motie kennen wij. De motie is een wens, een gedachte of een verlangen of wat dan ook. Er worden hier echter politieke keuzes gemaakt. De heer Thuis zegt dat wij niet voor niets hebben zitten vergaderen.

Die vergadering ging over de principiële vraag of wij voor of tegen verkoop zijn. Zo hebben de hele Staten het begrepen. Als hij nu zegt dat het aan het college is om dat naast zich neer te leggen, is mijn conclusie niet anders dan dat wij wel degelijk voor niets hebben zitten vergaderen.

De *voorzitter*: Mijnheer Thuis, wacht u nog even. Er komt ook nog een interruptie van mevrouw Verstappen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik hoorde de heer Van den Oord net zeggen dat hij er alle vertrouwen in heeft dat GS rekening houden met de wensen en bedenkingen van het CDA. Kunnen wij er ook alle vertrouwen in hebben dat GS rekening houden met de wensen en bedenkingen van de meerderheid van de Staten? Die heeft besloten dat er niet verkocht moet worden en dat voorgelegd aan GS. Of is dit een spelletje van het CDA, onder één hoedje met GS? Democratie betekent: de stem van het volk. Vindt de heer

Thuis het belangrijk dat die stem van het volk ook gehoord wordt, of gaat het vooral over de wensen en bedenkingen van het CDA? Heeft hij alleen daar alle vertrouwen in?

De *voorzitter*: Ik begrijp dat u eigenlijk een vraag aan GS stelt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Nee, zeker niet.

De *voorzitter*: Dan laat de heer Van den Oord nu een reactie horen.

De heer *Van den Oord* (CDA): Voor mij is dat een toevoeging op hetgeen de heer Heijmans heeft gebracht. Hij is het debat aan het afpellen. Het gaat niet meer om de wijzigingen op het terrein van de duurzaamheid. Het gaat niet meer om de wijzigingen rond de splitsingswet. Voor ons zijn dat wel degelijk nieuwe gegevens. Wij hebben niet alleen een principieel ideologisch debat gevoerd, maar wij hebben ook gemerkt dat er nieuwe feiten en omstandigheden zijn. Onze opdracht blijft hard boven tafel.

De heer *Thuis* (CDA): In aanvulling op de heer Van den Oord merk ik op dat wij geen besluit hebben genomen. Er is geen officieel Statenbesluit voorgelegd. Voorts houdt de fractie van het CDA niet van spelletjes, ook niet met GS. Ik werp dat zeer ver van mij, als de heer Heijmans of mevrouw Verstappen daarmee de indruk wil wekken dat het niet parlementair zou zijn als de Staten vandaag een andere uitspraak doen. Laat Provinciale Staten, na 24 april GS gehoord hebbende en GS vandaag reagerend op de wensen en bedenkingen gehoord hebbende, maar uitspreken hoe zij op dit moment daar in staan. Dat is van net zoveel betekenis als de motie van toen. Ik verwerp de suggestie dat het indienen van een motie nu onparlementair zou zijn.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat heb ik niet beweerd, maar u bent nu weer wel woordspelletjes aan het spelen. Provinciale Staten hebben een besluit genomen, namelijk om een voorliggende motie aan te nemen. Die motie ligt nu bij GS.

De heer *Thuis* (CDA): Het zal wel duidelijk zijn waarom het gaat. Ik zal de motie, die is ondertekend door mevrouw Lestrade-Brouwer van D66 en mijzelf, voorlezen:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in extra vergadering bijeen op vrijdag 15 mei 2009, over het besluitvormingsproces Toekomststrategie Essent; de Staten, gehoord de beraadslagingen, spreken uit op basis van nadere informatie inzake het besluitvormingsproces uitvoering Toekomststrategie Essent GS te adviseren de aandelen Essent te vervreemden, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

Wil de heer Heijmans hier nog op reageren? Hij krijgt dadelijk sowieso het woord.

De heer *Heijmans* (SP): Nu ligt er een motie waarin precies het tegenovergestelde van het college wordt gewenst als in een eerder aangenomen motie is gevraagd. Zijn motie is het spiegelbeeld van de motie die op 24 april is aangenomen.

De heer *Thuis* (CDA): Er zijn ook verschillen, mijnheer Heijmans. Op 24 april is uitdrukkelijk gezegd dat heel belangrijk is dat GS besluiten hoe zij de motie en de bezwaren en bedenkingen weegt.

De heer *Heijmans* (SP): Dat is niet het verschil. In de vorige motie werd gewoon duidelijk gemaakt wat de wens van de Staten was. Er werd helemaal niets gezegd over de vrijheid van het college om af te wijken van die wens. De heer Thuis probeert nu een in meerderheid aangenomen motie met een motie die precies het tegenovergestelde vraagt te bestrijden. Als de motie van de heer Thuis wordt aangenomen, is de motie van 24 april niet van tafel. Ik ben tegen de splitsingswet, maar ik ben er heel erg tegen dat hij het college probeert te splitsen. Dat zit zo meteen met a. een motie waarin staat "verkopen" en b. een motie waarin staat "niet verkopen". Ik vind dat hij een parlementair unicum aan het creëren is.

De heer *Thuis* (CDA): De status van beide moties blijft hetzelfde. GS nemen hun verantwoordelijkheid om tot een uitvoering ervan te komen. Zij wegen dat zelf.

De heer *Heijmans* (SP): Vindt de heer Thuis dit nu besluitvorming? Moeten wij over een week opnieuw een Statenvergadering aanvragen, met een meerderheid in de Staten die dan weer het tegenovergestelde wil van wat zijn motie wil? Gaan wij zo met de democratie en met vastgestelde meerderheden om?

De heer *Thuis* (CDA): Als er volgende keer weer informatie is die van belang is voor de Staten en door de Staten gewogen moet worden, dan moet dat gebeuren.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Het is prima dat de heer Thuis even in het Reglement van Orde kijkt hoe je moties moet interpreteren, maar ik ga toch uit van het dualisme. De Staten doen een richtinggevende uitspraak. De heer Thuis probeert ons nu weer twee wegen op te wijzen. Door de Staten opnieuw een richtinggevende uitspraak te vragen zullen GS, als die uitspraak wordt gedaan, opnieuw een oordeel moeten vellen. Hij probeert een enorm dilemma op te dringen aan GS en aan Provinciale Staten. Dat vind ik niet correct.

De heer *Thuis* (CDA): GS zijn best in staat om zelf een afweging te maken welke elementen het belangrijk vindt voor de besluitvorming. In een Statenvergadering is het altijd mogelijk dat er Statenleden zijn die behoefte hebben aan een motie met een boodschap voor GS. Die moet dan ingediend kunnen worden.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Heijmans voor de SP.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik zou haast zeggen: ik ben een beetje sprakeloos. Ik vind wat hier gebeurt wel heel bijzonder. Wij hebben een afrondend debat gehouden. Iedereen heeft tijdens dat debat gesproken over een historische dag. Er kwamen allerlei mooie woorden. Zelfs het college

gaf ons bij monde van mevrouw Moons gelijk. 24 april, de dag waarop het belangrijkste besluit voor Brabant genomen werd, was een historische dag. Maar nu komt er een fractie met een motie om het genomen besluit, de uitspraak van een meerderheid van de Staten, weer ongedaan te maken. Als u een land of een provincie wilt besturen, maakt u dat zo onmogelijk. Op elk moment in de toekomst kunnen wij door de Staten genomen besluiten of ingenomen standpunten weer terugdraaien door een bijzondere Statenvergadering aan te vragen.

De *voorzitter*: Ik moet de publieke tribune erop wijzen dat zij niet mag applaudisseren of boe roepen. Zij mag alleen luisteren. Zo zijn de spelregels!

De heer *Thuis* (CDA): De heer Heijmans maakt een klein foutje. De motie is ingediend door CDA en D66. Voorts herhaalt hij de discussie van zojuist. De Staten hebben een formele uitspraak gedaan in de vorm van een motie, met de duiding die de heer Heijmans heeft aangegeven. Zij hebben geen besluit genomen. Zij gaan niet over de besluitvorming over Essent. Die is aan Gedeputeerde Staten. Hoe sympathiek men ook tegenover een motie kan staan, in de parlementaire democratie is de betekenis zoals ik die zojuist heb aangegeven. Daar willen wij consistent beleid op voeren.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wil de heer Thuis het volgende meegeven. Afgelopen dinsdag is in de Tweede Kamer gestemd over Borssele. De uitslag was 71 tegen 70 stemmen. Denkt hij nu werkelijk dat de Tweede Kamer volgende week vaststelt dat dit zo'n kleine meerderheid was dat er nog maar eens een motie moet worden ingediend om te kijken of de meerderheid nu anders kan zijn? Zo ga je in de parlementaire democratie niet met elkaar om. De SP is er wel aan gewend dat hier besluiten worden genomen waar wij het niet mee eens zijn. Blijkbaar is dat voor de heer Thuis zo moeilijk te verteren en is hij zo'n slechte verliezer dat hij werkelijk alles uit de kast haalt, zelfs deze move, om de bewuste keuze van de Staten terug te

draaien. Ik vind het niet netjes.

De heer *Thuis* (CDA): De fractie van het CDA haalt alles uit de kast om tot goede en verantwoorde besluitvorming te komen en een bijdrage te leveren. Als de heer Heijmans een andere interpretatie heeft van parlementaire gewoontes en dergelijke is dit misschien een nieuwe vorm, maar wij blijven op ons standpunt dat wij een uitspraak doen naar aanleiding van hetgeen gisteren is aangeboden door het college en vandaag besproken.

De *voorzitter*: Ik zeg opnieuw tegen de publieke tribune dat het volstrekt tegen de regels is om afkeurende of goedkeurende geluiden te laten horen. Dat mag in de Tweede Kamer niet, dat mag in het Europees parlement niet en het mag in geen enkel parlement. U moet zich echt aan de spelregels houden, want anders moet ik andere maatregelen nemen. Het woord is voor een interruptie aan mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De aanval van de heer Heijmans is natuurlijk ook op D66 gericht. Ik wil hem aangeven dat voor ons in ieder geval de waarde van de nieuwe informatie heeft meegespeeld. Wij zijn er van overtuigd dat je nieuwe informatie moet meewegen. Op basis van nieuwe informatie moet je kunnen terugkomen op een eerder genomen besluit. Nieuwe informatie is in ieder geval een reden om opnieuw te overwegen. Dat is de reden waarom wij mede hebben gevraagd om deze vergadering uit te schrijven. Dat deden wij ook vanwege de onduidelijkheid die er was in het proces.

De heer *Heijmans* (SP): Je kunt alles nieuwe informatie noemen, maar ik wijs mevrouw Lestrade op het volgende. Met het CDA heb ik vastgesteld dat er ten aanzien van de duurzaamheid geen nieuwe informatie is. Het heeft toegegeven dat er niets nieuws ligt. Blijft over de splitsingswet. Waarom noemt u dat nieuwe informatie? Er is hier niet een Statenlid geweest dat op grond van de splitsingswet de motie tegen verkoop van de aandelen heeft gesteund. Dat

gebeurde om de overweging dat Essent een nutsvoorziening is. Er waren overwegingen ten aanzien van de duurzaamheid. Er is niet een Statenlid waarvoor de splitsingswet de reden was om onze motie te steunen. Je kunt alles nieuwe informatie noemen. VNO-NCW heeft ook een uitspraak gedaan. Misschien doet de volgende week wel weer een instelling een nieuwe uitspraak. Dan ga ik naar mevrouw Lestrade toe en zeg: er is nieuwe informatie; laten wij het nog eens dunnetjes overdoen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb mijn betoog nog helemaal niet gehouden. U weet helemaal niet wat mijn argumenten over nieuwe informatie waren. U gaat er maar van uit dat ik hetzelfde denk als het CDA, maar dat is toch echt niet het geval. Heel vaak is het zelfs heel anders. De nieuwe informatie waarop ik duid is dat eventueel ook minder dan 80% van de aandelen gekocht zou kunnen worden. Dat is fundamenteel andere informatie, waarover ik u nog niet heb gehoord. Voor D66 was dat de reden.

De heer *Heijmans* (SP): Daar wil ik graag op ingaan.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik moet toch constateren dat de SP hier een heel scheve schaats rijdt. Ik heb altijd veel waardering gehad voor de consistentie van de SP. Zij trad altijd heel eenduidig op in het debat als zij tegen was. Vijf minuten geleden pleitte zij er nog voor om de splitsingswet terug te laten draaien door de Kamer, maar hier maakt zij een geweldige ophef als er iets soortgelijks plaatsvindt. Dat kan ik niet meer volgen. De heer Heijmans spreekt hier zijn afkeuring uit, maar zijn partij doet precies hetzelfde als zij de splitsingswet wil terugdraaien. Een democratische meerderheid in de Kamer heeft gezegd dat die niet wordt teruggedraaid.

De heer *Heijmans* (SP): Het enige dat ik heb gezegd is dat er geen Statenleden tegen de verkoop van de aandelen Essent hebben gestemd vanwege de splitsingswet of de onduidelijkheid daarover.

De heer *Van den Oord*: Ik doelde op het debatje dat daarvoor plaatsvond. Je kunt niet schaatsen met scheve schaatsen. Dat gaat fout.

De heer *Heijmans* (SP): Ik kan niet schaatsen dus dat is geen enkel probleem.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik ben enigszins confuus. De nieuwe informatie heeft blijkbaar de partijen die hebben ingestemd met de vorige motie er niet toe genoopt om nu een nieuw voorstel te doen. De nieuwe informatie heeft alleen de partijen die reeds tegen waren ertoe gebracht het spiegelbeeld van de vorige motie in te dienen.

De *voorzitter*: Dat weet u niet, mevrouw. De tweede fractie is nog maar aan het woord. U weet niet wat er nog komt. De andere fracties moeten zich hun rechten kunnen voorbehouden. Ik weet niet of er nog meer moties komen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik weet niet of er meer moties komen. Ik zeg alleen dat ik het heel frappant vind dat CDA en D66, die voor verkoop zijn, de nieuwe informatie blijkbaar zo nieuw vinden, dat zij opnieuw met een motie met hetzelfde standpunt komen.

De *voorzitter*: Het woord is nog aan de heer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Ik had mij eigenlijk willen beperken tot het besluitvormingsproces zoals wij dat geagendeerd hadden. Door de opmerking van mevrouw Lestrade word ik nu eigenlijk gedwongen om ook op andere zaken in te gaan. Mevrouw Lestrade moet de procedure er maar eens op nakijken. Ons is altijd – ik zeg het bewust zo – wijs gemaakt door RWE, Essent, mijnheer Boersma en het college dat de deal van de baan zou zijn als 80% niet haalbaar was. Dat zal mevrouw Lestrade met mij eens zijn. Het frappeert mij dat zij nu, nu RWE het een beetje warm begint te krijgen, omdat het wel eens fout kan gaan, met nieuwe informatie komt. Ik zou haast zeggen: met nieuwe dreigementen. Natuurlijk zegt RWE nu dat het straks tevreden zal zijn met 65%. Dat is een

fantastische manier om de Staten en gemeenteraden zoals die van Den Bosch onder druk te zetten. Zij dreigen immers straks een klein minderheidsaandeel bij RWE te hebben. Laten wij echter duidelijk zijn. Er is jarenlang gecommuniceerd. Geloof mevrouw Lestrade werkelijk dat RWE met 54% van de aandelen akkoord zal gaan? Ik heb er de vorige keer al over gesproken dat er bij RWE een flinke machtsstrijd gaande is, tussen de publieke aandeelhouders, zoals de gemeente Hamburg, en de particuliere aandeelhouders. De publieke aandeelhouders willen proberen van RWE een wat duurzamer bedrijf te maken, dat een andere koers gaat volgen. Denkt mevrouw Lestrade nu echt dat RWE er op zit te wachten om straks 56% van de aandelen Essent te kopen en daarmee een grote publieke aandeelhouder binnen te halen, waardoor de publieke macht binnen RWE groter wordt? Mevrouw Lestrade, ik heb het idee dat u het graag wilt zien als nieuwe informatie. Ik zie het eigenlijk als een trieste poging om ons onder druk te zetten. Hoe serieus moet je een bedrijf nemen dat jarenlang zegt dat 80% een minimale voorwaarde is en op het laatst zegt dat het met de helft ook wel genoeg neemt?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het gaat niet over de geloofwaardigheid van de informatie. Het gaat erom of er nieuwe informatie is. De heer Heijmans heeft net aangegeven dat het nieuwe informatie is, want wij wisten het niet. Mijn betoog is dat je op basis van nieuwe informatie opnieuw tot besluitvorming moet overgaan. Je moet nieuwe informatie wegen in je besluitvormingsproces. Hoe de heer Heijmans de nieuwe informatie interpreteert is aan hem. Ik snap zijn verhaal best. Ik heb daar ook heel veel respect voor. Hij kan echter niet hard maken dat de informatie niet interessant is en dat hij die niet meeneemt omdat die niet in zijn lijn ligt. Dat is niet juist. Hij moet de informatie als nieuw beoordelen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik vind het interessant om u te horen zeggen dat wij vandaag bezig zijn met een besluitvormingsproces. Dat zei u!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als u nieuwe informatie krijgt, moet u die meewegen in een besluitvormingsproces. Of het nu een besluitvormingsproces, een adviseringsproces of iets anders is, u kunt toch niet waarmaken dat u die in de bomen hangt en verder niet meeneemt? Dat kan toch niet?

De heer *Heijmans* (SP): Ik stel vast dat het duurzaamheidsgedoe geen nieuwe informatie is. De splitsing was niet de reden waarom het grootste deel van de Staten tegen de verkoop stemde. Er ligt nu informatie die een jaar lang tegenovergesteld was, maar waarvan mevrouw Lestrade nu zegt dat het nieuwe informatie is. Waarom zouden wij dit nu wel geloven? RWE heeft ons een jaar lang voorgehouden dat 80% van de aandelen bezitten absoluut noodzakelijk was en dat het het anders niet deed. Dat heeft mevrouw Lestrade een jaar lang geloofd. Zij is daarin bedrogen. Dat zijn wij allemaal. Wij voelen ons allemaal nu een beetje voor de gek gehouden. U gelooft het echter maar weer. Goed, het is nieuwe informatie, maar het is informatie waarvan ik denk dat Staten die zichzelf serieus nemen en jarenlang hebben gediscussieerd op grond van criteria die RWE ons duidelijk heeft aangegeven niet goed moeten vinden dat zo'n bedrijf na een besluitvormingsproces de spelregels even gaat veranderen. Het is zoiets als een scheidsrechter die in blessuretijd verder laat voetballen maar het doelpunt niet telt als het door de groene shirtjes wordt gemaakt.

De heer *Zeegers* (SP): Vindt mevrouw Lestrade niet dat RWE contractbreuk pleegt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Er was nog helemaal geen sprake van een contract, dus er kan ook geen sprake zijn van contractbreuk. Ik ben het er echter wel mee eens dat het niet handig is dat wij die informatie niet hadden. Het is een onderhandelingsstechniek geweest. Wij kunnen zeggen dat het allemaal niet netjes is, maar ik heb de vorige keer al gezegd dat het niet zo'n mooie bruidegom is. Ik heb niet gezegd dat RWE zo'n geweldige partij is. Dat heeft echter niets met het

proces te maken. U moet het proces beoordelen op de waarde ervan. U moet de dingen uit elkaar houden.

De heer *Heijmans* (SP): Precies, maar wij hebben een bepaald proces afgesproken. Ik verwijs u graag naar de prachtige sheets die mevrouw Moons ons in het begin heeft laten zien. Bij "intermezzo, wensen en bedenkingen" staat daar dat aanpassingen van het contract tussen Essent en RWE niet mogelijk zijn.

Als de Staten zo lang met zo'n proces bezig zijn en lopende het proces zo maar naar willekeur contractjes veranderd worden, dingen worden aangepast en beloftes en toezeggingen veranderen, dan lijkt dat mij al reden genoeg om niet met zo'n onbetrouwbare partner in zee te gaan.

Ik sta hier nu al een hele tijd, maar ik moet helaas nog beginnen aan mijn verhaal.

De *voorzitter*: Houd het kort!

De heer *Heijmans* (SP): Ik doe mijn best. Op 24 april hebben wij een finaal debat gevoerd; dat dachten wij allemaal. Sommigen noemden het een historisch debat. Iedereen zag het op dat moment, weliswaar niet helemaal, als een soort afsluiting van een langdurig en zorgvuldig proces. Wij zijn vrijetijdspolitici, maar wie het van dichtbij bekeken heeft, weet dat een aantal Statenleden er de laatste maanden gewoon een dagtaak aan heeft gehad. De heer Van den Oord heeft mij zelfs meegedeeld dat hij er, ik geloof een maand, onbetaald verlof voor had genomen. Ik vind dat dit de Staten siert. Hoewel de leden vrijetijdspolitici zijn, hebben zij zich in de zaken verdiept en serieus werk gemaakt van hun mooie functie van volksvertegenwoordiger. Dat vind ik een compliment waard, zeker als je kijkt naar de onleesbaarheid van de stukken. Elke keer als er weer een stuk geproduceerd was - dit voor de insiders - moesten wij naar het laatje van Alex moesten komen. Telkens kwamen wij weer netjes hier naartoe, omdat er geheime stukken waren die bestudeerd moesten worden.

De *voorzitter*: Voor ons publiek zeg ik dat geheime

laatjes alleen bestaan in woorden. Er is een tafel waar de griffier vertrouwelijke stukken ter inzage kan geven. Misschien moet u het zo niet meer zeggen, mijnheer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Om duidelijk te zijn: die stukken zitten wel degelijk in een laatje dat op slot is.

Het proces is uitgemond in een finaal debat, dat elf uur heeft geduurd. Mijn plaats in de zaal is een beetje achteraan, bij de publieke tribune en de pers. Ik zeg het nog maar eens. Ik heb van beide tribunes ontzettend veel complimenten gehoord, van voorstanders en van tegenstanders van verkoop. Zij vonden het een fantastisch debat, waar ze in Den Haag nog wat van kunnen leren. Daar mogen wij trots op zijn. Als 55 mensen zich het vuur uit de sloffen lopen, urenlang discussiëren en na wikken en wegen tot een besluit komen, dreigt nu dat het college zegt dat het leuk is dat hier 55 mensen hebben vergaderd, maar dat het het toch anders gaat doen. Dat kan toch niet? Wij hebben ons niet opgesteld als een spek-en-bonen-parlement, zoals het Brabants Dagblad het noemde. Wij hebben serieus werk gemaakt van onze taak. Ik vind dat het college daar vooral rekening mee moet houden. Ik leg het college, maar ook de Staten, serieus de vraag voor of het politiek, moreel, maar ook democratisch verantwoord is dat het college nu zegt: leuk, Staten, maar wij behouden ons toch het recht voor om anders te beslissen dan een meerderheid in de Staten heeft aangegeven. Ik ga de discussie of het college dat recht formeel heeft niet aan. Ik ben bereid toe te geven dat het formeel dat recht heeft. Dat is ook terecht. Het zou te gek zijn als de Staten betrokken zouden moeten worden bij elke privaatrechtelijke handeling van het college en daar via een Statenvoorstel of hoe dan ook toestemming voor zouden moeten geven. Maar stel je even voor dat het college ons zo meteen gaat meedelen dat het voornemens is het provinciehuis te verkopen, omdat het het provinciehuis niet mooi meer vindt. De Staten mogen aanstaande maandag hun wensen en bedenkingen geven. Aanstaande maandag zeggen wij dat het college het provinciehuis toch maar niet moet verkopen,

omdat het best wel mooi staat in Den Bosch. Formeel heeft het college dan het recht om aanstaande dinsdag een handtekening te zetten. Het provinciehuis is dan verkocht. Dan hebben wij het over een gebouw van glas, stenen en beton en niet eens over zoiets principiëls als de verkoop van aandelen Essent. Het gaat niet over het verkopen van materieel goed. Het gaat bij de verkoop van aandelen Essent om politieke keuzes. De democratie wil toch eigenlijk dat politieke keuzes worden gedaan door de volksvertegenwoordiging. Volgens mij is dat in de geest van de Provinciewet. Elke wet heeft een formele kant, maar zij heeft ook een geest. Zo heeft de wethouder het volgens mij bedoeld. Belangrijke politieke keuzes behoren gemaakt te worden door de mensen die daar een keer in de vier jaar het recht toe krijgen van de Brabantse bevolking. Dat maakt dat ik zeg dat het college dat recht formeel misschien wel heeft, maar uit democratisch, moreel en politiek oogpunt niet.

Ik zou alle Statenleden willen vragen eens goed bij zichzelf te rade te gaan. Volgens mij hebben wij toen wij de Toekomststrategie Essent in juni 2008 vaststelden gedacht dat wij daarmee niet in een onomkeerbaar proces stapten. Ik meen dat alle fracties mevrouw Moons hebben gevraagd of wij niet in een onomkeerbaar proces kwamen. "Zwemmen wij niet in een fuik, mevrouw Moons?" Zij heeft in alle toonaarden beweerd dat de Staten niet in een fuik zwommen. Het was geen onomkeerbaar proces. In de vergadering van juni zei mevrouw Moons letterlijk het volgende:

"Ik heb in eerste termijn aangegeven dat wij waarschijnlijk vijf, zes of zeven – ik weet nog niet precies hoeveel – ijkmomenten zullen vaststellen waarop verantwoording zal plaatsvinden en waarop de mogelijkheid bestaat om "nee" te zeggen. Wij willen net zo min als u in een fuik zwemmen".

Als ik dit lees, concludeer ik voor 100% dat wij "nee" kunnen zeggen. Dat hebben wij ook gedaan. Toen gedeputeerde Moons ons voorhield dat er nog vijf, zes of zeven momenten zouden komen waarop wij "nee" zouden kunnen zeggen, zal zij toch niet in haar achterhoofd hebben gehad: als de Staten "nee" zeggen, zeg ik gewoon "ja". Ik heb

niet het grootste vertrouwen in het college maar ik hoop toch werkelijk dat dit niet de realiteit of de praktijk is.

Wat hebben wij op 24 april gedaan? Was dat zo'n ijkmoment van mevrouw Moons, waarop wij "nee" konden zeggen? Blijkbaar niet. Het college voelt zich vrij om toch te verkopen.

Maar dan heb ik nog een andere vraag aan mevrouw Moons. Ik heb al gezegd dat zij haar eerste termijn – het leuke van de audio- en videoverslagen is dat ik het nog eens in alle rust heb kunnen nakijken – met het aanhalen van verschillende fracties die spraken over de historische dag 24 april en het enorm belangrijke besluit dat op die dag genomen werd. Zij beaamde dat. Zij was het met al die sprekers eens. Wat was er dan zo belangrijk aan die dag? Nu blijkt dat 55 Statenleden wel iets kunnen vinden en wel iets kunnen uitspreken, maar zij heeft gewoon de vrijheid om anders te handelen. Die dag was dus helemaal niet zo belangrijk. Er waren gewoon 55 mensen die wat zaten te vergaderen en die ook nog antwoord kregen. Het college had echter alle vrijheid om met hun uitspraak te doen wat het wilde. Ik hoor dus graag wat er nu zo belangrijk was.

Dan kom ik bij de heer Hoes. Ik noem hem de laatste tijd ook wel de Brabantse koppenteller. U hebt het goed verstaan: niet koppensneller, maar koppenteller. Ik vind het echt gênant om van deze gedeputeerde te lezen dat hij enorm worstelt met de vraag of hij zijn zetel wel zal behouden. In hetzelfde artikel geeft hij er op geen enkel moment blijk van te worstelen met de vraag wat hij nu moet met een democratisch gedane uitspraak. Laten wij het geen besluit noemen, maar een democratisch gedane uitspraak. Ik krijg uit dat artikel de indruk dat de heer Hoes alleen maar koppen wil tellen om te weten of hij het overleeft. Kan hij gewoon zijn zin doen? Mijnheer Hoes, Onno, als je het hebt over een waardeloos verhaal: dat was pas echt een waardeloos verhaal. Maar het gaat verder. De heer Hoes liet ons ook nog weten dat er geen weg meer terug is. In zijn eigen procedurebeschrijving zegt het college, dat na de wensen en bedenkingen de keuze voor GS is: toetreden of niet toetreden. Zo heeft het ons dat

voorgespiegeld. Er was dus nog een keuze. Hoe kan het dan dat een van de gedeputeerden, die toch altijd namens het hele college spreekt, de mensen voorhoudt dat er geen weg meer terug is. Is dat om ons onder druk te zetten? Is dat om de publieke opinie te beïnvloeden? Er zijn twee mogelijkheden. Er is geen weg meer terug en dan heeft het college ons al die tijd vals voorgelicht. Of er is nog wel een weg terug, en dan wil ik graag weten wat de andere leden van het college vinden van de uitspraken van de heer Hoes. Vinden zij het dan nog wel prettig dat de heer Hoes over dit onderwerp uitspraken doet die niet in lijn zijn met de werkelijkheid en de waarheid? Graag hoor ik de mening van het college daarover.

Ik heb gezegd dat het college formeel misschien wel het recht heeft om anders te beslissen dan de Staten willen, maar politiek-moreel heeft het dat recht niet. Ik heb van leden van het college de uitspraak gehoord dat de beslissing van een toch wel heel kleine meerderheid kwam. Daar zou best van afgeweken kunnen worden. Dat is een interessante redenatie, maar die zou kunnen worden omgekeerd. Stel dat 28 Statenleden voor verkoop hadden gestemd en 26 tegen. Had het college dan gezegd dat het niet zou verkopen, omdat de meerderheid voor verkoop te klein was? Of redeneert het college gewoon zoals het het college uitkomt?

Dit is dus onzuiver politiek handelen, het college niet waardig. Democratie kent spelregels. Over de motie van dinsdag in de Tweede Kamer, waarover met 71 tegen 70 stemmen is beslist, staat niet in de krant en er wordt niet over gezegd dat die motie een beetje is aangenomen. Die motie is aangenomen, door een meerderheid. Zo werkt de democratie. Als je met zijn negenen bent en vijf mensen hetzelfde willen, gebeurt er wat vijf van de negen willen, ook al is het maar een meerderheid van een. Dat is terecht. Anders zouden wij het land niet kunnen besturen en nooit tot besluitvorming komen.

Nogmaals, ik heb het het CDA min of meer verweten, maar ik verwijt het ook aan het college. Ik vind het gewoon een slechte verliezer. Het college is ons dagelijks bestuur. Het is benoemd door de direct gekozen volksvertegenwoordigers,

om namens de Staten de fantastische provincie Brabant te besturen. De bevolking heeft ons het mandaat gegeven om belangrijke besluiten, besluiten die voor de provincie en haar bevolking van groot belang zijn, door de direct gekozen mensen te laten nemen.

De heer *Van den Oord* (CDA): De heer Heijmans verwijt het CDA een slechte verliezer te zijn, maar dat vind ik niet correct. Afgelopen zondag was ik in een politiek café in Oss, een SP-bolwerk. Ik zag de heer Marijnissen rondlopen. Er waren veel voor mij bekende gezichten uit de SP.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zag er ook van de VVD rondlopen.

De heer *Van den Oord* (CDA): Dat klopt, er waren gasten. Op dat moment hadden wij nog niet de informatie tot onze beschikking die wij nu tot onze beschikking hebben. U hebt mij daar horen zeggen dat het college als het de motie zou negeren een probleem zou hebben. Ik vind wat u nu doet dus niet fair. En als er dan toch verwijten worden gemaakt, vind ik ook dat er gezegd kan worden dat u niet de verantwoordelijkheid wilt nemen voor de huidige realiteit. De realiteit is gewoon dat het bedrijf gesplitst wordt. Ook als je de situatie waarin wij nu terecht zijn gekomen niet gewild hebt, moet je wel je verantwoordelijkheid nemen. U wilt gewoon een hoop burgers links laten liggen. Dat kan gewoon niet.

De heer *Heijmans* (SP): U zegt nu dat wij door een bedrijf te verkopen en over te laten aan de markt onze verantwoordelijkheid nemen. Volgens mij is het precies andersom. Ik wil dit bedrijf graag houden, mijn verantwoordelijkheid nemen voor de energievoorziening van de mensen in Brabant en heel Nederland en liefst ook nog op een duurzame manier. Ik vind dat ik dan meer verantwoordelijkheid neem dan nu.

De heer *Van den Oord* (CDA): Nu gaat wij het debat van de vorige keer compleet overdoen. Daar is veel tijd en energie in gestopt. De lijn is voor het CDA helder. De energiemarkt is geliberaliseerd.

Wij hebben daar een gesplitst bedrijf, dat moet concurreren tegen bedrijven die tien keer groter zijn. Wij hebben het lijstje gezien met energiereuzen uit Duitsland en Frankrijk. Als het bedrijf nog verder op achterstand wordt gezet, wordt het een moeilijk verhaal. Een reële prijs voor energie, een duurzame productie en een zekere levering via de netwerken zijn in het belang van de burgers. Dat is met de regelgeving afgedekt. Wat ons betreft is dat goed geregeld. U moet niet doen alsof u alleen opkomt voor de belangen van de burgers. Daarvoor is er wet- en regelgeving.

De heer *Heijmans* (SP): Hier hebben wij op 24 april elf uur over gediscussieerd. Wij zijn het er niet over eens. Ik ben ervan overtuigd dat het voor de burger beter is om niet te verkopen. Die discussie hebben wij gevoerd.

De *voorzitter*: Mijnheer Van den Oord, u hebt twee interrupties gehad.

De heer *Heijmans* (SP): Afgelopen woensdag hebben wij met de minister van Economische Zaken gesproken. Ik vond het wel leuk om de minister heel duidelijk te horen zeggen dat de splitsingswet definitief is, maar dat zij werkelijk niet snapt dat er fracties zijn die redeneren dat splitsing automatisch moet leiden tot verkoop. Haal die uitspraak van uw minister aan!

De *voorzitter*: Dit is een nieuw punt. Daar mag de heer Van den Oord op reageren.

De heer *Van den Oord* (CDA): Mevrouw Van der Hoeven heeft inderdaad gezegd dat splitsing moet en verkoop niet. Dat zijn ook twee aparte trajecten. Daar heeft de heer Heijmans gelijk in. Maar zij heeft niet gezegd dat hier maar moet worden besloten om niet te verkopen. Daar gaat zij niet over. Zij heeft duidelijk gezegd dat dit de verantwoordelijkheid is van de Staten. Zij heeft ook gezegd dat zij niet snapte dat er in heel Nederland geen mist en verwarring was, behalve in Brabant. Hoe dat komt moet men zich daar zelf maar afvragen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wijs op het bijna-automatisme in uw betoog: splitsing betekent verkoop. Dat wordt door de minister in elk geval niet gezien als een automatisme.

Ik heb al gezegd dat wij van de mensen vragen om elke vier jaar te gaan stemmen. Het valt niet mee om als Provinciale Staten de mensen zover te krijgen dat zij de moeite nemen om voor ons te gaan stemmen. Daar moet je moeite voor doen. Je moet de mensen op z'n minst de indruk geven dat het de moeite waard is om te gaan stemmen en dat ze gaan stemmen op mensen die ook iets te vertellen hebben over de zaken die de Brabanders van wezenlijk belang vinden. Wij kunnen er wel 10.000 pagina's in Provincie in de Buurt tegenaan gooien waarin wij zeggen dat wij zo graag communiceren met de Brabantse burger en waarmee wij de kloof tussen de politiek en de mensen willen verkleinen. Met de besluitvorming tegen de wil van een meerderheid van de Staten in wordt veel meer kapot gemaakt dan wij met 10.000 pagina's in Provincie in de Buurt ooit kunnen goedmaken.

De heer *Thuis* (CDA): De heer Heijmans verwijt het CDA stemmingmakerij etc.

De heer *Heijmans* (SP): Wanneer heb ik dat gezegd?

De heer *Thuis* (CDA): Dat corrigeer ik. Het CDA zou niet goed in het dossier zitten, etc.

De heer *Heijmans* (CDA): Wanneer heb ik dat gezegd?

De heer *Thuis* (CDA): Nee, die stelling trek ik terug.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb niet gezegd dat u niet in het dossier zit en ik heb niet gezegd dat u aan stemmingmakerij doet. Wat heb ik wel gezegd, mijnheer Thuis?

De heer *Thuis* (CDA): De heer Heijmans houdt een betoog waarin hij verwijst naar de kiezer. Ik vind dit stemmingmakerij, alsof de parlementariërs hier niet zouden luisteren naar de kiezers. De

kiezers bepalen in 2011 hun stem. Dan zullen zij uitspreken hoe zij de inzet van de politieke partijen in Brabant waarderen. In ons parlementair functioneren hier gaan wij niet alleen maar af op de reacties van de mensen sec. Ook de fractie van het CDA heeft de afgelopen maanden heel wat discussies gevoerd. Wij hebben e-mails gekregen net als u. U hebt daar ook een flinke bijdrage aan geleverd, zo heb ik gemerkt. Dat was een heel nieuwe ervaring.

De heer *Heijmans* (SP): Om zoveel mail te krijgen? Zie het maar als fanmail!

De heer *Thuis* (CDA): Het is een aardig instrument, maar het heeft mij veel moeite gekost om al die mails weer uit de mailbox te krijgen. Uiteindelijk is het gelukt.

Alle gekheid op een stokje: wij maken als parlementariërs hier onze eigen afweging. De SP doet dat op haar manier ook. Ik heb daar vaak veel waardering voor. De SP zoekt de mensen op en organiseert. Andere partijen doen dat op hun manier. Wij hebben wel degelijk oor voor wat er in de samenleving leeft, maar vervolgens is het onze verantwoordelijkheid om in de Staten een afweging te maken. Dat moet je niet met elkaar vermengen. Anders hebben wij nog wel een paar onderwerpen. Ik herinner mij het volkslied bijvoorbeeld nog.

De heer *Heijmans* (SP): Ik ben het helemaal eens met de heer *Thuis*, maar de heer *Thuis* zegt nu weer iets dat ik niet gezegd heb. Ik heb niet gezegd dat de Brabantse Statenleden niet naar de bevolking luisteren. Ik had juist willen zeggen dat dit fantastisch is gebeurd, want de meerderheid van de Staten heeft wel degelijk naar de meerderheid van de bevolking geluisterd. Je hebt dan je verantwoordelijkheid en moet, luisterend naar de bevolking, hier je afweging maken. Mijn betoog is dat wij onze afweging maken, maar het vervolgens goed vinden dat achter de tafel van GS anders beslist wordt dan de afweging die wij namens de bevolking hebben gemaakt. De mensen zullen zich terecht afvragen wat zij er nog aan hebben om op mensen te gaan stemmen die als het

er werkelijk op aankomt, als er belangrijke besluiten worden genomen, niet toe doen. Er zit een college dat toch anders besluit. Dat is mijn betoog. Ik maak geen verwijt over de dossierkennis van het CDA of over de manier waarop het naar de mensen heeft geluisterd. Ik heb juist aan het begin van het debat mijn waardering uitgesproken voor de wijze waarop de Staten hiermee zijn omgegaan.

Voorzitter. Het is moeilijk, maar kennelijk is het toch heel gewoon om moties in te dienen die elkaar tegenspreken. Na de eerste termijn zal ik met andere fracties overleggen over de soort motie en de inhoud van de motie die wij zullen indienen.

De *voorzitter*: Ik noteer dat er nog een motie te verwachten is van de SP, al dan niet samen met andere fracties. Het woord is nu aan de VVD, mevrouw *Geeraedts*.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw de voorzitter! Ik vond het zo'n boeiend debat dat ik dacht: ik moet mij er even niet in mengen. Het was heel aardig om het even vanaf de zijlijn te beluisteren. Wat vandaag een mooie opera had moeten worden, dreigt nu echter wel te verworden tot een slechte soap. Anders kan ik het niet noemen.

Wat is er gebeurd? Ik ga terug naar 24 juni. Wij hebben toen vergaderd over de Toekomststrategie voor Essent. Toen is inderdaad de afspraak gemaakt dat er geen onomkeerbare besluiten zouden worden genomen. Toen is heel duidelijk gezegd dat de Staten zouden worden meegenomen in het hele proces. De heer *Heijmans* heeft zojuist ook weer gezegd dat er een aantal ijkmomenten zou komen. Hoeveel weet ik niet meer, maar misschien waren het er een stuk of zes, zeven. Op die momenten zouden wij "ja" of "nee" kunnen zeggen. Onze adviseurs hebben ons er nog eens goed op gewezen dat wij op het kritieke moment – de onderhandelingen duurden eigenlijk van 21 november tot 8 januari – geen commissievergaderingen hebben gehouden. Wij zijn eigenlijk met een kant en klaar contract geconfronteerd, waar wij alleen maar "ja" of "nee" tegen konden zeggen. Ik heb de heer *Boersma* toen voorgehouden dat het dus stikken of slikken was. Hij bevestigde dat.

Op 24 april hebben wij elf uur gepraat, behoorlijk lang en redelijk vermoeiend. Uiteindelijk is er uitgekomen dat de wens van de meerderheid van de Staten was dat de verkoop niet zou doorgaan. Waarom hebben wij toen tegen gestemd? Wij hadden een aantal argumenten, maar een heel belangrijk argument is dat de VVD een voorstander is van de vrije markt, met een level playing field. Wij hebben er daarom altijd moeite mee gehad dat een gesplitst bedrijf aan een ongesplitst bedrijf zou worden verkocht, want dat leidt tot verstoring van de vrije markt. Een ander aspect was dat wij er niet van overtuigd waren dat Essent in een stand alone situatie niet verder zou kunnen gaan. Ik zal de Staten verder niet vervelen met de motieven die wij toen hebben opgesomd, maar dat was ook een argument.

Toevallig las ik vanochtend nog in alle haast. Het Financieele Dagblad. Daar staat in dat de baas van Eneco – ik ben zijn naam even kwijt – zegt dat de schaalgrootte van dit soort bedrijven enorm wordt overschat. Hij noemt het zelfs kwalijk dat Essent iedereen meezuigt in de angst dat een gesplitst Nederlands energiebedrijf niet zou kunnen overleven. Ook stond tot mijn stomme verbazing – en dat op de vroege ochtend – in het artikel dat Eneco zelfs niet meer aanstuurt op verkoop. Dat is toch een boeiend gegeven.

Wij hebben tegen gestemd. Wij dachten de sleutel in handen te hebben, want ons is altijd voorgehouden dat 80% van de aandelen moest worden aangeboden. Als dat niet het geval is, gaat de deal niet door. Iets anders hebben wij nooit geweten, tot gisteren of twee dagen geleden; dat weet ik niet meer precies. Toen bleek – heel apart – dat ook als de provincie Brabant niet meedeed de verkoop gewoon zou kunnen doorgaan. Wij hebben het de hele tijd over nieuwe feiten, maar dat was voor ons een nieuw feit. Het was vooral een nieuw feit omdat wij altijd gehoord hebben dat het contract niet gewijzigd kon worden. Dat was absoluut onmogelijk. De nieuwe informatie is zo kort geleden tot ons gekomen, dat ik eigenlijk wel eens van GS wil weten of in het contract staat dat dit kan. Wat betekent het nu eigenlijk? Ik begrijp uit het stuk van GS ... Mag ik mijn zin afmaken?

De *voorzitter*: Dat hoeft u niet aan de heer Heijmans te vragen hoor. Dat kunt u aan mij vragen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hij staat mij zo indringend aan te kijken.

De *voorzitter*: Maak uw zin maar af.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nu ben ik hem kwijt, mevrouw de voorzitter.

De *voorzitter*: Dan mag de heer Heijmans interrumpen.

De heer *Heijmans* (SP): Mijn vraag is heel simpel. Het is inderdaad verrassend, nadat wij maanden van iets anders zijn uitgegaan. In de procedure-beschrijving van mevrouw Moons staat dat Essent bij niet-toetreden alleen verder gaat. Hebt u enig idee waarom RWE daar nu mee komt en niet twee of drie maanden geleden?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U hebt het zelf gezegd en ik denk het ook. Dat is om ons over te halen. Er is een strategisch goed moment voor uitgekozen. Interessanter is de vraag of het überhaupt kan. Biedt het contract die mogelijkheid? Als de spelregels zijn dat wij het contract niet mogen wijzigen, dan betekent dat toch dat de andere partij het contract ook niet mag wijzigen, tenzij exclusief in het contract staat dat dit kan. Dan zijn wij aardig verkeerd voorgelicht, tenzij wij het contract niet goed hebben bekeken. Wij hebben het contract natuurlijk wel bekeken, maar wij zijn maar eenvoudige partimers, hoewel wij tegenwoordig fulltime met het Statenwerk bezig zijn. Op zo'n belangrijk punt hadden wij toch voorgelicht moeten worden. Dat is een vraag aan het college.

Stel dat het waar is, wat is dan het effect daarvan? Stel dat RWE denkt Brabant niet meer nodig te hebben. "Laat ze maar zitten met hun gezeur". Ik kan mij voorstellen dat zij zo denken. Er zijn genoeg andere provincies, die gewoon voor het geld zijn gegaan en nauwelijks een principiële discussie hebben gevoerd. Voor het geld gaan

loont kennelijk geweldig. Een aantal provincies en gemeenten gaat verkopen. RWE heeft heel slim gewacht totdat bleek dat de meerderheid bereid was de aandelen aan te bieden. Wat heeft dat voor consequenties? Zakt de totale prijs daardoor? Worden de aandelen minder waard? Krijgt men een lagere prijs voor de aandelen? Moet er dan opnieuw worden onderhandeld met de betrokken provincies en gemeenten, die dan in een heel nieuwe situatie komen? Wat zijn de consequenties voor ons? Ik zou daar graag uitleg over hebben van het college.

Wij hebben ook problemen gehad met de kwestie van de duurzame energie. Het eerste contract, van 22 april, bleek niet te deugen. Daar is opnieuw werk verricht. Onze adviseurs zeggen - wij hebben het zelf ook gelezen - dat de formulering in het contract zodanig vaag is dat er nooit gebruik van de procedureregels kan worden gemaakt. Met andere woorden, het is juridische window-dressing. Verder kun je er niets mee. Je kunt zeggen dat het een nieuw feit is. Het is heel mooi opgetuigd. Het contract is dikker. Er staat van alles in. Het is een en al procedureregels. Interessanter is of je zo'n procedure werkelijk kunt opstarten. Onze adviseurs zeggen: vergeet het maar, want er zitten zoveel ontsnappingsclausules in dat het niet aan de orde komt. Helemaal mooi is dat, wil je ooit procederen, de meerheid van verkopende aandeelhouders daarmee moet instemmen. Het is dan een heel gedoe om al die neuzen dezelfde kant uit te krijgen. Bovendien heeft iedereen andere belangen. Dat werkt dus niet.

Onze adviseurs hebben erop gewezen dat de kans dat er nog wat aan gesleuteld kan worden misschien niet zo groot is. Het is jammer dat de kans daarop eigenlijk is verspeeld. Ik kom dan terug op het feit dat wij er eigenlijk nooit bij betrokken zijn geweest. Er was een mandaat van de aandeelhouderscommissie dat RWE gedurende vijf jaar duurzame investeringen moest garanderen. Uit de onderhandelingen bleek dat dit niet was gelukt. Simmons & Simmons hebben toen tegen de aandeelhouderscommissie gezegd dat zij het maar niet moesten accepteren. Het was eigenlijk ook geen zaak voor de aandeelhouders, maar voor Essent. In feite heeft de aandeel-

houderscommissie dat laten lopen en zitten wij nu met de gebakken peren. De VVD hecht aan een contract waar wij wat mee kunnen. Misschien kan er nog eens een jurist op worden gezet. Die zijn altijd te vinden. Het is denkbaar dat het college daar nog uit komt, maar dat horen wij dan wel.

Wat in de brief van GS over EPZ staat is eigenlijk geen nieuw feit. Er is wel even discussie over gevoerd. Dat mevrouw Van der Hoeven de Kernenergiewet niet gaat aanpassen, begrijp ik ook wel. Dat hoeft zij helemaal niet te doen. In de statuten van EPZ staat dat de aandelen in publieke handen moeten blijven. Of de wet het nu voorschrijft of niet, het is de afspraak tussen Essent en Delta. Daar hebben zij een bepaalde reden voor gehad. De vorige keer heb ik al gezegd dat wij not amused zijn over de juridische truc die wordt uitgehaald. Daar wordt nu over geprocedeerd. Wij moeten als aandeelhouders ons inspannen om mee te werken aan iets wat wij eigenlijk niet willen. Zo staat het in het contract. Ik vind dat het niet kan, tenzij de rechter op enig moment zegt dat het wel kan, omdat de juridische truc reëel is. Ik vraag GS of het mogelijk is dat onderdeel uit het contract te houden en pas anders ertegen aan te kijken op het moment dat de rechter zegt dat het wel kan. Dan staat het onherroepelijk vast en is de term juridische truc niet op zijn plaats. Op dit moment heeft de fractie van de VVD er problemen mee.

Als ik de paragraaf over Enexis in de brief van GS lees, vraag ik mij af of de aandeelhouderscommissie er al een beslissing over heeft genomen. Geformuleerd wordt dat de meerderheid van de aandeelhouders tegen het verlichte structuurregime is. Dat zou dus maar niet moeten doorgaan. Wij hebben daar grote bezwaren tegen. Wij hebben voortdurend te horen gekregen dat wij Essent gemakkelijk konden verkopen, omdat wij als aandeelhouders toch niets te vertellen hadden. De statuten van Essent zijn zodanig dat je er eigenlijk niets over te vertellen hebt. Ik heb niet anders gehoord. Maar wat gebeurt er nu? In eerste instantie worden de statuten van Essent op de statuten van Enexis geprojecteerd en een op een overgenomen. Daar hebben wij bezwaar tegen gemaakt. Wij willen de mogelijkheid hebben om

de raad van bestuur te benoemen. Dat is een voordeel van het verzwakte structuurregime. Als wij dat recht bij Essent hadden gehad, hadden wij misschien de fusie met Nuon nog voor elkaar gekregen. De heren konden niet met elkaar door een deur, dus wij hadden hun misschien kunnen zeggen: vertrekt u maar. Die bevoegdheid hebben wij echter niet. Wij vinden dat wij die bij Enexis wel moeten hebben. Als nu wordt gezegd dat de meerderheid van de aandeelhouders daar tegen was, vind ik dat vreemd. Overijssel was voor en wij zijn voor. Dat is al 46%. Waarom de motie erover in Limburg is ingetrokken weet ik niet, maar als ik goed tel, kan ik mij niet voorstellen dat de meerderheid er niet voor zou zijn. Ik wil daar graag nog uitleg over van het college.

Vanochtend las ik niet alleen Het Financieel Dagblad, maar ook het Brabants Dagblad, sinds ik in de Staten zit zo langzamerhand mijn lijfkrant. Ik heb gisteravond nog even gekeken wat er allemaal in de Kamer is gebeurd. Ik heb naar de radio geluisterd. Ik heb de brieven van VNO-NCW, van de BrabantseZeeuwse Werkgeversvereniging, van MKB Brabant en van anderen gelezen. Zij schrijven allemaal: mensen, let op waar je mee bezig bent. Mevrouw Van der Hoeven vraagt zich af hoe het mogelijk is dat men al gaat verkopen voordat men weet wat men eigenlijk verkoopt. Het splitsingsplan is immers nog niet goedgekeurd. Nu is ons altijd voorgehouden dat in het contract staat dat het goedkeuren van het splitsingsplan een ontbindende voorwaarde is. Dat is een fake argument, want het splitsingsplan wordt altijd goedgekeurd. Er wordt alleen een aanwijzing op gegeven, maar dat staat niet in het contract. Aan die ontbindende voorwaarde hebben wij niet veel, dus het moet op een andere manier worden gedaan. Het is van belang dat de Staten weten wat de aanwijzingen gaan inhouden. Kunnen wij daar aan voldoen of niet? Natuurlijk kunnen wij GS het laten uitzoeken, maar langzamerhand is het zo'n gevoelig dossier geworden, met zoveel punten en op- en aanmerkingen, dat wij daar eigenlijk ook bij betrokken zouden moeten worden. Wij willen weten hoe het in elkaar zit.

Dat betekent dat de fractie van de VVD van

mening is dat wij geen stap tot verkoop moeten zetten en ook geen besluiten moeten nemen zolang de aanwijzingen inzake het splitsingsplan er niet zijn. Dat is ook wat mevrouw Van der Hoeven zegt. Ik weet dat er gedeputeerden zijn wier grootste vriendin zij niet is, maar zakelijk gezien doet dat er even niet toe. In de motie die gisteren unaniem door de Kamer is aangenomen, wordt hetzelfde gezegd als wij zeggen. Wij moeten minimaal eerst antwoord hebben op de vragen. Het is van belang om te weten hoe het plan eruit gaat zien. Wat wordt er wel en wat wordt er niet verkocht?

Hierbij wil ik het in eerste termijn houden. De vragen zijn voor ons van wezenlijk belang.

Ik heb nog iets anders, dat misschien helemaal buiten de orde is.

De voorzitter: Eerst is er een interruptie van de heer Heijmans.

De heer Heijmans (SP): Ik begrijp dat mevrouw Geeraedts het verstandig vindt als het college vooralsnog, in ieder geval tot duidelijk is wat mevrouw Van der Hoeven vindt van het splitsingsplan en welke eventuele aanwijzingen er komen, geen besluit neemt tot verkoop. Voor mijn duidelijkheid: zou zij het acceptabel vinden als het college aanstaande dinsdag besloot niet over te gaan tot verkoop? Met andere woorden, moet het college over geen van beide mogelijkheden een besluit nemen? Dat is toch een cruciale vraag.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Het probleem is dat ik het niet meer kan overzien. De situatie is heel anders. Wij dachten dat de deal niet zou doorgaan als wij de aandelen niet verkochten en dat Essent dan stand alone verder zou gaan. Wij hebben daar geen probleem mee. Maar nu blijkt uit het stuk dat, wat wij ook doen, de deal gewoon wel doorgaat. Ze hebben ons helemaal niet nodig!

De heer Heijmans (SP): Staat u dan niet voor een duivels dilemma? U realiseert zich toch ook wel, net zo goed als ik, dat RWE straks zal zeggen dat 65% van de aandelen natuurlijk voldoende is, als u maar denkt dat zij straks de aandelen kopen

zonder 80% te hebben. Uiteindelijk moet u vertrouwen op de blauwe ogen van RWE. Die zijn niet zo blauw.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij zijn op dit moment gewoon in verwarring.

De heer *Heijmans* (SP): Dat ben ik niet van u gewend.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarom leg ik het aan het college voor.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, u moet zich houden aan de regel dat u twee keer mag interrumpen. Maakt u het zichzelf niet moeilijk.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is natuurlijk een heel rare situatie. Wij kunnen hier uren delibereren, maar intussen kan RWE zeggen dat het gewoon doorgaat, of wij nu wel of niet verkopen. Dat vind ik een nieuw feit. Ik betwist of het kan, zolang het college er nog geen goed antwoord op heeft gegeven. Kan RWE het contract veranderen terwijl wij het niet kunnen veranderen? Dat is mijn grote probleem. Ik vraag mij af wat wij al die tijd eigenlijk hebben gedaan. Ze hadden ons helemaal niet nodig. Het was misschien wel interessant om ons te hebben. Misschien was het lastig geweest als wij, een overheid, aandelen zouden behouden. Ik weet dat helemaal niet. Het is een heel rare situatie. Dat wij daar twee dagen voor de Statenvergadering kennis van krijgen, daar heb ik ernstige bezwaren tegen. Ik vind dat zo niet met de Staten kan worden omgegaan. Wij moeten er al ontzettend veel tijd aan besteden. Dan worden wij nog met een nieuw feit geconfronteerd, waarvan wij zelf de effecten niet kunnen beoordelen. Ik vind dat dit gewoon niet kan. Daarom vraagt de fractie van de VVD in ieder geval op voorhand om uitstel van het besluit, om de ins and outs en de effecten ervan nog eens goed te kunnen beschouwen. Nogmaals, ik vind het splitsingsplan ook een heel belangrijk element.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik dank mevrouw Geeraedts voor haar scherpe vragen aan

het college. Ook wij zijn heel benieuwd naar de antwoorden. Maakt RWE het ons echter niet heel erg gemakkelijk? Wij hebben namelijk tot 1 juli de tijd om een beslissing te nemen. Laten wij afwachten wat RWE in de tussentijd doet. Is wat het nu zegt, om ons onder druk te zetten, wel zo hard? Laten wij er daarna nog eens met elkaar over spreken. Voor 1 juli zal al lang duidelijkheid zijn gegeven aan andere overheden, waaronder andere provincies, of RWE die grens van 80% zo hard wil maken. Moet Brabant niet even een pas op de plaats maken?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Die vraag moeten wij misschien aan het college stellen. Het zou kunnen. Ik kan het niet helemaal overzien. Het is ook zo raar. De heer Heijmans heeft er ook al op gewezen dat wij zo lang samen bezig zijn en al die tijd niet anders weten dan dat 80% de deal is. Een dag voor deze vergadering hoor je dat het helemaal niet zo is.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Uw dilemma is misschien ook wel het mijne. Wij worden voor dat dilemma en voor onduidelijkheden geplaatst, maar van ons wordt wel gevraagd een onomkeerbaar besluit te nemen. Moet je, als er zoveel onduidelijkheden zijn, niet zeggen dat je dat niet moet doen? Als u zelf in onderhandelingen over uw eigen centen zou zitten, had u al lang een streep getrokken. U zou zeggen: kom later maar een keer terug.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb al gezegd waarom wij tegen de deal waren en de wens om niet te verkopen hebben ondersteund. Dat deden wij vanwege het marktprincipe. Wij hebben geprobeerd om onze liberale gedachte te verwezenlijken. Wij willen geen verstoring van de markt. Dat hoeft ook niet, want Essent kan alleen verder. Dat principe wordt nu natuurlijk wel verlaten. Het dilemma is dat wij het niet kunnen tegenhouden. De markt wordt altijd verstoord.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik ben heel benieuwd hoe mevrouw Geeraedts dit weegt, kijkend naar de partner RWE. Twee dagen of een dag van tevoren

krijgen wij zo'n bericht. Wat zegt dat naar haar mening over RWE? Hoe betrouwbaar is een partner die jarenlang iets anders heeft beweerd of vindt zij dat zoiets kan gebeuren?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarom vraag ik mij af of dat contractueel allemaal kan. Die vraag heb ik aan het college voorgelegd. Hebben wij het misschien niet gezien? Zijn wij er niet over geïnformeerd? Ik kan dat niet beantwoorden. Ik wil graag eerst even weten hoe het precies zit.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): GS hebben steeds gezegd dat het niet kan. De vraag van mevrouw Geeraedts is dus eigenlijk of GS er overheen hebben gekeken en niet alleen of wij er overheen hebben gekeken.

De *voorzitter*: Misschien is het praktisch om het antwoord van GS even af te wachten. Anders blijven wij speculeren. Mijnheer Van den Oord, dat geldt ook voor u.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik ben inderdaad naar voren gekomen om te interpelleren, maar ik heb inmiddels duidelijkheid door de interpellatie van mevrouw Verstappen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb nog een punt dat eigenlijk een punt van orde is. Er is nog niet over gesproken. Ik weet niet of ik het nu naar voren mag brengen.

De *voorzitter*: U hebt waarschijnlijk trek in een kopje koffie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat hebben wij ook, maar wij hebben een ander probleem. Dit is een ingelaste Statenvergadering waarvoor iedereen zijn agenda heeft moeten aanpassen. Een aantal mensen van ons moet weg. Als er stemmingen moeten plaatsvinden, is onze fractie niet volledig. Dat kan een probleem zijn. Wij doen ons best, maar je kunt niet iedereen dwingen om een agenda die langere tijd vastligt om te zetten. In uitzonderlijke situaties moet het, maar het kan gewoon niet altijd. Ik heb er ook nog met niemand

over gesproken, maar ik probeer even mijn kans te grijpen. Hoe gaan wij hiermee om? Kunnen wij om een schorsing van de vergadering vragen? Sommige mensen kunnen misschien pas vanavond terugkomen. Hoe doen wij dat?

De *voorzitter*: Het lijkt mij praktisch om daar straks, na de eerste ronde, over te beslissen. Overigens zitten alle parlementen altijd met dit dilemma. Ik heb dat vele malen meegemaakt. Als een vergadering is uitgeschreven die niet gelimiteerd is, zoals deze vergadering, loopt men de kans dat de vergadering uitloopt. Het is dan de verantwoordelijkheid van iedere fractie en fractievoorzitter om te zorgen dat de mensen aan boord blijven. De voorzitter van de vergadering kan daar niet in treden. Als er een vergadering is, moet die vergadering tot een goed einde worden gebracht. Het is ieders verantwoordelijkheid om hier zo lang mogelijk te blijven. Het is een persoonlijke afweging of dat kan of niet. Wij hebben dat vele keren meegemaakt. Een vergadering kan niet voor persoonlijke problemen geschorst worden. Deze vergadering is dus niet in de tijd gelimiteerd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De vergadering is niet in de tijd gelimiteerd, maar zij is wel extra ingevoegd.

De *voorzitter*: Dat is zeker zo, maar het is een serieuze, gewone vergadering. Zij is onderhevig aan alle regels waaraan vergaderingen onderhevig zijn. Ik wil er nog wel eens over nadenken, maar ik denk dat niet zo maar een oplossing mogelijk is. U moet gewoon zelf het belang van deze vergadering en van mogelijke stemmingen afwegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Natuurlijk staat het belang van de vergadering voorop, maar niet iedereen is in de gelegenheid om gewoon van zijn werk weg te blijven, hoe belangrijk hij de vergadering ook vindt.

De *voorzitter*: Ik begrijp heel goed dat dit een dilemma is, zeker voor parttime politici. Ik vrees dat het vandaag niet zo maar kan worden opgelost. Ik wil de Partij van de Arbeid nog aan

het woord laten en daarna koffie gaan drinken. Ik stel vast dat iedereen dat goed vindt. Ik heb iedereen gevraagd het kort te houden. De Partij van de Arbeid is meestal niet lang van stof.

De heer *Arkes* (PvdA): Mevrouw de voorzitter! Ik denk dat mijn bijdrage inderdaad niet al te lang duurt. U ziet voor u een woordvoerder van een verdeelde fractie. In onze fractie weerspiegelen zich alle meningen en overtuigingen, alle afwegingen die wij in onze partij tegenkomen en die wij ook in de samenleving zien. Er zijn in onze fractie de nodige twijfels over verkoop aan RWE. Er zijn twijfels over het moment van verkoop en er zijn twijfels over het moment van beslissen. Moeten wij de beslissing niet uitstellen? Er zijn twijfels over de borging van de duurzaamheid. Er zijn ook twijfels over diverse andere vraagstukken, bijvoorbeeld over de wijze waarop wordt omgegaan met EPZ, over de vraag wie de overname gaat betalen, etc. etc. Al die twijfels zijn bij onze fractie aanwezig.

In onze fractie is ook de overtuiging aanwezig dat overheden geen aandelen moeten bezitten in commerciële bedrijven. Er is tevredenheid over de borging van belangen van werknemers, over leveringszekerheid en over de manier waarop het netwerkbedrijf wordt achtergelaten. Er is vertrouwen in de coalitie als het gaat over het inzetten van en het inzetten op het belang van duurzame energie. Al die overwegingen zijn in onze fractie aanwezig.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Arkes vindt dat de overheid geen aandeelhouder moet zijn in een commercieel bedrijf. Dat kan, maar Essent is op dit moment voor 100% in overheidshanden. Wij zouden natuurlijk kunnen besluiten om de aandelen te houden. Essent gaat dan helemaal niet als een commercieel bedrijf te werk. Het wordt een bedrijf zonder winstoogmerk, met als enig doel investeren in duurzame energie. Als overheden en aandeelhouders kunnen wij dat mooi met z'n allen bepalen. Het probleem van de heer Arkes is dan van de baan. Het is dan geen commercieel bedrijf meer.

De heer *Van den Oord* (CDA): Dit is precies het punt waarover wij steeds spraken. Dit is gewoon een miskenning van de realiteit. Wij zitten in een geliberaliseerde Europese energiemarkt. Het bedrijf moet gewoon concurreren tegen energiereuzen uit Duitsland en Frankrijk die wel tien keer groter zijn. Ik snap niet dat de SP dit met droge ogen kan zeggen.

De heer *Heijmans* (SP): Legt u mij nu eens uit waarom een goed functionerend bedrijf zonder winstoogmerk niet prima zou kunnen functioneren in een commerciële omgeving. Kijk eens naar de woningbouwverenigingen, die op allerlei verschillende manieren, zonder winstoogmerk en noem maar op, prima werken op een markt waar ook commerciële bedrijven, projectontwikkelaars etc. actief zijn. Ik heb nog niet zoveel woningbouwverenigingen zie omvallen.

De heer *Van den Oord* (CDA): Dat is appels en peren vergelijken. Wij hebben hieraan voorafgaand allang een hele discussie hierover gehad, ook met onze externe adviseurs. Die is er ook geweest in andere gremia in het land, bij gemeenten en provincies. Daar speelt het kennelijk allemaal niet. Het is alleen een Brabants item geworden. Ik vind het prima dat de heer Heijmans volhoudt, maar ...

De heer *Heijmans* (SP): Maar u constateert dat de overheden die deelnemen aan Eneco gek zijn.

De heer *Van den Oord* (CDA): Er is een verschil van inzicht.

De *voorzitter*: Goed, nu kan de heer Arkes zijn betoog vervolgen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik heb een déjà vu-gevoel. Ik heb dit al eens eerder meegemaakt. Ik vertelde iets waarna een schitterend debat in de Statenzaal plaatsvond. Ik kon toen achter de GS-tafel plaatsnemen. Dat was ook een unieke ervaring.

Ik wil de heer Heijmans antwoorden. Wat ik, misschien niet helemaal 100% zuiver, heb

aangeduid is dat ook in onze fractie er overtuigingen zijn dat de overheid geen aandelen moet hebben in een commercieel bedrijf. Daar hoor ik natuurlijk aan toe te voegen dat Essent in gesplitste vorm overgaat in een commercieel bedrijf. Het beeld is dan misschien compleet.

Wij respecteren de variatie aan meningen, overtuigingen en afwegingen in onze fractie. Wij hebben afgesproken dat wij individueel onze afwegingen maken. Ook de vraag of er nieuwe informatie aanwezig is en hoe die moet worden gewogen wordt persoonlijk beantwoord door de fractieleden. Wij respecteren al die afwegingen en conclusies. Als iemand ervan overtuigd is dat Essent verkocht moet worden, vinden wij dat een afweging van die persoon die respect verdient. Als een ander vindt dat Essent niet verkocht moet worden, om welke reden ook, verdient die mening ook respect. Dat is onze stellingname. Het betekent dat wij ons individueel zullen uitspreken over de ingediende motie. Ik kan u beloven dat wij verdeeld zullen stemmen. Om daaraan uiting te geven zullen wij om een hoofdelijke stemming over de motie vragen.

De voorzitter: Dan is dit een goed moment om koffie te gaan drinken.

De vergadering wordt van 11.35 uur tot 11.54 uur geschorst.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Van Schoonhoven van GroenLinks. Het is misschien goed om op te merken dat het debat dat wij eerder hebben gehad hier en daar dunnetjes wordt overgedaan. Laten wij ons beperken tot de nieuwe gegevens en niet te veel in herhaling vervallen. Dat zeg ik niet omdat de heer Van Schoonhoven aan het woord komt, want die is meestal erg efficiënt. Het is een algemene opmerking, want ik zie aankomen dat wij tot diep in de middag vergaderen. Dan moeten wij achteraf niet het gevoel hebben dat wij twee keer over hetzelfde hebben vergaderd. Er moet worden gesproken over het punt dat achttien leden op de agenda hebben gezet en over het stuk van GS.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Ik zal proberen u in uw mening te bevestigen. Ik had gisteren mijn bijdrage in een grove schets op papier gezet, maar door de discussie van vanmorgen heb ik die maar doorgestreept. Ik wil nog een nieuwe inbreng leveren naar aanleiding van wat ik allemaal heb aangehoord.

Waarom vond de fractie van GroenLinks dat Provinciale Staten vandaag weer bij elkaar moesten komen? Door alle inbreng heen is het woord "vertrouwen" eigenlijk het kernbegrip, vertrouwen in alle dimensies die wij daarbij kunnen bedenken. Ik ga daar nog nader op in.

Op 24 april hebben wij met elkaar een lang debat gevoerd, dat is geresulteerd in een motie van GroenLinks en SP. 28 leden stemden voor het advies om de aandelen van Essent niet te verkopen. 26 leden waren die mening niet toegedaan. Dat is een democratisch gegeven, zoals al door vorige sprekers is gezegd. Je mag dan het vertrouwen hebben dat GS met deze richtinggevende uitspraak aan de slag gaat, binnen het mandaat dat het van Provinciale Staten heeft gekregen. Wij moeten daarbij het stelsel dat wij hier met elkaar hebben goed voor ogen houden. Provinciale Staten vormen het hoogste orgaan. GS zijn de uitvoerende macht.

Wat zien wij gebeuren in de weken daarna? Er ontstaat een tegendraadse beweging in GS. Individuele GS-leden gaan fracties masseren om te proberen van een minderheid een meerderheid te maken. GS gaan na wat het betekent als zij een besluit nemen dat niet conform de wens van Provinciale Staten is. Het gaat zelfs zover dat men zich afvraagt of men nog wel het vertrouwen heeft om verder te mogen regeren. Er komt dan een heel politiek-strategische dimensie bij, waarbij "vertrouwen" weer het sleutelbegrip is. Toen dacht de GroenLinks-fractie: nu moeten wij met de andere fracties in discussie gaan. Op welke manier gaan GS om met de reikwijdte van onze inspraak op 24 april? Die volgen GS niet. Daarom en om te voorkomen dat wij op 5 juni, in onze controlerende rol gedrukt door GS, alleen nog maar kunnen constateren dat het is gebeurd zoals het is gebeurd en dat het niet meer kan worden teruggedraaid, hebben wij het nodig gevonden

vandaag bij elkaar te komen. Wij kunnen nu de signalen afgeven die wij wilden afgeven.

Vertrouwen is ook een sleutelbegrip als je kijkt naar onze opkoper RWE. Op 24 april was de hoofdlijn in ons betoog dat wij het vertrouwen in RWE als grote energieproducent en -leverancier niet hebben. In de afgelopen weken is dat vertrouwen verder geschaad. Ik verwijs naar de uitspraken van de president-directeur op een aantal vlakken. Andere fracties hebben de uitspraak al gememoreerd dat RWE 80% nodig had, maar het nu ook voor minder doet. Dan de intenties en het vertrouwen inzake het duurzaamheidscontract. Wij wilden GS het vertrouwen geven om te proberen het uit te onderhandelen. GS konden proberen RWE een stap te laten zetten in de intenties die wij hebben uitgesproken. Wij moeten nu met elkaar concluderen dat het alleen maar window-dressing is. Waarom moet je als Provinciale Staten, aandeelhouder en in alle dimensies volksvertegenwoordiger vertrouwen hebben in de toekomstige opkoper RWE? Die verantwoordelijkheid drukt enorm zwaar op de schouders van GroenLinks. In de kranten stonden berichten dat RWE in Duitsland energieprijzen kunstmatig hoog heeft gehouden, voor een enorm bedrag. Is dat het toekomstbeeld voor Brabant? Zullen wij afhankelijk zijn van een commercieel bedrijf dat de prijs bepaalt en gelden genereert om onze Essent-aandelen te kunnen opkopen?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik wil niet zozeer ingaan op de eigenschappen van RWE. Ik heb in de vorige Statenvergadering wel aangegeven dat RWE de prijs kunstmatig hoog hield, omdat het leidingnetwerk in handen had. Daar heeft de heer Van Schoonhoven toen niet op gereageerd, maar dat is de onderbouwing van de hoge prijzen.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Dat is helder, maar ik had het over het kernbegrip "vertrouwen" en vroeg mij af welk vertrouwen wij kunnen hebben. Niet voor niets worden in Duitsland voor de rechtbank procedures gestart om het beleid van RWE aan te kaarten. Het krantenbericht was voor mij ook heel helder. Dit is

ook een punt van nieuwe informatie.

De heer *Heijmans* (SP): Ik val de heer Van Schoonhoven bij. Hij zei terecht, met de juiste formulering, dat er onderzoek wordt gedaan naar het kunstmatig hoger maken van prijzen. Als dat gebaseerd was op de kosten van het leidingennet zou dat niet kunstmatig zijn. Dat is iets heel anders.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Iets anders viel mij ook erg op. Iedereen zal het wel gelezen hebben. RWE probeert op dit moment via colportage Essentklanten naar RWE te halen. Hoeveel vertrouwen moet je hebben in een toekomstige opkoper, een nutsleverancier en -producent, als die zulke praktijken hanteert, terwijl het proces nog loopt? Voor ons is het vandaag een enorm dilemma welke richting wij daarmee opgaan. Het is voor ons in elk geval een bevestiging dat "vertrouwen" een kernbegrip is.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik merk dat GroenLinks pleit voor prijsafspraken en allerlei andere afspraken tussen partijen in de markt. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Nee, u interpreteert het helemaal verkeerd. Ik geef alleen aan dat ik op het moment dat ik van u een auto wil kopen niet kan zeggen ... Nu moet ik opletten, want ik moet deze metafoor wel goed maken. En ik heb geen rijbewijs.

De heer *Heijmans* (SP): GroenLinks moet het niet over auto's hebben.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Laat ik het maar abstracter houden. Als je met twee partijen een onderhandelingsproces ingaat, moet je niet onder elkaars duiven schieten. Dat gebeurt nu wel. Wat wil men? Wil men aandelen van Essent kopen en daardoor een grotere speler in de energiemarkt zijn of wil men in het aanlooptraject ook al klanten naar zich toe trekken? Ik vind de houding van RWE heel raar.

Het begrip "vertrouwen" blijft terugkomen. Het

vertrouwen in een zelfstandig Essent is gegroeid. Deze week was in de krant te lezen dat in het Eemshavengebied een enorm windmolenpark is geopend, waarvan de helft van de Groningse bevolking straks zijn groene stroom kan betrekken. Dat is mogelijk in de huidige Essent-filosofie. Ik heb het vertrouwen dat de overheidsorganen, die nog steeds de aandeelhouders zijn, daar sturing aan kunnen geven. Provinciale Staten hebben in het investeringsprogramma en het bestuursakkoord in alle toonaarden gezegd dat zij die kant op willen. Vanuit Telos, vanuit public profit en planet willen wij ons beleid vorm geven. Ik zie daarin een enorme bevestiging dat zelfstandig handelen door Essent mogelijk is. Ook volgens de VVD-fractie zou Essent heel goed stand alone kunnen zijn. Ik respecteer de redenatie van de VVD dat zij nu met een enorm groot vraagteken zit. Ik ben net zo benieuwd naar het antwoord van GS als zij.

"Vertrouwen" moet je ook in je omgeving hebben, hier in het CDA en D66. Aan het begin van de vergadering zeggen zij: "gehoord de beraadslagingen". Die moesten toen nog beginnen. Alleen het CDA had nog maar gesproken. Gehoord de beraadslagingen wilden zij een nieuwe uitspraak van de Staten. Democraten van CDA en democraten van D'66: jongens, er is op 24 april een democratisch besluit genomen. Nu wordt als argument aangevoerd dat er nieuwe feiten zijn. Die worden selectief opgevoerd. Het splitsingsverhaal is daarbij de insteek. Ik heb zojuist een aantal nieuwe feiten genoemd waarvan ik zeg: juist daarin zie ik een bevestiging dat wij op 24 april in de verhouding 28 tegen 26 een democratisch besluit hebben genomen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De heer Van Schoonhoven heeft mijn argumentatie voor de motie nog helemaal niet gehoord. Die heeft met het splitsingsverhaal niets te maken. Dat moet hij mij niet in de schoenen schuiven. Ik heb een andere argumentatie, waar ik al in een eerdere interruptie op ben uitgekomen. Voor mij gaat het om het percentage aandelen dat nodig is. Daar kom ik straks op terug. De heer Van Schoonhoven moet mij geen verkeerde uitingen in de mond leggen.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik heb alleen gezegd dat de eerste spreker van het debat een motie mede namens u heeft ingediend, waarin alleen staat dat wij op basis van nieuwe feiten een ander besluit moeten nemen. Ik vind het veel te vroeg om dat al te concluderen. Ik vind het niet goed van een democratische partij om het zo te doen.

De heer *Thuis* (CDA): Ik meen mij te herinneren dat het CDA en D66 op 24 april heel consistent het standpunt dat nu ook in de motie naar voren komt hebben bepaald. De heer Van Schoonhoven kan niet zeggen dat onze stellingname inconsistent is. Of zie ik dat verkeerd?

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik denk dat u het verkeerd ziet. Wij hebben toen een debat van elf uur gehouden. In eerste termijn heeft GroenLinks op een gegeven moment een motie ingediend waarin wij de Staten de wens voorlegden om niet tot verkoop over te gaan. De SP heeft toen gezegd al onze overwegingen te respecteren, maar voorgesteld in een motie zonder overwegingen alleen de uitspraak te doen dat Provinciale Staten de wens uitspreken dat GS niet overgaan tot verkoop. Dat is een democratisch resultaat van een elf uur durend debat geweest. Vanochtend bent u echter in eerste termijn met een motie gekomen waarin de Staten wordt voorgelegd, op basis van, niet geconcretiseerde, nieuwe feiten toch over te gaan tot verkoop van aandelen. Die nieuwe feiten komen alleen in de discussie met D66 naar voren. Ik vind dat niet de juiste weg.

De heer *Thuis* (CDA): Ik begrijp uit uw toelichting dat u in eerste termijn een motie hebt ingediend. Er is dus niet veel verschil met de situatie van vandaag.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Die is er juist wel. Met excuus, voorzitter, maar ik treed in herhaling. Bij ons ging het erom een politiek statement te maken, met allerlei overwegingen waarom wij RWE niet zagen als de juiste opkoper van onze Essentaandelen. In eerste termijn heb ik

dat nader toegelicht. Iedereen kon dat aanhoren.

De *voorzitter*: Maakt u nu uw betoog af, mijnheer Van Schoonhoven?

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Prima. Voor de fractie van GroenLinks is duidelijk dat dit eigenlijk alleen een proceduredebat is, over de vraag of GS zaken doen die het eigenlijk zou moeten doen op basis van de uitspraken van 24 april? Wij hebben nu een nieuwe motie voorliggen, die ons zeer bevreemdt. Wij zien niet dat nieuwe feiten daar aanleiding toe geven; juist integendeel.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Gisteren zat ik om een uur of half vijf over mijn stukken gebogen in mijn studeerkamer, toen ik werd gebeld. Een vriendelijke mevrouw vertelde mij dat zij belde namens RWE. Ik dacht: dat is een secretaresse die mij gaat vertellen dat de heer Grossmann aan de lijn is om mij te overtuigen. Dat bleek toch niet het geval te zijn. Zij vertelde mij een aanbod van RWE te hebben. Dat was een mooi moment om even door te vragen. Ik maakte meteen mijn "energiekleur" bekend. Ik zei dat ik bij Essent klant was en dat ik daar prima zat. Ik zal het niet precies vertellen want dat zou niet eerlijk zijn, maar er werd wel enige druk op mij uitgeoefend om vooral over te stappen naar RWE en vooral niet bij Essent te blijven. Nadat ik daarna met de manager heb gesproken en met hem heb afgesproken dat ik geen klacht zou indienen, is het allemaal in der minne geschikt, maar het stukje vertrouwen waar de heer Van Schoonhoven al over sprak, werd er niet door versterkt. Ik zal het niet in mijn beoordeling van het dossier laten meewegen, want dat vind ik niet kies.

Wij zouden vandaag eigenlijk gaan praten over het bestuursakkoord. Eén lijn van het bestuursakkoord is wel heel helder en door de Staten uitgevoerd. De heer Essed is er nu niet. Dat is eigenlijk wel jammer, want de zichtbaarheid van Brabant is waarschijnlijk nog nooit zo groot geweest. Het is misschien grappig bedoeld, maar er is ook een heel realistische ondertoon. Het debat dat wij enkele

weken hebben gevoerd, is heel duidelijk gevoerd op inhoudelijke en fundamentele gronden. Het is opgepikt in de samenleving. De samenleving heeft de overwegingen van de Staten van Brabant heel goed gehoord. Uit andere provincies, maar ook uit mijn omgeving heb ik gehoord dat wij dat zeer fundamenteel en inhoudelijk hebben gedaan. De winst van het debat is dat wij een aantal zaken scherp hebben gekregen, maar dat wij ook een brede bezinning in de samenleving op gang hebben gekregen. Het is wel laat als VNO-NCW nu nog een brief gaat sturen, maar toch is een aantal punten scherp neergezet, waardoor werkgevers in de BZW, VNO-NCW, de Brabantse MKB enz. erover zijn gaan nadenken. Ook als je in het Haagse met de partijen praat, blijkt men wel een beetje overvallen te zijn door onze principiële stellingname in Brabant. Helaas hebben ze dat gisteren in het spoeddebat nog niet zo kunnen bekrachtigen. Je ziet daar wel een beweging op gang komen. Als ik de algemene lijn van het debat moet duiden, zegt men dat Brabant voor dit moment de juiste afweging heeft gemaakt. Een Nederlands energiebedrijf moet in de huidige omstandigheden niet verkocht worden als dat betekent dat de politieke controle op duurzame energieproductie, prijsvorming en leveringszekerheid nog niet geheel geborgd is voor de toekomst. Nederland is nog steeds een belangrijke energieproducent en -distributeur. Wij hebben volop ambities op het punt van klimaat en duurzaamheid. Het zou vreemd zijn als wij nu met een pennenstreek de regie die wij nu nog over de energiesector kunnen voeren zo maar weg zouden geven, zonder te weten wat wij er concreet voor terugkrijgen.

De brede bezinning is op gang gekomen en heeft ons aan het denken gezet. Wij willen de nieuwe ontwikkelingen, ook die door GS worden aangegeven, daarbij meenemen. GS hebben ons een stuk aangeleverd. Wij vroegen ons toen af wat de nieuwe ontwikkelingen waren. De ChristenUnie-SGP-fractie heeft zijn besluit genomen in de volledige wetenschap dat dit werd gedaan binnen de huidige splitsingswet. Wij hebben onze verantwoordelijkheid daarin genomen. Wij vragen nu van Den Haag om samen

met ons na te gaan hoe de uitvoering van de splitsingswet, waaraan een heel aantal voetangels en klemmen zit, moet plaatsvinden. Gisteren heeft mevrouw Van der Hoeven gezegd met reparatiewetgeving te zullen komen om nog voor de zomer het level playing field te herstellen. Onze Staten kunnen met onze uitspraak samen met Den Haag nog het debat voeren over de uitvoering van de splitsingswet. Daar is ook volop ruimte voor. De Eerste Kamer heeft bij de bespreking van de splitsingswet haar instemming afhankelijk gemaakt van de beoogde Europese ontwikkeling. Ook in de Eerste Kamer wordt nu nagedacht hoe in de toekomst de splitsingswet moet worden uitgevoerd. Ik zou de bezinning die op gang is gekomen vandaag niet bruut willen onderbreken door een besluit om toch maar te gaan verkopen.

Ik heb nog een paar andere puntjes. Ik heb de minister gisteren heel goed gehoord over Enexis. Ik kan mij haast niet voorstellen dat zij het splitsingsplan dat nu voorligt zoals zij het gisteren zei zo maar zal goedkeuren. De letterlijke woorden van de minister waren: jullie verkopen iets terwijl jullie niet eens weten wat je verkoopt. Borsssele is op dit moment onder de rechter. Wij zouden iets verkopen met een contractbepaling waarvan wij allen weten dat er nog een hoop herrie over zal ontstaan. Moet je dat wel doen? Wij verkopen aan een ongesplitst bedrijf, terwijl wij allen weten dat er voor de zomer een wetwijziging van minister Van der Hoeven komt waarin zij een aantal zaken wil aftimmeren. Gaat het over de investeringen in duurzaamheid, dan zijn wij het ermee eens dat de informatie die wij hiervoor hadden eigenlijk hetzelfde is, met een boetebeding. Misschien is het aardig om nog eens twee weken te wachten. Dan staat er misschien € 80 mln. voor. Als wij acht weken wachten staat er misschien wel € 400 mln. Ik spreek ook niet van een betrouwbare partner als een aantal zaken waarover de heer Boersma hier eerst zegt dat zij niet gewijzigd kunnen worden toch gewijzigd worden.

De fractie van de ChristenUnie-SGP pleit voor een periode van herbezinning. Een groot aantal partijen in Nederland heeft ons daartoe al opgeroepen. Wij moeten dat zeker doen, omdat de Staten helemaal verdeeld zijn. Dwars door de

fracties heen, dwars door de Staten heen wordt er verschillend gedacht. Moet je dan zo'n fundamentele zaak nu wel op de spits drijven? Onze fractie vindt het niet waard om hier een politiek spel over te spelen en met moties van wantrouwen of wat dan ook een ramkoers te gaan varen. Ik denk dat Brabant in deze periode van crisis iets anders verdient dan een stuurloos schip, dat de economie van Brabant in de toekomst heel veel kwaad zou doen. Wij zien ook een rol van de rijksoverheid, namelijk komen tot een nieuwe visie op energiepolitiek. Als je nu naar Den Haag gaat en het Haagse om een visie op energie, energiebedrijven en energiepolitiek vraagt, blijft het daar angstig stil. Men is zich daar nu, door het besluit van Brabant, volop van bewust. Je ziet dat er een ontwikkeling gaande is om daarin een slag te maken.

Volgens de fractie van de ChristenUnie-SGP is het tijd voor herbezinning. Ik verwacht eigenlijk dat wij de termijn van juli niet halen, gezien de ontwikkelingen die ik hiervoor al schetste. Is dat erg? Er is dan misschien wel een nieuw feit bij gekomen, namelijk dat RWE zegt de 80% van de aandelen niet nodig te hebben. Maar wat verliezen wij ermee als wij nu niet verkopen? Dan kunnen wij rustig afwachten of RWE daadwerkelijk zegt dat die grens van 80% niet zo hard is. Ik zou dan, in navolging van wat mevrouw Geeraedts heeft gezegd, wel eens willen horen hoe wij er onderuit kunnen komen. Hebben wij de sleutel in handen? Vooralsnog gaat onze fractie er van uit dat wij die sleutel daadwerkelijk in handen hebben.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Vreugdenhil zei zojuist dat er een nieuw feit is als RWE genoeg neemt met minder dan 80%. Hoeveel vertrouwen heeft hij dat dit wel een feit is? Is het niet gewoon een drukmiddel? In de motie van D66 en CDA Brabant staat "spreken uit op basis van nadere informatie". Er staat niet: op basis van nieuwe feiten. Dat is heel slim, want het is helemaal geen feit dat RWE bereid is genoeg te nemen met minder dan 80%. Het is helemaal geen feit dat het dan opnieuw moet gaan overleggen over de prijs en dergelijke, met de provincies die al te kennen hebben gegeven dat zij willen verkopen. Is de heer

Vreugdenhil het niet met mij eens dat er eigenlijk geen sprake is van nieuwe feiten, maar misschien van nieuwe drukmiddelen of nieuwe suggesties?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik kan helemaal met de heer Heijmans meegaan. Wij zouden het ook nieuwe ontwikkelingen kunnen noemen. Daarom zei ik dat wij ervan uitgaan dat de grens van 80% gewoon hard is. Dat hebben wij met elkaar afgesproken. Wij hebben mijnheer Boersma er herhaaldelijk naar gevraagd. Ik neem de woorden die de heer Boersma tot onze commissie heeft gesproken heel serieus. Ik heb volop vertrouwen in de heer Boersma. Als dit punt gewijzigd wordt, zal het aan de commissie gepresenteerd moeten worden. De commissie zal dan moeten beoordelen of het een nieuw feit is. Wij hebben de heer Boersma er in de commissie herhaaldelijk naar gevraagd. Wij hebben altijd van hem gehoord dat de 80%-grens heel hard was. Ik denk dat de politiek kan opereren met het vertrouwen dat wij de heer Boersma aan zijn woorden mogen, kunnen en moeten houden.

Wat gebeurt er als wij de termijn van juli niet halen? Wellicht neemt RWE toch genoeg met minder. Dat horen wij in het antwoord op de vraag van mevrouw Geeraedts. Dan blijft de situatie bestaan dat wij de aandelen houden en dan zie ik ook wel mogelijkheden. Geef ons dan maar een commissariaatspost binnen RWE. Dan maken wij vanuit Brabant wel hard dat de duurzaamheidsinvesteringen daadwerkelijk plaatsvinden. Misschien is dat veel meer waard dan € 40 mln. Misschien kunnen wij ervoor strijden om de duurzaamheidsinvestering die nu in het pakket is vastgelegd in Nederland te laten landen en ermee bij te dragen aan de Nederlandse energiepakket. Ook daar zie ik nog wel mogelijkheden. Ik zou daar echter op dat moment, op basis van de feiten, met elkaar verder over willen spreken. Moeten de Staten dan niet tot een andere afweging kunnen komen? Wij pleiten voor een opschorting van het besluit, minimaal tot juni, om te zien hoe met de 80%-regel wordt omgegaan. Wij zouden dan de beantwoording van GS, over de mogelijkheden van GS om alsnog minderheidsaandeelhouder in RWE te blijven, uitgesplitst willen zien, zodat wij

een zorgvuldige afweging kunnen maken. Mocht de 80%-eis toch hard zijn, dan zal RWE de termijn van juli wel laten vallen, als het Essent zo graag heeft. Dan kunnen wij in september en oktober nog steeds met ze spreken over de verkoop van aandelen. Zie ik wat wij in twee weken hebben kunnen uitonderhandelen door een "nee" van de Brabantse Staten, dan heb ik wel zoveel vertrouwen in ons college dat het er in drie maanden nog veel en veel meer uit kan halen, zodat wij een zorgvuldig afgewogen besluit zullen hebben. Mogelijk dienen wij in tweede termijn een motie in over opschorting van het besluit, met de voorwaarden die ik net noemde.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): U gaat verder niet in op de 50%-80%. Wat vindt u verder zo bijzonder aan de nieuwe onderhandelingsresultaten?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik wil even een compliment geven voor de € 40 mln., de boeteclausule en de commissie. Dat was al heel wat voor RWE. Als dat in een periode van twee weken bereikt kan worden, wil ik wel eens zien wat er in een periode van drie maanden kan. Wat zou u gedaan hebben als het over uw eigen geld ging, als RWE zulke onderhandelingsstrategieën gebruikt? Dan ging u toch ook kijken welke mogelijkheden er waren?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): U vindt wat er uit is gekomen blijkbaar een stel goede resultaten. Ik heb op onderdelen een andere mening. Daar komt ik straks nog wel op.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Het duurzaamheidsinvesteringsprogramma was natuurlijk niet nieuw. Er is wel altijd gezegd dat er niets meer gewijzigd kon worden aan het contract. Nu blijkt er toch de mogelijkheid te zijn om extra bepalingen op te nemen, met een boeteclausule. Het was een klein beetje cynisch bedoeld, want ze hebben natuurlijk maar een heel kleine stap gemaakt, van € 40 mln. op een aantal miljarden. Toen de heer Thuis de opmerking maakte dat het CDA met het indienen van de motie deed aan

nieuw dualisme, dacht ik dat hij een grapje maakte. Toen hij echter met de motie kwam dacht ik: nu neemt hij zichzelf niet meer serieus. Als hij een motie voorlegt waarin hij alleen GS oproept tot het verkopen van de aandelen, terwijl hij weet dat het splitsingsplan niet goedgekeurd is, een voorwaarde die hij altijd heeft genoemd, dan is de motie wel heel kort door de bocht. Zo kun je het doen als je tegen stemt, maar als je voor stemt moet je je overwegingen toch veel beter vastleggen. Wij kunnen niet zo heel veel met zo'n motie.

De heer *Thuis* (CDA): De heer Vreugdenhil heeft mij niet helemaal goed begrepen. Ik sprak over nieuw duettisme, waar hij dualisme van maakt.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Verstappen. Ik zou nog voor de lunch de gedeputeerde het woord willen geven. De leden kunnen zich dan een beetje instellen op het moment waarop zij op de lunch kunnen rekenen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wat ons betreft gaat het vandaag om democratie en moet de vraag centraal staan wat PS moeten doen als GS een democratisch aangenomen motie negeren. Democratie betekent ook dat PS niet bezig moeten worden gehouden met allerlei loze vergaderingen, stukken die wij moeten lezen en vervolgens uitspraken in de krant die bij ons vragen doen rijzen. Ik denk aan het bestedingsprogramma van Gedeputeerde Staten, dat klaar lag voor bespreking in de Provinciale Staten indien die instemmen met de verkoop van Essent. In de commissies is dat uitgebreid besproken. Als wij de uitspraken van de heer Hoes in NRC-Handelsblad van afgelopen maandag mogen geloven is dat een totale farce geweest. Achter de schermen is de € 2,3 mld. blijkaar al uitgegeven. Hoes stelt in dit verband dat er geen weg meer terug is. PS worden blijkaar beziggehouden door GS, met een ellenlang vaag stuk, terwijl achter de schermen al van alles bekookstoofd is. Blonk het stuk soms daarom uit in vaagheid? Men vroeg ons zo ongeveer om een blanco cheque. Wij horen hier graag een uitspraak van GS over. Of is de

uitspraak van de heer Hoes ook op een andere wijze te interpreteren?

Het wordt tijd dat met dit soort spelletjes wordt gestopt. Het is uitholling van de democratie, met alle gevolgen van dien. Op een oneigenlijke manier wordt druk op ons uitgeoefend, zoals een verwend kind dat zijn zin probeert te krijgen dat doet. Het is geen wonder dat mensen hun vertrouwen in de democratie opzeggen en nauwelijks nog naar de stembus gaan. De burger is het spuugzat. Die spreekt over een bananenrepubliek en een ranzige democratie; zie de brieven die wij ontvingen van verontwaardigde burgers. PS hebben zich uitgesproken tegen verkoop van Essent. Er volgden allerlei vreemde uitspraken van GS in de krant. Deze week worden wij beziggehouden met een zogenaamd aangescherpt duurzaamheidscontract, wat de facto niets heeft opgeleverd. Het blijft een boterzacht stuk, hoewel de structuur van de overeenkomst gewijzigd is. Juridisch is de impact nihil. Het is een politiek stuk, het oogt mooi, maar het voegt niets toe. Het is zoiets als het opkloppen van een ei, dat daardoor in volume toeneemt. De massa verandert niet. Wat kopen wij hiervoor?

Als wij inspraak voor duurzame energie willen blijven houden, is het heel simpel. Dan moeten wij mee blijven regeren. Er is dan één optie en dat is simpelweg niet verkopen. De marktconformiteit waarover het CDA sprak is logisch. Welke koper koopt iets terwijl de verkoper over zijn graf heen mee mag blijven regeren? Uiteraard is het marktconform. RWE zou wel gek zijn.

Het gaat voor ons vandaag niet om een herhaling van zetten. Wij moeten niet opnieuw ingaan op de onduurzaamheden van het bedrijf RWE. Dat het een vieze jongen is, weten wij nu wel. Wij hoeven er niet opnieuw op in te gaan dat de bevolking behalve schone ook betaalbare energie wil. Zij ziet de winst van een energiebedrijf liever terugvloeiën naar de overheid dan naar een onderneming waarvan de directeur alleen al € 7 mln. verdient per jaar. Het gaat volgens ons slechts om één vraag. De stem van het volk klinkt luid en duidelijk. Essent moet niet worden verkocht. PS hebben zich uitgesproken: Essent moet niet worden verkocht. Welke partij durft nu nog

stokdoof te zijn voor dit algemeen democratisch appèl? Het volk wil schone energie en geen schijndemocratie. Wij moeten vasthouden aan het besluit om niet te verkopen.

Als er dan toch nog verkocht wordt, doordat wordt afgeweken van de 80%, zoals ons nu steeds wordt voorgehouden, wat gebeurt er dan? Dan zijn wij aandeelhouder in RWE. Als ik snel reken, zouden wij voor ongeveer 5% aandeelhouder zijn in het bedrijf. Een aandeelhouder van 5% bij een groot bedrijf wordt met alle egards behandeld. 5% is niet niks. Wij krijgen nu bij verkoop een aantal miljoenen, een groot bedrag. Daar kunnen wij mooie dingen voor doen, maar men heeft van ons al gehoord dat wij onder duurzaamheid iets heel anders verstaan dan vele andere partijen in deze zaal. Wat dat betreft komt de Partij voor de Dieren er bekaaid af. Bovendien is het een bron die opdroogt. Blijven wij aandeelhouder bij RWE dan krijgen wij jaarlijks een bedrag. Veel belangrijker is dat wij dan invloed kunnen blijven uitoefenen op het beleid. Dat is beter dan zo'n viezerik, zoals het bedrijf in de krant betiteld is, maar zijn gang te laten gaan, zonder overheidscontrole. Bovendien kunnen wij dan samenwerken met de Duitse overheid die, zoals ik de Staten vorige keer al vertelde en de leden allemaal uit de kranten weten, juist een tegenovergestelde beweging maakt. Zij bezit op dit moment 15% van de aandelen en probeert meer aandelen te bemachtigen. Samenwerking met de Duitse overheid zou betekenen dat wij als overheden 20% van het bedrijf bezitten. Dat is een substantieel aandeel.

Wij hebben te weinig tijd gehad om uit te zoeken welke mogelijkheden tot samenwerking met bedrijven die nu aandeelhouder zijn er nog meer zijn. Volgens mij zijn daar ook pensioenfondsen bij. Die hebben ook meer gevoel voor het algemeen belang dan voor een louter commercieel belang. Houd vast aan een democratisch genomen besluit en ga niet over tot verkoop. In het slechtste geval, second best, blijven wij substantieel aandeelhouder van RWE. Als wij willen samenwerken met andere overheden, zal dat substantieel zijn.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Mevrouw Lestrade is tegen RWE. Zij vindt RWE een vieze maatschappij, maar toch is zij bereid daar als Brabant aandeelhouder te zijn. Dat vind ik een beetje inconsistent. Vervolgens denkt zij dat pensioenfondsen fatsoenlijk beleggen. Er zijn echter legio pensioenfondsen die bijvoorbeeld in wapenindustrieën beleggen. Ik denk dat zij daar haar pijlen niet op moet richten. De inconsistentie dat zij RWE zo vies vindt maar toch aandeelhouder wil blijven, kan ik niet helemaal rijmen. Ik begrijp wel dat zij denkt daar een wereld te kunnen winnen door van binnen uit te opereren, maar ik denk dat een aandeel van 5% niet voldoende is om een heel bedrijf om te turnen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik heb net al aangegeven dat wij niet blij zijn met het beleid dat RWE voert op het terrein van duurzaamheid. Je kunt er helemaal uit stappen en die jongens hun gang laten gaan of je kunt niet verkopen en aandeelhouder blijven. Onze 5% en het aandeel van de Duitse overheid betekent dat 20% in handen is van overheden, die de duurzaamheid in het oog houden. Waarom zouden de Duitse overheden op dit moment alles in het werk stellen om een vinger in de pap te krijgen bij RWE?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! U kent ons als een partij die staat voor een goede procesmatige afhandeling van zaken. De insteek van mijn bijdrage aan dit debat zal met name de procedure zijn. De inhoud heb ik de vorige keer al besproken.

Nadat in de vorige vergadering de motie was aangenomen, ging ik ervan uit dat op die wijze ook verder gehandeld zou worden. Er kwamen allerlei onduidelijke berichten in de krant. Gedeputeerde Hoes is daar debet aan. Ik was dan ook alleszins voorbereid op de vraag van de SP, een vergadering bijeen te roepen. Ik was het er ook helemaal mee eens want al die onduidelijkheid moet opgeruimd worden. Wat GS doen moet helder zijn en wij kregen er geen duidelijke, eenduidige berichten over. Vervolgens kregen wij vlak voor deze vergadering nieuwe informatie, maar ik was er niet erg van onder de indruk. Het

enige waarvan ik werkelijk vond dat het nieuwe informatie was die wij niet konden weten omdat het een nieuwe ontwikkeling was, is dat verhaal over die 50 en 80%. U kent allemaal onze opinie. U weet dat wij voorstander zijn van vervreemding van aandelen. Ik heb veel respect voor de opvatting van andere partijen die daar geen voorstander van zijn, maar gelet op deze nieuwe informatie vind ik het volledig gerechtvaardigd dat wij op basis van deze nieuwe informatie aan GS vragen, op grond daarvan te gaan handelen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zal het eerlijk zeggen, mevrouw Lestrade, ik ben erg teleurgesteld in u. U begint uw betoog met te stellen dat u voor een goede procesmatige afhandeling bent. Nu gaat u aan deze Staten vragen, niet op grond van feiten maar op grond van een gerucht dat u ergens hebt gehoord – het 50-80 verhaal – van standpunt te veranderen. Ik neem aan dat u zorgvuldig te werk bent gegaan, maar heeft u gecheckt wat andere provincies gaan doen als Brabant niet verkoopt? Heeft u gecheckt, of er door RWE opnieuw onderhandeld moet worden met die provincies. U heeft niets gecheckt volgens mij, u weet niet of het waar is wat RWE zegt. Op grond van die informatie, volgens mij ook nog uit de krant, zegt u: Staten, ga dat democratisch ingenomen standpunt maar wijzigen. Vindt u dat procesmatig verantwoord?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Je kunt over de definitie van het woord feit gaan discussiëren maar dat zal ik niet doen, want als er nieuwe informatie is, is dat voor mij een nieuw feit. Op basis van nieuwe feiten mag je een nieuw standpunt innemen. Of er nu pakken papier aan ten grondslag liggen, overtuigingen of nieuwe ontwikkelingen, die wellicht iets minder zwart op wit op papier staan, al die informatie moet naar mijn mening meegenomen worden in het proces van besluitvorming. Ik vind inderdaad dat deze argumentatie voldoende is om aan GS te vragen, alsnog te bekijken of ze op basis daarvan tot verkoop kunnen overgaan.

De heer *Heijmans* (SP): U bent het dus met mij

eens dat er geen enkel nieuw feit ligt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Nee, ik heb aangegeven dat het nieuwe feit de informatie is over de 80-50 zaak.

De heer *Heijmans* (SP): Informatie is geen feit, mevrouw Lestrade!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat gerucht hield aan. Ik wil niet met u in discussie treden over de definitie van het woord feit. Ik meen het serieus want anders zou je nooit in informatie aanleiding kunnen vinden om een discussie op gang te brengen. U komt hier ook vaak genoeg met informatie uit uw achterban en dat zijn ook geen feiten. Ik vind het onzin om hier een discussie over het woord feit te gaan voeren. Ik kan alleen maar aangeven dat ik het 50-80 verhaal voldoende aanleiding vind geven. Ik ben het helemaal met u eens dat aan het aspect duurzaamheid niets essentieels is veranderd. Maar die 80-50 is voldoende aanleiding om de motie te kunnen indienen.

De heer *Heijmans* (SP): Nog een laatste opmerking, voorzitter. Zou het dan niet realistischer zijn, mevrouw Lestrade, omdat u aan een zorgvuldige procedure zo'n belang toekent, alles even uit te stellen en bij andere provincies, bij andere mensen, bij RWE informatie in te winnen en aan GS te vragen of over dat contract opnieuw onderhandeld kan worden, zodat we kunnen bepalen wat de gevolgen zijn van de informatie die wij nu hebben gekregen en of het ook feiten zijn en zodat we straks op basis daarvan een besluit kunnen nemen?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het is wellicht een vreemde positie voor een oppositiepartij en ik vind het leuk genoeg om coalitiepartijen snieren te geven en te zeggen dat ze het niet goed doen, maar ik moet heel eerlijk zeggen dat ik op dit punt gewoon voldoende vertrouwen heb in het college. Ik heb er vertrouwen in dat het college op dit punt de onderhandelingen op de juiste wijze voert en het dossier op deze wijze verder goed kan afhandelen.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik wil nog even ingaan op de procedure waar u zo aan hecht. U diende vanochtend samen met het CDA een motie in. Ik hoor nu van u het argument inzake de 80-50. Zekerheid daarover heeft u echter niet. De vraag is nu of het überhaupt juridisch waterdicht is dat RWE deze stap kan zetten. Heeft u daar duidelijk wel een bevestiging van gekregen? Het is bij ons een vraag terwijl het bij u al een weten is. De basis is het indienen van een motie om voor verkoop te zijn.

De *voorzitter*: We kunnen hierover eindeloos doorspeculeren, maar misschien kunnen we eerst het antwoord van de gedeputeerde afwachten.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Het gaat even om de politieke stellingname.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik wil u daar wel op antwoorden. Ik ging ervan uit dat de motie in tweede termijn zou worden ingediend maar dat is al in eerste termijn gebeurd. Qua procedure zou de tweede termijn handiger zijn geweest. Het doet echter niets af aan de waarde die ik aan de motie hecht.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Heeft u wel meer zekerheid dan ik dat RWE overgaat tot aankoop van aandelen als het maar gaat om 60%?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik denk dat het een handige truc is van RWE. Ik denk dat ze het op dit moment als drukmiddel gebruiken. Het zijn nieuwe ontwikkelingen op basis waarvan ik mij volledig gerechtigd voel onze politieke overtuiging hierover naar voren te brengen. Dat is het politieke proces. Ik heb de aanleiding gevonden in deze nieuwe informatie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Zou het dan niet procedureel correcter zijn, deze informatie, die wij eergisteren kregen en die nog heel veel vragen oproept, als Staten ook goed te verwerken? Zou u dan niet als vertegenwoordiger van D66 en zo in zijnde voor procedures, om uitstel moeten vragen, zodat wij dit eens met elkaar kunnen bespreken?

Meestal horen we u zo'n pleidooi houden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Op de vraag van de VVD daarover zullen we straks antwoord krijgen, maar voor ons is de nieuwe informatie, het 50-80 verhaal, voldoende reden om te komen tot het indienen van de motie, zij het dat ik het indienen van de motie in tweede termijn zorgvuldiger zou hebben gevonden.

De heer *Zeegers* (SP): Vanochtend zijn we gestart met een ordedebat over de vraag wie als eerste het bal mag openen. Het CDA zette zeer zwaar in en vond dat het per se als eerste moest starten. We hebben het er nu over dat de motie beter op een ander tijdstip ingediend had kunnen worden. Is dat ordedebat nu bij nader inzien niet vreselijk opportunistisch geworden?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): U bent in de politiek door de wol geveerd, dus u weet dat ordedebatten er zijn om te kijken hoe de zaken het beste uitkomen. Ik kan niet anders zeggen dan dat zo is. U kent mij ook als een redelijk oprecht iemand. Ik zal dat dus niet ontkennen.

Ik heb nog een opmerking over het splitsingsplan. Ik ga ervan uit dat het splitsingsplan qua diepte echt niet zo sterk zal worden aangepast, maar dat het een kwestie is van aanwijzen in verband met het feit dat Enexis meer kapitaal zal moeten krijgen. Als dat zo is, dan vinden wij dat een prima voorstel en hebben wij er geen enkele moeite mee.

De *voorzitter*: Als laatste in eerste termijn is het woord aan de heer Punt. Ik stel voor, daarna te gaan lunchen, want het college wil zich toch gaan beraden over wat u allemaal hebt ingebracht, voordat het zijn antwoord formuleert.

De heer *Punt* (Brabantse Partij): De reden dat wij vandaag hier bij elkaar zijn is, dat er een stuk vertrouwen ontbreekt. We kunnen het kort samenvatten als vertrouwen in de democratie en vertrouwen in de aanloop naar besluitvorming. We hebben daarin al een heel lang traject gevolgd. Op 24 april hebben we een uitermate lange discussie gehad, waarin veel argumenten naar

voren werden gebracht. Voor mij was het de eerste keer sinds ik hier zit, dat ik met veel genoegen heb geluisterd en het heb mogen meemaken. De opzet van vandaag bevreemdt mij wel enigszins. Natuurlijk, als er wijzigingen zijn en er nieuwe informatie is, moeten we die goed bekijken en dan kunnen we op grond van argumenten tot een ander besluit komen. Op voorhand komt er dan een motie waarin twee zaken worden aangedragen. Met spanning hebben we zitten wachten op de andere argumenten die door D66 zouden worden aangedragen. Ik denk dat we niet met die argumenten het democratisch verantwoord kunnen vinden om het besluit van 24 april te wijzigen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik snap niet dat u zegt te wachten op al die argumenten van D66. Dat heb ik helemaal niet gezegd. Ik heb juist aangegeven wat ik geen argumenten vond. Het enige argument was dat ik vond dat er niet echt nieuwe informatie was. Ik heb nooit wat anders gezegd. Misschien verwachtte u een waslijst van mij maar die is er niet.

De heer *Punt* (Brabantse Partij): Ik had inderdaad geen waslijst verwacht; dat had ook niet gekund. Gedurende de discussie kwam al heel snel de echt gewijzigde omstandigheid boven water, namelijk het loslaten van de 80%, waar de intentieuitspraken en contractformulieren op gebaseerd waren.

Voor ons is het een overweging om ons af te vragen of het een drukmiddel is, dat zelfs tot contractbreuk zou kunnen leiden. Ook andere fracties vroegen zich af of dit een zo hard punt is dat het op deze manier juridisch kan worden uitgezet. Ook ik stel die vragen. Ik hoop dat we er straks van de gedeputeerde antwoord op krijgen.

In het stuk van het college heb ik geen duidelijkheid kunnen vinden over onze wensen en bedenkingen bij het verbeteren van het duurzaamheidscontract. Ook ten aanzien van het kunstige juridische stukje inzake Borssele/EPZ is niet meer duidelijkheid gegeven. Gebleken is dat het ook het ministerie niet helemaal duidelijk is.

Een aantal zaken is voor ons niet gewijzigd. Wij

wachten in eerste instantie het antwoord van het college af en zullen in tweede termijn onze besluitvorming laten horen.

De *voorzitter*: Ik schors de vergadering voor de lunch. Ik stel voor, om kwart over een hier weer terug te zijn.

De vergadering wordt te 12.48 uur geschorst en te 13.28 uur hervat.

Griffier: de heer Brul

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Voorzitter! Vanmorgen zijn er toch weer een aantal zaken gepasseerd. Wij hebben u een memorandum toegestuurd, waarin wij aangeven dat wij een aantal zaken verder hebben afgehandeld en uitgezocht en dat zich nieuwe feiten hebben voorgedaan. Verder hebben wij geprobeerd een overzicht te geven van de wensen en bedenkingen die geuit zijn op 24 april en wat wij ermee hebben gedaan. U hebt daarop vanmorgen gereageerd en er zijn vijf punten waar ik graag nog even op in wil gaan. Ik begin met het belangrijkste punt, namelijk die 80%. Toen wij het contract vaststelden, zijn we uitgegaan van 80% om ervoor te zorgen dat de deal er goed uit zou zien. Vanuit het contract zelf is er geen aanleiding te zeggen dat ook minder dan 80% in aanmerking komt. Maar natuurlijk kan een koper altijd eenzijdig besluiten dat minder dan 80% ook genoeg is. De afgelopen maand zal RWE zich ook hebben gerealiseerd dat het misschien niet voor de hand ligt dat de 30,8% van Brabant ook in hun bezit komt. Het lijkt mij vrij normaal dat als je iets wilt, je de zaken gaat heroverwegen. In dit geval zou het kunnen betekenen – ik kom er dadelijk op terug wat het feitelijk inhoudt – dat RWE zegt, 53% van de aandelen ook genoeg te vinden.

De *voorzitter*: Mijnheer Vreugdenhil, wilt u nu echt al interrumperen en wilt u de gedeputeerde niet de kans geven dit stuk af te maken?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik wil toch nu al een vraag stellen. Ik wil de positie van

het college weten maar ook van de aandeelhouderscommissie want ik krijg signalen uit andere provincies – ik heb het nog niet kunnen checken – dat ze wel dezelfde trap op trap af constructie willen: als één partij het niet doet, doen ook de andere partijen het niet op die manier. Is er zo over gesproken binnen de aandeelhouderscommissie?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter, ik heb een nog iets principiële vraag. Mevrouw Moons zegt nu eigenlijk dat principiële uitgangspunten van de voorgenomen overname in het contract op dit moment door de koper nog gewijzigd kunnen worden. We zijn begonnen met een aantal mogelijk geïnteresseerden in overname. In hoeverre lopen wij nu het risico dat op het einde van het traject als belangrijke voorwaarden worden gewijzigd, zoals de 80% van die aandelen, bedrijven die destijds geïnteresseerd waren in Essent dan nog een beroep doen op het feit dat tijdens de wedstrijd de spelregels zijn veranderd?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Als ik even mijn verhaal mag afmaken, dan kom ik op uw opmerkingen ook terug. In de aandeelhouderscommissie hebben wij natuurlijk gesproken over wat een reëel aandeel van de te verkopen aandelen zou zijn. Nooit is echter onderwerp van gesprek geweest dat als de een het niet zou doen, de ander het wel zou doen. Een meerderheid in de aandeelhouderscommissie zei – dat is ook een nieuw feit waarop ik zo dadelijk terugkom – dat voor hen het een interessant bod is en dat ze geen aandeelhouder willen zijn in een commercieel bedrijf, reden waarom ze graag hun aandelen willen vervreemden en hierin mee willen gaan. Natuurlijk zijn we tezamen sterk opgetrokken bij het tot stand komen van de selectiecriteria en toelatingseisen. We hebben ook samen gecheckt, of het erin zit en of we tevreden zijn. Op een gegeven moment bereik je dan wel het punt dat elke aandeelhouder een eigen afweging moet maken. Dat zijn ze nu aan het doen. Het nieuwe feit is natuurlijk dat de teller op dit moment op 56% staat. U weet ook allemaal dat bij 51% het interessant wordt een bedrijf over te nemen. Daar

kan ik verder niets aan veranderen; het is gewoon een feit. Dat feit leidt er natuurlijk toe dat je moet bedenken wat het betekent als je wel of niet verkoopt. Het geeft ook de relatieve positie aan bij de vraag, of je nog wel of niet kunt meedoen en wat dat dan betekent. Als je kijkt wat de mogelijkheden zijn om het percentage aandelenbezit te verlagen dan zie je een paar manieren. De eerste is dat RWE aan Essent kan vragen, een supplement of agreement te maken, een bijsluitsel, waarin wordt aangegeven dat zij samen vinden dat het aandelenpercentage naar beneden kan. Dat betekent wel, omdat het voor ons een materiële, grote wijziging is, dat ze het aan de aandeelhouderscommissie moeten voorleggen. Als de aandeelhouderscommissie in meerderheid zegt, het goed te vinden, dan is het akkoord. De tweede optie is dat de aandeelhouderscommissie er zelf om vraagt, Als er een meerderheid in de aandeelhouderscommissie voor is, kan dat dus gebeuren. Nu het percentage op 56 staat is dat geen irreëel beeld. Ik zeg niet dat het gebeurt maar u moet er wel rekening mee houden dat er zo iets gebeurt. Ook belangrijk is dat we ons realiseren dat er veel aandeelhouders zijn die wel heel graag hun aandelen willen verkopen, omdat ze andere afspraken hebben gemaakt, omdat ze het om het geld doen, of omdat ze geen aandeelhouder willen worden in een commercieel bedrijf. Er zijn heel veel redenen voor. Dat is de feitelijke situatie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Biedt het contract ook die mogelijkheid?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Het contract biedt niet die mogelijkheid. Dit is iets dat de koper kan initiëren en naast het contract kan laten bestaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Vindt u dat reëel? We hebben hier te maken met een contract, waarbij ons altijd is voorgehouden dat het door ons niet gewijzigd of wat dan ook kan worden.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): De meerderheid van de aandeelhouderscommissie kan dat wel.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Zo is het in ieder geval niet gebracht. Als dat wel zo was geweest, dan zou de mogelijkheid hebben bestaan, een dergelijke formule erin op te nemen. Die zit er echter niet in en tegen ons is altijd gezegd dat het contract niet kan worden gewijzigd. De vraag is dan of andere partijen dat wel eenzijdig kunnen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik lees letterlijk voor uit wat het college ons heeft voorgehouden en waarop wij allemaal hebben vertrouwd: “intermezzo wensen en bedenkingen 2: aanpassing aan contract tussen Essent en RWE niet mogelijk.”

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Het contract wordt ook niet aangepast. Er wordt een aanhangsel gemaakt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): In de tekst kun je dus geen wijzigingen aanbrengen. Als je het contract dus wijzigt, doe je dat door middel van een aanhangsel.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Het moet gebeuren met steun van een meerderheid van de aandeelhouderscommissie. Dat is de standaardprocedure bij elke overname.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Biedt het contract ook de mogelijkheid dat te doen?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, er komt een aparte clausule, een apart papier dat getekend moet worden door RWE en Essent. Kleine technische aanpassingen, die natuurlijk nodig blijken te zijn tijdens de uitwerking, worden gewoon verwerkt. Grote veranderingen – dit wordt ervaren als een grote verandering; daar kun je nog van mening over verschillen – moeten worden voorgelegd aan de aandeelhouders.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Je moet het dus beschouwen als een wijziging van het contract.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat zijn uw woorden; ik zie het anders.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hoe moet je het dan zien?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Er komt een aanvulling bij het contract. Het contract zelf wordt niet gewijzigd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als er een aanvulling komt op een contract waarin iets wordt afgesproken dat niet in het contract staat, is dat een wijziging.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik ben een beetje beducht voor het woord wijziging want alle andere omstandigheden worden niet gewijzigd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Op één onderdeel is het contract dan gewijzigd en de rest blijft staan.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Er volgen nog vele wijzigingen want er zijn ook nog kleine technische wijzigingen die wel netjes moeten worden verwerkt in zo'n supplement of agreement. Wij kunnen dus niet zo maar iets in het contract wijzigen. Alle wijzigingen die in het contract plaatsvinden, als je van wijzigingen kunt spreken, moeten in het supplement of agreement worden vastgelegd.

De heer *Van den Oord* (CDA): Het is ook niet zozeer het wijzigen van een contract, mevrouw Geeraedts maar een normaal economisch gegeven. Als bedrijven iets willen verkopen, gebeurt dit wel vaker. Een nieuw feit, waarnaar u vandaag misschien op zoek bent, is, wat wij in de vorige Statenvergadering niet wisten, dat een meerderheid van de aandeelhouders overgaat tot verkoop. Dat is nu wel een gegeven en dat is een hard verschil.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik heb net al aangegeven dat een belangrijk feit is dat een meerderheid van de aandeelhouders nu tot verkoop wil overgaan. Dit nieuwe feit betekent dat bij diverse instanties en ook bij RWE wordt nagedacht over wat de toekomst moet zijn. Nogmaals, er zijn allerlei mogelijkheden, waardoor dit kan plaatsvinden en ik heb er net

twee geschetst.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Destijds waren er verschillende gegadigden voor Essent. Een van de verschillen tussen de gegadigden zat in de hoeveelheid aandelen die men wilde overnemen. In hoeverre lopen wij nu het risico dat als wij nu zaken veranderen, gegadigden van destijds kunnen zeggen dat zij onder die condities wel verder hadden willen gaan? Dat kan grote gevolgen hebben. Daar moeten we niet lichtvaardig mee omgaan.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat doe ik ook niet. Daarom probeer ik ook een serieus antwoord te geven. Wij lopen dat risico niet omdat alle andere aanbieders, die hebben gevraagd waarop wij het verschil hebben getoetst – u heeft dat overzicht gezien – voor een minderheidsbelang of net een meerderheidsbelang van 51% gingen. Dat is een wezenlijk verschil, want we zitten nu hoger. Bij de andere partijen heeft die 80% nooit een rol gespeeld. Dat getal is nooit genoemd. Het ging alleen om een meerderheidsbelang. Dat is het en dat blijft hetzelfde. Dat alles kunt u terugzien in de sheets die u van Essent hebt gekregen.

De *voorzitter*: Nog een interruptie van de heer Martens. Dit is een belangrijk punt dat goed uitgediscussieerd moet worden.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik weet van verschillende aandeelhouders die hebben besloten niet te verkopen, dat als Brabant wel gaat verkopen, zij hun mening willen herzien en nog willen gaan verkopen. Is bij u bekend, of ook het omgekeerde het geval is, namelijk dat aandeelhouders die nu hebben gezegd wel te willen verkopen omdat Brabant dat zal doen, als blijkt dat de 80% niet wordt gehaald, zij misschien de overeenkomst willen herzien?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Daar is mij niets van bekend. Het zou kunnen, maar ik weet het niet. Ik heb binnen de aandeelhouderscommissie van afgelopen maandag daarover niets gehoord. Ik heb ook tussentijds nog contact daarover gehad met

alle grootaandeelhouders, maar mij is niets bekend van die redenering. Het kan zijn dat enkele aandeelhouders dat overwegen maar ik ken ze niet. Wat dat betreft kan ik als feitelijkheid hier presenteren dat wij bericht hebben gekregen dat de teller op 56% staat. Dat is voor ons een feit dat zal meetellen in de eventuele afweging.

U heeft allemaal een mening gegeven over het contract en de duurzaamheid. Eigenlijk vond u allen dat er weinig is veranderd. Ik wil er een paar korte opmerkingen over maken om aan te tonen dat wij een kleine vooruitgang zien, voor ons een hele belangrijke vooruitgang omdat daardoor duurzaamheid beter tot uitvoering kan komen. Op 24 april was er nog geen sprake van een boeteclausule van € 40 miljoen. Zo'n boeteclausule is in ieder geval harder dan een te verhalen schade die moet worden aangetoond. Dat was namelijk de oorspronkelijke formulering in het contract. Verder is in het contract een zeer vergaande manier van monitoring ingebouwd. Dat is erg belangrijk en ook dat was vooraf niet het geval. Het geeft meer afdwingbaarheid omdat in een investeringsagenda in de overeenkomst van de stichting veel gedetailleerder beschreven staat wat de duurzaamheidsaspecten, -ambities en -principes zijn. Wat dat betreft kunt u veel beter dan nu monitoren en afdwingen als dat nodig zou zijn.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat vindt u dan van de feitelijke asymmetrie in de stichting door kennisachterstand? Er zitten drie zwaargewichten in van RWE/Essent met kennis van zaken en verder een gedeputeerde en een wethouder als tegenhangers.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Wat moet ik daarop zeggen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Door de asymmetrie is er aan die zijde een kennisachterstand. Ik durf te beweren dat een deskundige van RWE over meer informatie beschikt dan een gedeputeerde of een wethouder binnen die stichting. Wat vindt u verder van het feit dat u in die stichting geheimhouding heeft, wat concreet betekent dat u

niet de bevolking of de achterban erbij kunt betrekken als u merkt dat RWE zich niet aan de afspraken houdt. Het betekent volgens mij dat je een moreel instrument om druk uit te oefenen niet kunt inzetten. Van dat hele stichtingsgebeuren heeft overigens de jurist gezegd dat het gewoon een wassen neus is. U wilt ons nu doen geloven dat er geen sprake is van kennisasymmetrie.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik wil hier wel steun uitspreken voor het standpunt dat de Partij voor de Dieren hier inneemt, want die asymmetrie was ook ons opgevallen. Als het mogelijk zou zijn dat over die monitoringsresultaten openbaar verantwoording werd afgelegd, dan zouden we nog meer winst boeken dan we al gedaan hebben. Zo'n pleidooi wil ik graag ondersteunen.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Geregeld is dat in het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd en dat je daaruit conclusies kunt trekken. Die asymmetrie bestaat overigens nu ook. Het lijkt mij verstandig als gedeputeerde een adviseur in te schakelen. Er zijn talloze instrumenten om te zorgen dat je in ieder geval een goede partij bent in die stichting. Ik zie eerlijk gezegd geen probleem.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat begrijp ik maar u hebt ook een informatieachterstand omdat RWE zelf kan bepalen welke informatie wordt ingebracht. Op basis van die informatie laat u uw deskundigen een oordeel vellen.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Als eerste punt wijs ik erop dat je altijd op informatiejacht kunt. Verder gaat het erom dat je bepaalde doelstellingen monitort en die kun je niet mooier of minder mooi maken, want dat zijn feitelijkheden die je gewoon kunt toetsen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ben het met u eens. Het is heel concreet omschreven, dus je kunt het inderdaad monitoren. Alleen, het probleem is dat je dat concrete ook heel snel kunt wijzigen. Als RWE en Essent, lees RWE, vinden om wat voor reden dan ook dat zij dat programma, dat er concreet uit ziet, niet kunnen of hoeven te

realiseren, dan doe je niets. Die afwijkingsbevoegdheid is namelijk zo ruim omschreven dat je overal van kunt afwijken. Dat is ook het probleem zoals aangegeven door onze adviseurs; daarin zit geen verschil ten opzichte van de eerdere overeenkomst. Het is heel mooi als je het optuigt met een stichting en een raad voor de duurzaamheid, maar daar kom je nooit aan toe. Je hebt geen enkele zekerheid omdat je zo'n ruime wijzigingsbevoegdheid hebt die wordt bepaald door Essent en RWE en niemand anders. Dat probleem hebben we de vorige keer ook geschetst en dat is niet veranderd.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik denk dat het belangrijk is om als de omstandigheden in de ogen van RWE veranderen, je daar een monitoring op hebt, want er moet wel verantwoording worden afgelegd. Het is wel volkomen logisch en begrijpelijk dat een commercieel bedrijf als economische omstandigheden veranderen en een subsidie wordt afgeschaft op bijvoorbeeld windenergie, daar dan even niet aan begint als het niet dit of dat rendement oplevert. Dat staat in die overeenkomst. Het lijkt mij vrij logisch dat een bedrijf wel de ruimte krijgt om het economische klimaat te betrekken bij de investeringen die gedaan moeten worden. In die stichting kun je dat precies monitoren. Wat dat betreft ben ik het dus niet helemaal met u eens.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat hoeft ook niet. Zeker als de belanghebbenden wijzigingen kunnen aanbrengen moet je criteria aangeven op grond waarvan zij daarmee kunnen komen. Ik ben het helemaal met u eens, dat wij misschien wel veel te veel willen. Ik kan mij ook voorstellen dat RWE zegt: waar bemoeien jullie je mee. Dat is op zich begrijpelijk vanuit de positie van RWE

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat hebben ze niet gedaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, ze zijn heel slim en dat vind ik heel respectabel; ik houd er wel van. Ze zijn zo slim dat ze het zo weten te formuleren dat u denkt dat het een goed contract is. Maar dat

is het dan niet.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Uw adviseur zegt ook dat hij nog nooit heeft meegemaakt dat het zover is gekomen met een contract.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hij zegt dat het gewoon marktcomfort is.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Hij zegt dat hij nog nooit heeft meegemaakt dat de koper zover gaat dat als je geen aandeelhouder bent van een bedrijf, je op die manier kunt meemonitoren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het punt is dat wij misschien wel te veel willen. Ik ben daar heel eerlijk in. Ik herinner mij dat de heer Rinse De Jong zei dat de Staten niet over hun graf heen moeten willen regeren. Dat willen we misschien wel maar het is de vraag of het reëel is. Als je wilt verkopen, moet je misschien wel zeggen dat je geen invloed meer wilt hebben. Normaliter denk je: ik verkoop aan iemand en ik heb er vertrouwen in dat die dit soort dingen doet. Maar dat is nu de vraag bij RWE en daar zit het grote probleem: hebben wij dat vertrouwen in RWE.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat is inderdaad een kwestie van geloof. Als ik zie waar we zijn begonnen en wat er nu in het contract staat, dan denk ik dat RWE zich er zeer bewust van is en dat het er alles aan wil doen om dat geloof te winnen; daar gaat het toch bij u om. U zegt dat een boeteclausule niet zoveel voorstelt, maar u zet het er toch maar in.

De *voorzitter*: Nee mevrouw Geeraedts, dat wordt de vijfde keer. Nu eerst de heer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Vertrouwen, geloof? Het gaat om investeringen van miljarden door een bedrijf waarvan de topman zegt: ik zie niks in windenergie want daar kun je niet op vertrouwen; het waait maar af en toe. Duidelijk zegt hij ook: In Nederland ga ik in kolen, gas en kernenergie investeren. Een basis voor vertrouwen is er sowieso al niet, gelet op de praktijk van dat

bedrijf op dit moment. Mevrouw Moons, ik vind het op zich wel dapper van u dat u, terwijl de Staten unaniem hebben vastgesteld dat het allemaal niet zoveel voorstelt, toch probeert ons te overtuigen. Laten we nu eens heel reëel zijn. Dit soort investeringen in duurzaamheid zijn geen investeringen waarover je vandaag beslist en die morgen gerealiseerd zijn. Het is een kwestie van jaren. Hoe zit het nu met 2013, over ons graf regerend? In 2013 kunnen we bijvoorbeeld constateren dat Essent verkocht wordt door RWE – dat mag het – dat het geliquideerd wordt – dat mag het –, hoe zit het dan met die fantastische overeenkomst? Dan worden waarschijnlijk zes mensen van RWE in die stichting benoemd. Bestaat die stichting dan nog gebaseerd op een overeenkomst tussen Essent en RWE, als Essent geliquideerd is? Hoe hard en realistisch is het?

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik wil de heer Heijmans erop wijzen dat het contract zoals het nu luidt, in ieder geval qua duurzaamheid verder gaat dan datgene wat wij nu met Essent hebben. Dat is een belangrijke constatering. Als je ervoor kiest, zoals de heer Heijmans doet, om Essent niet te verkopen, dan weten we in ieder geval dat Essent door de splitsingswet mager wordt en in ieder geval een aantal geplande investeringen in duurzaamheid niet meer zal kunnen doen. Ik wil gezegd hebben dat u door niet te willen verkopen, ook een stuk afstand neemt van duurzaamheid.

De heer *Heijmans* (SP): Ik begrijp het werkelijk niet, want ik ken u en uw fractie als serieuze onderhandelaars met gesubsidieerde en andere instellingen, waarmee u op basis van tijdelijke afspraken en tijdelijke contracten waar niet onderuit kan worden gekomen, zaken wilt doen. Nu zegt u alleen maar op grond van een papier waarop een paar mooie voornemens staan, die we ook volgens onze adviseur niet kunnen afdwingen: kijk eens wat mijnheer Heijmans allemaal weggooit. Ik gooi niets weg, ik gooi een paar papiertjes weg waarop een aantal mooie voornemens staan, die niet juridisch afdwingbaar zijn, zoals duidelijk door de adviseur is gesteld.

De heer *Van den Oord* (CDA): In het laatste heeft u wat betreft juridische afwendingbaarheid gelijk, maar het gaat ook om die woorden realiteit en verantwoordelijkheid. Denk daar maar eens over na.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik ga over naar het volgende onderwerp, het splitsingsplan. Ik zal eerst het kader schetsen waarbinnen een en ander heeft plaatsgevonden. Ik was erg verbaasd over de oproep die de minister vandaag aan Brabant deed. Ik kijk eens naar welke aandeelhouders al hebben ingestemd. Ik denk niet dat Overijssel of Limburg is gebeld met de opmerking: u weet niet wat u verkoopt. Ik wil er dadelijk op ingaan dat het volgens mij wat genuanceerder ligt. Het is heel merkwaardig dat die oproep vandaag plaatsvond. De gang van zaken met het splitsingsplan is als volgt. De minister toetst ons splitsingsplan aan de wet. Daarbij zal ze een aantal constateringën doen die ze zal verwerken in een aanwijzing. Die aanwijzing moeten wij uitvoeren; daar is geen discussie over mogelijk. Je kunt naar de rechter, maar dat duurt een jaar of langer. Intussen kunnen we wel verkopen, maar we moeten die aanwijzing uitvoeren. Niet de minister maar de NMa gaat controleren of die aanwijzing is uitgevoerd. Als dat niet is gedaan, krijgen we een boete. Als eenmaal helder is wat de aanwijzing inhoudt, zullen de aandeelhouders besluiten te splitsen, want die bevoegdheid ligt bij hen. Als het gaat om zeggenschap is gewoon heel duidelijk, wie erover gaat. De minister geeft slechts een aanwijzing en dat heeft zij ook duidelijk gemaakt.

In het voorgenomen besluit van GS staat de ontbindende voorwaarde dat als wij geen invulling kunnen geven aan de aanwijzing, de splitsing niet doorgaat en dus ook geen verkoop kan plaatsvinden. Wel is heel helder, dat geen verkoop kan plaatsvinden zonder dat het bedrijf is gesplitst. Dat is het kader waarbinnen al deze discussies met de Tweede Kamer en met de minister plaatsvinden. Laat heel helder zijn: er komt een aanwijzing, die moeten we uitvoeren, de aandeelhouders beslissen of er gesplitst wordt.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dat is

prima in lijn met wat minister Van der Hoeven zegt. Alleen trekt zij heel terecht de conclusie, Brabant, maar ook Overijssel, Groningen e.a., jullie weten niet wat jullie nu verkopen. Dat zei ze heel stevig en helder. Als ik uw redenatie volg dan zegt u precies hetzelfde want u weet niet hoe die aanwijzing eruit ziet en u weet dus ook niet, hoe groot het bedrijf uiteindelijk zal zijn dat we verkopen. U zegt precies hetzelfde als minister Van der Hoeven, maar zij trekt de conclusie dat wij op dit moment niet weten wat wij verkopen. Dat weten we pas eind mei.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Het heeft niets met elkaar te maken. Je moet het wel uit elkaar halen. De aanwijzing voor het splitsingsplan wordt alleen gebaseerd op de vraag of het netwerkbedrijf robuust is en kan overleven in de toekomst. Dat is iets heel anders dan deze verkoop. Het heeft echt niets met elkaar te maken.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Het heeft toch allemaal te maken met de verdeling van de vermogenspositie? Wat verkoop je aan Essent en wat houden we. De aanwijzing heeft daarmee te maken.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, het gaat erom dat er een robuust netwerkbedrijf achterblijft. Dat zal de minister toetsen. Ik zie het echt anders dan u.

Belangrijk is in ieder geval ook, dat wij als aandeelhouders na de aanwijzing van de minister moeten beslissen of er gesplitst gaat worden. Daartoe zijn een aantal aandeelhoudersvergaderingen in gang gezet om te kijken hoe je daaraan invulling kunt geven.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt over het verzwakt structuurregime. In de afgelopen aandeelhoudersvergadering van 11 mei heb ik als voorzitter gevraagd, hoe men het voornemen van Brabant ziet om een verzwakt structuurregime voor te stellen. Daar hebben we een discussie over gehad. Voor een aantal aandeelhouders was het belangrijk dat de beloningsstructuur goed verwerkt was. Die zit in het huidige reglement ook goed verwerkt, want daaraan is speciaal aandacht

besteed. Voor de meeste aandeelhouders was het aanleiding te zeggen, geen behoefte te hebben aan een verzwakt structuurregime en daar geen extra voordelen in te zien, maar wel een enorme complicatie want alle aandeelhouders moeten er hun goedkeuring aan geven. Als er maar eentje is, al is zijn aandeel 0,0%, die het niet wil, dan gebeurt het niet. Wat dat betreft is het een enorme rompslomp om dit überhaupt op gang te krijgen. Essent, dat als eerste omdat het een overgangssituatie is, de statuten mag vaststellen, heeft aangegeven dat het zich zal aansluiten bij de meerderheid van de AAC. Vandaar ook de opmerking in het informatiememorandum dat het verzwakt structuurregime waarschijnlijk geen haalbare kaart is.

De zaak van EPZ is onder de rechter. We moeten daar dus voorzichtig mee zijn. RWE heeft zoveel vertrouwen erin dat het goed zal aflopen dat het alle aandeelhouders vrijwaring heeft gegeven. Dat doe je niet zo maar. Het is ook belangrijk te constateren dat het geen truc is. Er wordt steeds gezegd dat het een truc is om het te scheiden in een economisch en een juridisch eigendom. Dat is niet zo. Het is een bepaalde eigendomsvorm die heel veel wordt gebruikt. Ik wijs er bijvoorbeeld op dat de staat in de jaren tachtig volledig aandeelhouder was van DSM en toen dezelfde constructie heeft toegepast om ervoor te zorgen dat DSM naar de beurs kon. De staat heeft het juridisch eigendom gehouden, DSM kreeg het economisch eigendom. Het is een volkomen geaccepteerde vorm die veelvuldig wordt toegepast.

Ik ben aan het einde van mijn betoog. Belangrijk is, zoals ik al zei, het nieuwe feit van de 50-80. Ik heb al aangegeven dat er verschillende mogelijkheden zijn waarin dit een rol kan spelen. Er is nu nog geen zekerheid. RWE denkt erover na. De teller staat op 56%. Aandeelhouders kunnen om iets verzoeken, RWE en Essent kunnen om iets verzoeken. Dat is de huidige eindstand.

De heer *Heijmans* (SP): Er zijn hier zes partijen die een debat hebben aangevraagd over de democratische besluitvorming en u een aantal vragen hebben voorgelegd. Ik heb u gevraagd een

oordeel uit te spreken over hetgeen de heer Hoes via de media heeft laten weten. U gaat helemaal niet in op de reden waarom dit debat is georganiseerd. Ik weet niet goed wat ik hiervan moet vinden.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Belangrijk is te constateren, wat ook al in het proces is vastgesteld, dat GS een besluit nemen. Dat besluit, zo heb ik op 24 april al aangegeven, moet weloverwogen worden genomen. Daarbij moet ook in aanmerking worden genomen, wat 24 april is gepasseerd. Dat betekent – en daarom ben ik er impliciet vanuit gegaan dat ik wel ben ingegaan op de reden voor dit debat – dat wij aan de slag zijn gegaan en de wensen en bedenkingen hebben geanalyseerd en hebben bekeken wat er nog mee moet worden gedaan. Gelet ook op nog nieuwe informatie die ons bereikte, vonden wij het belangrijk een bijdrage aan dit debat te leveren. U hebt vandaag aangegeven dat u vindt dat GS al een besluit hadden moeten nemen omdat de meerderheid zich tegen verkoop van Essent uitsprak. Ik wijs erop dat u dat vorm hebt gegeven in wensen en bedenkingen. Dat is iets dat wij meewegen in ons totale oordeel, want wij moeten als bestuurders een afweging maken. Ook deze dag zal bijdragen aan de uiteindelijke oordeelsvorming en het besluit van GS. Dat is heel in het kort de stand van zaken.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb duidelijk aangegeven, en mevrouw Geeraedts en andere fracties deden dat, dat wij in het hele proces de overtuiging van u kregen dat wij niet in een fuik zouden zwemmen en altijd nog nee konden zeggen. Ik heb u gevraagd of u toen in uw achterhoofd had toch lekker te doen wat u zelf wilt. Heb ik het nu helemaal verkeerd en zijn wij allemaal gek als wij dachten dat wij als Provinciale Staten uiteindelijk aan het stuur zitten en op het moment van de wensen en bedenkingen een definitief ja of nee kunnen zeggen? Zo zijn wij op 24 april het debat ingegaan. Ook de voorstanders van verkoop zijn dit debat begonnen met te zeggen dat het een belangrijk besluit is dat wij nemen. Alleen toen de uitslag wat anders ging worden,

werd het anders geïnterpreteerd. Wat heeft u nu met ons gedaan? Heeft u ons misleid en gesuggereerd dat wij als Staten het eindoordeel zouden hebben en dat er ijkmomenten zouden zijn, waarop wij nee zouden kunnen zeggen, of niet?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Hoe moeten wij in dit verband interpreteren dat de heer Hoes verkondigde dat er geen weg meer terug is omdat het geld al is uitgegeven, terwijl wij over de bestedingsnotitie nog moeten spreken? Zie NRC van afgelopen maandag.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik stel voor dat de heer Hoes daar straks zelf antwoord op geeft. Lekker zelf mijn eigen gang gaan zou ik graag doen, maar dat kan natuurlijk niet. Het antwoord is dus nee. In de notulen van juni staat ook: wij als aandeelhouders. In de commissies is in ieder geval op bepaalde momenten alle informatie gegeven. Toen zijn ook opmerkingen gemaakt over toelatingscriteria en toelatingseisen. Die zijn allemaal gecheckt en weer voorgelegd. Dat ontkracht dus met klem dat wij in zo'n proces zaten. Als u mij vraagt of ik er ooit aan had gedacht dat die eis van 80% omlaag zou gaan, dan is mijn antwoord nee. Er werd vanuit gegaan dat er een mooie overeenkomst zou komen waarbij 80% heel redelijk zou zijn. Het feit dat Brabant twijfelt maakt dat alle panelen schuiven. Ik kan het niet mooier maken dan het is.

De heer *Heijmans* (SP) Voorzitter. Het staat helemaal los van die 80%. Het gaat mij om het principe of u vindt dat als deze direct door de bevolking gekozen mensen, deze 55 Statenleden, over het belangrijkste politieke besluit van deze provincie in misschien wel de afgelopen 100 jaar hun mening uitspreken, u deze mening kunt negeren en kunt zeggen: volksvertegenwoordiging, u vindt wat u vindt, ik doe wat ik doe, ik ben wie ik ben. U kent het liedje.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): U schermt ook steeds met nieuwe informatie, maar dezelfde avond dat de motie was aangenomen, zei u al in de pers dat u

ging bekijken wat de betekenis van dit alles is en het zal afwegen. Er lag een duidelijke meerderheid die u een bepaalde richting op stuurt en vervolgens ging u door met wat u nu zegt. Wat heeft dat met democratie te maken?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat heeft alles met democratie te maken. Belangrijk is ook te kijken waar de bevoegdheden liggen. U kunt zeggen dat het niet democratisch is, maar wij moeten als bestuur een afweging maken waar het gaat om het aandeelhouderschap en wat Provinciale Staten hebben ingebracht. Dat heb ik op die 24ste april ook aangegeven. Het is een moeilijke besluitvorming. Er ligt een uitspraak van PS. Inmiddels is er ook nieuwe informatie. Als ik dat negeerde, zou ik een ander probleem hebben. Ik meen dat wat dat betreft er sprake is van een zeer zorgvuldig proces.

De heer *Van den Oord* (CDA): Ik zit op dezelfde lijn als mevrouw Moons want ik merk dat hier toch wordt gedacht dat Provinciale Staten het besluit nemen. Provinciale Staten zitten in de sfeer van wensen en bedenkingen. Dat is altijd duidelijk geweest en afgesproken. GS nemen het besluit.

De heer *Hoes* (GS;VVD): Voorzitter! Ik ga even aan deze kant staan. Ik zoek de warmte van mijn fractie op. Ik wil even de context schetsen van de uitlatingen in de pers. U moet weten dat ik niet actief de pers heb gezocht maar dat in een gesprek vorige week vrijdag over een ander thema ook de brief van de BZW ter sprake kwam. Toen werd gevraagd door de heer Lodewijks van het Brabants Dagblad, wat ik vond van de brief van de BZW die hij net had ontvangen. Toen heb ik hem gewoon verteld dat het thema van de BZW-brief een van de hete hangijzers was waarover de discussie in Provinciale Staten de week ervoor ging en dat het dus een van de thema's is waarmee het college van GS bezig is, alvorens er een definitief besluit wordt genomen. Ik heb toen gezegd dat we een aantal zaken moeten uitzoeken, zeker naar aanleiding van de brief en dat we dinsdag met elkaar zouden bezien of het al mogelijk was een besluit te nemen. Het ging puur om de procedure.

Inmiddels hebben wij gezien dat nog veel andere informatie tot ons is gekomen die we niet hebben voorzien toen we het debat in de Staten hadden. Mevrouw Moons heeft er al uitsluitsel over gegeven. Ik vond het van belang in de loop van het gesprek met het ANP te laten weten dat wij als totaal college een besluit nemen en al die zaken willen afwegen en dat wij tijd nodig hebben om waar de coalitie zo verdeeld is en een aantal essentiële thema's hier zijn neergelegd, al die zaken goed te bestuderen en te bezien of wij de goede informatie aan de Staten hebben gegeven en, zo dat niet het geval was, er nog nieuwe informatie zou zijn voordat wij het besluit zouden nemen, de Staten daarover nog te informeren.

De heer *Heijmans* (SP): Mijnheer Hoes, u komt nu met nieuwe informatie en dat is geweldig, maar dat is mijn punt helemaal niet. Op 24 april hebben de Staten hier, ook uw fractie, naar eer en geweten afwegingen gemaakt. Er is niet gekeken naar fractiediscipline, er zijn geen koppen geteld, het was een fantastisch besluitvormingsproces. Ik heb mij gestoord aan uw uitspraak in de krant, dat u eerst de koppen gaat tellen om te kijken of u een motie van wantrouwen wel overleeft.

De heer *Hoes* (GS;VVD): Nee, koppen tellen staat nergens.

De heer *Heijmans* (SP): U hebt in ieder geval gezegd: Ik ga kijken of ik een motie van wantrouwen overleef. Dat was uw eerste zorg.

De heer *Hoes* (GS;VVD): Mevrouw de voorzitter! Ik heb gezegd dat op het moment dat wij als college een besluit nemen, wij moeten weten, of wij alles voldoende hebben gewogen. Dat is onze verantwoordelijkheid. Wij hebben als college van GS een andere verantwoordelijkheid dan u. De formele zaak is door de heer Van den Oord namens de CDA-fractie al daarstraks aangegeven. Waar stopt de ene verantwoordelijkheid en start de andere verantwoordelijkheid. Wij hebben niet op die vrijdag een besluit genomen, wij zouden de dinsdag daarna een besluit nemen. Dan gaat het erom dat waar je als college je verantwoordelijk-

heid hebt bij zodanig belangrijke publieke belangen, je die als college net zo goed weegt als u. Als wij dan met elkaar constateren dat er nieuwe vragen zijn en nieuwe informatie is gekomen, dan moeten wij die met elkaar wegen.

De heer *Heijmans* (SP): Neen, mijnheer Hoes, u zegt terecht dat dit zo'n ontzettend belangrijk besluit is. Het is onze verantwoordelijkheid als PS om op grond van onze overwegingen als PS een besluit te nemen. Maar u laat in dat artikel merken dat u daarin andere belangen laat meewegen en gaat kijken, of u een motie van wantrouwen overleeft. Daar hoeft u helemaal niet naar te kijken als u zo integer handelt als u net beschreef: U heeft uw eigen afweging, het is een ontzettend belangrijk besluit en dan neemt u dat, of u het overleeft in de Staten of niet. Het is een man een man, een woord een woord.

De heer *Hoes* (GS;VVD): Dat klopt. Daar heeft de heer Heijmans helemaal gelijk in. Wij nemen als college zelfstandig een besluit, wij informeren u over de extra informatie en achteraf zullen wij verantwoording afleggen over ons besluit en zien we wat eventueel de politieke consequenties ervan zijn. Het is logisch dat wij als coalitie van drie partijen die een zeer grote meerderheid in deze Staten hebben, met elkaar even de informatie delen en kijken of we de goede afweging maken op het moment dat we tot een besluit komen. Wij hebben nog steeds geen besluit genomen, en terecht, omdat wij de nieuwe informatie met elkaar moeten wegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Afgelopen maandag, toen het artikel in de NRC stond, hadden wij de nieuwe informatie nog niet. Ik citeer daaruit letterlijk: dat er geen weg terug is. Hoe moeten we dat interpreteren.

De heer *Hoes* (GS;VVD): Goed dat mevrouw Verstappen dat vraagt. Ik heb daarmee bedoeld te zeggen dat er voor het bedrijf in economische zin geen weg terug is. U zult wel hebben begrepen dat wij versterkt in diezelfde discussie zitten, zeker na het als het ware verrassende nieuwe feit inzake de

percentages, en er vast van overtuigd zijn dat wij de publieke belangen in Brabant en de belangen van de Brabanders niet voldoende kunnen vertegenwoordigen als wij aandeelhouder blijven in dat bedrijf. Dat betekent dat er eigenlijk geen weg terug is als het gaat om het bedrijf. Politiek gezien is het een heel andere discussie. Je kunt het uitleggen zoals u het heeft gedaan; dat had ik niet verwacht. Ik heb het in die andere zin bedoeld. Ik heb willen aangeven dat er inhoudelijk geen andere weg voor ons college meer is na alle informatie die wij met elkaar hebben gedeeld en dat het onverantwoord zou zijn als wij dit besluit niet zouden nemen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik doe een verzoek om een schorsing.

De *voorzitter*: Hoe lang heeft u nodig?

De heer *Heijmans* (SP): een half uurtje.

De vergadering wordt van 14.15 uur tot 15.12 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik ga ervan uit dat we de tweede ronde beginnen met de heer Van den Oord.

De heer *Van den Oord* (CDA): Voorzitter! Ik vind het best maar de heer Heijmans heeft een schorsing aangevraagd. Wellicht heeft hij iets te melden.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb de schorsing aangevraagd om ons samen met een aantal andere partijen te beraden over het eventueel indienen van moties. Dit overleg heeft erin geresulteerd dat de SP-fractie geen motie zal indienen en dat er naar alle waarschijnlijkheid een motie wordt ingediend door ChristenUnie-SGP.

De *voorzitter*: Dat mag de heer Vreugdenhil zelf melden. Ik zie dat de heer Vreugdenhil een korte schorsing wenst. Een paar minuutjes zal geen probleem zijn.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De schorsing is

meteen weer ten einde. De heer Vreugdenhil zal een motie indienen namens zijn eigen fractie.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): We hebben met een aantal partijen bij elkaar gezeten. Als fractie van de ChristenUnie-SGP dienen wij een motie in. Er is nog overleg over, wie haar mede wil ondertekenen. Ik hoop dat dat nog mogelijk is. Die motie spreekt uit dat er nog een aantal onduidelijkheden is waardoor wij nog niet tot vervreemding van de aandelen kunnen overgaan. Er zijn twee belangrijke aspecten waardoor wij nog niet tot dat besluit kunnen komen. Het ene is dat het splitsingsplan nog niet bekend is zodat wij niet weten wat de gevolgen zullen zijn voor het deel dat wij als provincie gaan verkopen. Het andere is dat er tot nu toe onduidelijkheid is over het percentage aandelen dat aan RWE moet worden aangeboden opdat de verkoop doorgaat. Er werd steeds gesproken over 80% maar nu horen we andere geluiden. Verder heeft de discussie van een paar weken geleden tot een nationale herbezinning geleid over de Nederlandse energiepolitiek. Daarom dienen wij de volgende motie in:

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 mei 2009, overwegende dat:

- 1. de beslissing over het splitsingsplan nog genomen moet worden;*
 - 2. een herbezinning gaande is over de juiste richting van de Nederlandse energiepolitiek;*
 - 3. er nog veel onduidelijkheden zijn ten opzichte van de gevolgen en mogelijkheden van minder dan 80% van de aandelen die aangeboden moeten worden wil de verkoop doorgaan;*
- dragen GS op, het besluit tot vervreemding op te schorten totdat er duidelijkheid is over de genoemde punten 1 en 3, en gaan over tot de orde van de dag.”*

De *voorzitter*: Deze motie krijgt nr. M2 en kan bij de beraadslagingen worden betrokken. Zij zal worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer *Van den Oord* (CDA): De CDA-fractie vroeg zich af of het nog wel nodig was in tweede

termijn het woord te voeren. We hebben vandaag wederom vele argumenten gewisseld. In mijn betoog in eerste termijn gaf ik al aan dat er een aantal gewijzigde feiten en omstandigheden is. Om nu opnieuw het inhoudelijke debat van drie weken geleden te voeren heeft op zich weinig nut. Wat onze motie betreft, hebben wij geconstateerd dat er een aantal wijzigingen is op grond waarvan wij vinden dat een nieuwe situatie is ontstaan. Dat is voor ons een gegeven en daarover hebben we hier uitgebreid gesproken. Provinciale Staten verkeren in de positie dat ze wensen en bedenkingen kunnen uiten en Gedeputeerde Staten moeten het besluit nemen, klip en klaar. Of zij dat besluit nu dinsdag a.s. nemen of de week daarna of nog later, is hun verantwoordelijkheid. Wij vertrouwen erop dat zij het gewoon goed doen.

Aan de zojuist aangekondigde motie heeft mijn fractie absoluut geen behoefte. Wij hebben wat uitstel en de splitsingswet betreft al nadrukkelijk aangegeven dat GS een kader hebben gekregen waarbinnen zij kunnen instemmen met verkoop maar dat de daadwerkelijke deed of acceptance, zoals dat ongelukkig heet, een briefje over de daadwerkelijke verkoop dus dat GS bij RWE in de bus gaan stoppen, pas mag plaatsvinden als het daadwerkelijke splitsingsplan is goedgekeurd. Dat is volkomen duidelijk en daar hoeft ik niets meer aan toe te voegen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De heer Heijmans heeft er nog wel wat aan toe te voegen maar niet heel veel. We hebben vandaag opnieuw een urenlang debat gehad. Voor een deel hebben we de zaken vandaag nog eens dunnetjes overgedaan. De klemtoon in dit debat is door een aantal fracties gelegd bij gewijzigde feiten en omstandigheden. Die wil ik graag nog even langslopen want eigenlijk hebben deze Staten van een aantal zaken vastgesteld dat feiten die gewijzigd leken, niet gewijzigd zijn en dat er maar één onderwerp overblijft dat – mevrouw Lestrade nuanceerde het heel netjes – je geen nieuw feit kunt noemen maar nieuwe informatie. Het bevreedt mij dan dat het CDA met een ongelooflijke gretigheid die nieuwe informatie aangrijpt om te zeggen dat de situatie helemaal

anders is. Verstandige Staten gaan verder op de weg die ze tot nu toe zijn gegaan: kijken wat de feiten zijn, kijken wat de gevolgen zijn en kijken of datgene wat wordt gezegd, ook echt wordt nagekomen. Natuurlijk zegt RWE op dit moment, met 54% ook wel tevreden te zijn, want dat dwingt deze Staten schijnbaar ervoor te zorgen dat RWE meer dan 80% binnenhaalt. Zo simpel is het voor RWE. Waarom zouden wij niet eens bij andere provincies en bij gemeenten gaan kijken, wat het betekent? Waarom wil het CDA niet weten wat die andere provincies krijgen als Brabant de aandelen in eigendom blijft houden? Waarom laat u niet onderzoeken, mijnheer Van den Oord, of het überhaupt wel juridisch kan en welke gevolgen het heeft voor het begin van het proces toen een aantal gegadigden voor Essent aan de kant zijn gezet? U gaat nu wel erg gemakkelijk op grond van één uitlating, ergens door RWE gedaan, dat 51% ook genoeg is, zeggen dat de Staten plotseling in meerderheid van mening moeten veranderen.

De heer *Van den Oord* (CDA): De heer Heijmans geeft nu een heel beknopte maar niet geheel juiste samenvatting van de gedachteswisseling van vandaag. Er zijn hier drie zaken genoemd waarvan de feiten en omstandigheden zijn gewijzigd. Dat is het duurzaamheidscontract, de splitsingswet, waarvan het de vorige keer niet duidelijk was of die doorging, maar nu wel, en het gegeven dat thans al meer dan 50% van de aandelen door provincies en gemeenten is aangeboden. Over het eerste punt hebben wij gezegd dat het geen wezenlijke verbetering is vergeleken met het vorige, maar wel hebben wij de nuance aangegeven dat we ons moeten realiseren wat we aan winst hebben behaald en dat als de verkoop niet doorgaat Essent niet in staat zal zijn een aantal duurzaamheidsinvesteringen te doen. Over de splitsingswet hing de vorige keer mist. Als u dan zegt dat het is afgepeld, dan zeg ik dat we straks wel zullen zien of dit voor Statenleden tot onduidelijkheden heeft geleid of niet. Ik ga niet over die andere leden; zij moeten het zelf bepalen. Ik heb hier duidelijk begrepen dat voor een aantal leden die zaak mistig en onduidelijk was. Wat het laatste punt betreft meen ik dat inderdaad niet te

onderzoeken valt of misschien een aantal aandeelhouders hun aandelen anders zouden aanbieden. Daar komen we niet uit. Het zijn allemaal aannames. Het enige feit dat nieuw is, is dat meer dan 50% van de aandelen is aangeboden door middel van collegebesluiten. Dat staat vast. Voor het andere blijft het gissen, maar laten we gewoon ons gezonde boerenverstand gebruiken. Dan weten we gewoon dat als een bedrijf een ander bedrijf wil kopen, het vaker gebeurt dat een bedrijf gewoon wordt overgenomen.

De heer *Heijmans* (SP): Uw vraag was, mijnheer Van den Oord?

De heer *Van den Oord* (CDA): Zo komt u er het gemakkelijkst vanaf.

De heer *Heijmans* (SP): Dat is geen vraag. Volgens mij heeft u herhaald wat u in eerste termijn heeft gezegd.

De heer *Van den Oord* (CDA): Dan wil ik even een nuance aangeven. U probeert het te beperken tot één onderdeel. U heeft me uitgebreid de kans gegeven om hier nog eens nadrukkelijk die drie items neer te zetten. Ik denk dat ik dat voor de toehoorders goed heb gedaan en dat zij op grond daarvan gemakkelijk genoeg een eigen keuze kunnen doen.

De heer *Heijmans* (SP): Daarmee geeft u mij weer de kans op u in te gaan en dat zal ik dan ook doen. Nogmaals, er hing over de splitsingswet de vorige keer wel wat mist maar ik denk dat er in de Staten toen niemand vanuit ging dat op heel korte termijn de splitsingswet zou worden teruggedraaid. Waar ik toen met u over debatteerde is dat er een reële kans is dat de splitsingswet over een jaar of twee jaar wordt teruggedraaid. Dat is absoluut geen nieuw feit.

Dat u zegt dat het een nieuw feit is dat 54% van de aandelen op dit moment is aangeboden, is waar, maar het echte nieuwe feit zou zijn dat RWE bereid is genoeg te nemen met 54% van de aandelen. Mijnheer Van den Oord, u neemt het wel erg gemakkelijk en dankbaar aan dat het

dat ook is.

De heer *Van den Oord* (CDA): We krijgen veel e-mails en heel veel artikelen over dit onderwerp in de krant. Er was in ieder geval een journalist in Brabant die zo alert was drie weken geleden al een artikel te schrijven, waarin hij zei dat dit scenario heel goed mogelijk was. Het is gewoon bekend, mijnheer Heijmans, u moet nu niet doen alsof het nu pas bekend is.

De heer *Heijmans* (SP): Mijnheer Van den Oord, dit is een mogelijk scenario. Een jaar lang is ons voorgehouden dat dit een onmogelijk scenario is. En nu zegt de heer Van den Oord, en met hem het hele CDA, op grond van wat een, weliswaar prima, journalist schrijft, omdat hij twee regels in de krant heeft gelezen die iets suggereren dat een democratisch genomen besluit door deze Staten moet worden gekeerd. Ik vind dat onzorgvuldig en niet verstandig.

Voorzitter. Ik wil afsluiten met een oproep aan u. Ik wil graag dat de aandelen Essent niet verkocht worden, maar als er een meerderheid in deze Staten voor verkoop is, dan leg ik mij bij zo'n democratisch besluit neer. Ik roep u dan op, dat democratische besluit in deze Staten ook uit te voeren. Net zo goed dat ik u oproep om als er een meerderheid in deze Staten is die tegen de verkoop van de aandelen is, de aandelen niet te verkopen. Dat vind ik democratie.

De *voorzitter*: U richt zich tot de voorzitter maar u bedoelt naar ik aanneem GS.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie heeft het er moeilijk mee, zo moet ik maar eerlijk zeggen. Wij hebben destijds duidelijk verdeeld gestemd. Sommigen hebben de ene en sommigen hebben de andere opvatting. Dat is een gegeven. Ik zal een aantal punten opnoemen waarover de meningen gedeeld worden. We zullen straks, zo vermoed ik, nog wel een schorsing krijgen om te kunnen praten over deze nieuwe motie, maar wat nu een groot aantal fractieleden goed dwars zit is dat konijn uit de hoge hoed, die zaak van het percentage. Ondanks antwoorden

van de gedeputeerde hebben wij nog geen geheel duidelijk beeld van de consequenties ervan. Dat blijft voor een groot aantal van ons nog een probleem.

De splitsingswet is een gegeven, dat is geen nieuw feit meer.

Ik heb vanochtend betoogd dat gezien de oproep van de minister en de motie gisteren in de Kamer, het niet verstandig is nu al een beslissing te nemen zolang over het splitsingsplan nog geen duidelijkheid bestaat. Wij hebben nog niet goed in beeld welke impact de aanwijzing van de minister op dat splitsingsplan zal hebben. Misschien kan de gedeputeerde daarover nog iets zeggen. Als er straks weer flink in Enexis moet worden geïnvesteerd – u zult natuurlijk zeggen dat dit altijd moet gebeuren – kan dat tot gevolg hebben dat er misschien geld uit Essent naar Enexis moet gaan. Wij hebben daar geen extra investeringen voor. Er wordt wel steeds gezegd dat er een escrow-regeling is maar die is daar niet voor. Daar hebben we nog geen goed beeld van. Daarom vragen wij ons toch af, of het wel verstandig is, dit besluit nu te nemen. We moeten de zaken in de Staten zorgvuldig bekijken. Mijn vraag is nu wat het bezwaar is om de beslissing, als wij over dit alles nog nadere informatie krijgen, totdat er duidelijkheid is even aan te houden zoals in de motie wordt gevraagd, Betekent het dat wij benadeeld worden? Heeft het consequenties? Dat soort dingen kunnen we niet overzien en daar wil ik graag uw antwoord op hebben.

Er is niet meer gesproken over Enexis. Het is mij ook niet geheel duidelijk. Als wij nu allemaal akkoord gaan, hebben we dan ook ja gezegd tegen het niet verzwakte structuurregime van Enexis? Al vanaf de Memorie van Antwoord bleek dat het onduidelijk was. Het was een heel vaag verhaal. Ik heb toen al gevraagd hoe het zit met dat structuurregime. Ja, dat kon dan misschien onder allerlei voorwaarden, maar het was volstrekt onduidelijk. U als gedeputeerde bent voorzitter van de aandeelhouderscommissie. Maar Brabant heeft heel nadrukkelijk gezegd, dat verzwakte structuurregime te willen. U kunt wel zeggen dat het merendeel van de aandeelhouders het wil en ik neem aan dat het waar is, maar ik zou graag de

motivering horen. Een belangrijke reden om geen aandeelhouder te blijven in Essent is altijd geweest dat we er toch geen klap in te vertellen hebben. Dan gaan we naar Enexis en zeggen we dat we daarin wel wat te vertellen willen hebben en dan krijgen we dezelfde statuten als bij Essent. Zijn wij dan gek of bent u gek? Dat kan dus niet. Ik wil een betere motivering horen en ik wil ook zeker weten wat het debat van vandaag daarvoor betekent. Als wij er verder niets over zeggen, betekent het dan dat wat in uw brief van 13 mei staat waarheid is?

Uw antwoord over de EPZ vond ik wel boeiend. Uw antwoord is eigenlijk alleen maar: RWE vertrouwt op een goede afloop. Dat zou ik ook doen, want anders zou ik er niet voor gaan. Het blijkt ook wel uit het feit dat RWE de provincies vrijwaart van eventuele claims van de kant van Delta. Dat was mijn verhaal natuurlijk niet. Mijn verhaal was meer, of wij wel moeten willen dat een publieke kerncentrale overgaat van publiek aandeelhouderschap naar commercieel aandeelhouderschap. Mijn vraag was eigenlijk, of u EPZ nog uit de deal kunt houden. Ik heb begrepen dat het contract niet zo spijkerhard is want je hangt er gewoon een aanhangsel aan en dan is het contract veranderd. De vraag is dus of dat met die EPZ ook kan.

Dit zijn wat vragen waarop wij het antwoord nodig hebben om tot een goede besluitvorming te komen.

De heer *Heijmans* (SP): Even een vraag aan u als jurist. Moet een bijlage of aanhangsel bij een contract niet altijd als integraal onderdeel van het contract worden gezien?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik heb er al eens eerder bezwaar tegen gemaakt als wij elkaar in de Staten op basis van ons beroep bevragen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Weest u maar gerust. Ik antwoord als Statenlid.

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade heeft in zoverre gelijk dat het hier een politieke discussie is en dat we elkaar niet toetsen op onze kennis en

achtergrond van onze professie. Dat is niet de bedoeling.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Ik heb ook nog een vraag, namelijk of het kapitaal dat straks de revenuen moet leveren om het wegvallen van het dividend te compenseren, waardevast wordt weggezet, want anders hebben we over 15 jaar nog niets.

De *voorzitter*: Dat is een belangrijke vraag die nog als aanvullende vraag vanuit de VVD kan worden beschouwd.

Dan is het woord aan de heer Arkes. Niet? Dan de heer Verrijt. Ook niet? U spreekt in elk geval met één tong.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik kan heel kort zijn. Wij hebben in onze eerste termijn al aangegeven, waarom wij deze extra Statenvergadering hebben gevraagd. Het gaat ons erom het handelen van GS goed te zien in het licht van het besluit van PS van 24 april. Ik moet constateren dat het debat door het CDA wordt aangegrepen om met flinterdunne informatie, niet eens feiten, een nieuw besluit van PS te bewerkstelligen. Het standpunt van GroenLinks blijft onveranderd, namelijk dat er wel nieuwe informatie is maar dat die alleen maar steun is voor ons standpunt, niet over te gaan tot de verkoop van aandelen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik ben de eerste termijn begonnen vanuit de brede bezinning die wij in de samenleving proeven en die wij ook van de Staten vragen. Dat is belangrijk en dat geeft ook helderheid en doet recht aan het fundamenteel inhoudelijke debat dat wij hebben gevoerd. Er liggen nog zoveel onduidelijkheden, zo zei ik in de vorige vergadering ook al, en er zitten zoveel weerhaken aan dat wij nog steeds niet de vrijmoedigheid hebben, dit besluit te nemen. Vandaar de motie tot opschorting, die wij hebben ingediend. De motie was heel snel geformuleerd en voordat u denkt dat ik helemaal geen Nederlands ken, wil ik een paar zinnen aanpassen. Ik zal ze

straks op schrift geven.

In punt 2 moet staan: *dat er een herbezinning gaande is over de juiste richting van de Nederlandse energiewetgeving.*

Punt 3 moet worden aangevuld met: *dat er veel onduidelijkheden zijn ten aanzien van de gevolgen en mogelijkheden voor aandeelhouders die niet willen vervreemden wanneer minder dan 80% van de aandelen wordt aangeboden.*

Tot slot: *dragen GS op, het besluit tot vervreemding op te schorten totdat er duidelijkheid is over de punten 1 en 3 en niet eerder dan dat hierover het oordeel van de Staten is gevraagd.*

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat hier vandaag plaatsvindt is een urenlang debat over zogenaamd gewijzigde feiten, waarvan een deel de facto geen wijziging is en een ander deel geen feit is, omdat er nog niets verkocht is. Procedureel levert dat geen schoonheidsprijs op, zo zou ik richting D66 willen zeggen. Het zou mooier zijn te onderzoeken wat de andere partijen gaan doen als de 80%-regel inderdaad wordt verlaten. Ook hebben we geen gelegenheid te bespreken, wat de betekenis is van een aandeel van 5% in RWE en of dat al of niet opweegt tegen nu verkopen. Nee, geen onderzoek naar de onduidelijkheden en mogelijk nieuwe posities van alle betrokken partijen, hoor ik het CDA samen met D66 zeggen. Samen met GS willen ze doordouwen. Nu wil ik u vragen, welk beeld dat oplevert richting bevolking. Leveren we met dit doordouwen een bijdrage aan een hernieuwd vertrouwen in de democratie, die in Nederland afkalft? Welk signaal geven we aan de burger af? Is dit het beeld van een bestuur dat zorgvuldig nieuwe feiten weegt? Levert het een bijdrage aan het vertrouwen van de burgers en een betrouwbaar bestuur en een nieuw vertrouwen in de democratie? Of is dit doordouwen voor de burger net zo doorzichtig als het is voor de Partij voor de Dieren. Dat laatste is helaas een retorische vraag.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil nog ingaan op de motie van de ChristenUnie, waarmee wij niet in zullen stemmen, omdat wij de motie ingaat tegen het vertrouwen dat wij in eerste instantie hebben uitgesproken in het handelen van

GS in dit dossier. Hij geeft ook aan dat er veel onduidelijkheden zijn ten opzichte van de gevolgen en mogelijkheden voor aandeelhouders die hun aandelen hebben aangeboden, als minder dan 80% zou worden aangeboden. Ik heb begrepen dat er op dit moment nog geen 5% van de aandelen is geweigerd. Den Bosch heeft zich, zo heb ik begrepen, aangesloten bij Staphorst. Dat zijn de gemeenten die niet verkopen.

De heer *Heijmans* (SP): En Heerlen en Brunssum en Eindhoven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Nee, het gaat om de definitieve aanbiedingen en in totaal is het niet aangeboden percentage nog niet 5. Het kunnen er best meer worden maar dit is nu de stand van zaken.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): U geeft eigenlijk aan dat nog volkomen onduidelijk is wat de stappen zijn van de verschillende andere partijen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Beslist hebben 56% voor en 5% tegen. Van de rest heeft een aantal aandeelhouders al aangegeven wel te willen verkopen. Daar is het besluit nog niet genomen. Dat weet u ook want die overzichten zijn gewoon openbaar.

Mevrouw *Verstappen* sprak ook over het zorgvuldig wegen van nieuwe feiten. Ik wil juist benadrukken dat wij maar één nieuw feit konden ontdekken. Dat ene feit was voldoende om tot een nieuwe beraadslaging hier te komen. Ik denk dat als je niet alle nieuwe feiten tot je neemt als je tot besluitvorming wilt komen, je niet goed bezig bent. Als er negatief wordt besloten merk ik dat vanzelf; dan is dat ook een besluit dat wij nemen. Ik vond het belangrijk in ieder geval alle feiten in ogenschouw te nemen voordat een definitief advies richting GS kon worden gegeven.

De heer *Heijmans* (SP): U zegt dat u deze vergadering heeft gevraagd vanwege nieuwe feiten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Nee, vanwege de onduidelijkheid die er bestond. Ik heb heel

duidelijk verschil aangebracht in mijn argumentatie. In eerste termijn heb ik al aangegeven dat wij erin zijn meegegaan omdat er onduidelijkheid was over de gang van zaken. Er was een besluit en daarna berichtgeving, onduidelijkheid enz. Op grond daarvan hebben wij deze vergadering aangevraagd. Daarna is dat nieuwe feit aan de orde gekomen en op basis daarvan vonden wij het gerechtvaardigd een motie in te dienen.

De heer *Heijmans* (SP): Dan vind ik het zo jammer dat u consequent zorgvuldig bent geweest en in één keer nu toch maar weer spreekt over nieuwe feiten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Ik heb al eerder aangegeven dat wij kunnen discussiëren over wat een feit is en wat niet. Nieuwe informatie die van belang is en als zodanig geïnterpreteerd wordt door GS en iedereen hier, vind ik van voldoende belang om hier mee te wegen in de afweging.

De *voorzitter*: Dat wordt uw derde interruptie, mijnheer Heijmans. Dus houd het kort.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Ik heb de heer Heijmans geïnterrupteerd, voorzitter.

De heer *Heijmans* (SP): U brengt mij nu echt van mijn stuk. Kunt u dan niet inzien dat als RWE zegt te overwegen ook met minder dan 80% genoeg te nemen, u op zijn minst moet spreken van een mogelijkheid in plaats van een feit. In onze besluitvorming tot nu toe is het er steeds om gegaan dat wij niet willen besluiten op grond van mogelijke zaken, maar altijd op grond van zekerheden. We hebben toch niet voor niets tonnen uitgegeven aan externe adviseurs om zekerheden te krijgen? Dan gaat u ons op het laatste moment vragen om op grond van iets dat mogelijk zou kunnen gebeuren, de zaak te heroverwegen. Ik kan u vandaag echt niet volgen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* D66): Ik vind het ene zo belangrijk nieuwe gegeven dat het voor mij echt voldoende is om deze stap te doen. U weet wat

mijn opvatting is over het vervreemden van aandelen, maar dan had ik mij gewoon neergelegd bij zoals het was, maar voor mij is het echt een nieuw argument, een nieuw gegeven, een nieuw feit. Aangezien wij allen er zoveel over praten, moet u het belang ervan toch inzien. Anders zouden we het er met elkaar niet zo intensief over hebben.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik wil u tegemoet komen. Het is een feit dat RWE iets overweegt. Ook is een feit dat wij vandaag de consequenties nog niet hebben kunnen verkennen; daarvoor is tijd nodig. Procedureel moet ik u aan mijn zijde vinden, maar u wilt nu iets halsstarrig doordouwen wat duidelijk nog om afweging vraagt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het verschil tussen u en mij is dat ik GS het vertrouwen heb gegeven om dat af te wegen. Ik heb aangegeven dat het onze positie is om advies uit te brengen richting GS. Wij krijgen nieuwe informatie en wij vinden dat die informatie moet worden meegenomen in het afwegingsproces. Dat is de reden waarom wij zeggen dat het moment van besluitvorming aan GS is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): GS zijn vandaag al zeer duidelijk waar het gaat om de kant die de afweging opgaat. Daar hebben we die nieuwe informatie niet voor nodig. Daar waren ze de vorige keer ook duidelijk over. Waarschijnlijk zijn ze er na afweging ook duidelijk over. Ik begrijp het vertrouwen niet dat u in GS stelt omdat het zo ontzettend doorzichtig en duidelijk is dat ze niet van hun standpunt willen afwijken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik denk dat op basis van de vorige motie zonder dat er extra informatie was geweest, het GS had gesierd het advies van PS ter harte te nemen, maar er is nu nieuwe informatie en die kan worden meegenomen in het besluitvormingsproces.

De heer *Heijmans* (SP): U betuigt hier voluit vertrouwen te hebben in GS en in dit dossier qua besluitvorming. Dan moet u dit college toch geen

advies meegeven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wij geven op dit punt advies, niet meer.

De heer *Heijmans* (SP): U spreekt hier bij motie uit dat u GS adviseert Essent te vervreemden. Maar dat hoeft toch niet als u zoveel vertrouwen in het college hebt? Dan hoeven ze uw motie en uw mening helemaal niet te weten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): U doet dus een tekstvoorstel: GS mogen handelen naar eigen bevinden.

De heer *Heijmans* (SP): Nee, u vertrouwt er zo op dat het college een verstandig besluit neemt, dat u het helemaal niet hoeft te adviseren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik denk dat het een uitspraak is, gegeven de motie van de vorige keer, die nodig is om een ander licht op de zaak te doen schijnen. De vorige motie heeft een andere richting aangewezen en als wij nu vinden dat een andere richting nodig is, moeten wij dat als Staten adviseren.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, is het echt nodig? Ik heb het gevoel dat u nu in een cirkeltje ronddraait.

De heer *Punt* (Brabantse Partij): Laat ik voorop stellen dat ik had gehoopt dat er duidelijkheid vanuit het college zou komen. Ik heb die toch wat gemist en misschien meerderen hier. In de discussie is telkenmale over dezelfde punten heen en weer gesproken en we krijgen er niet goed een vinger achter. Ook vanuit de VVD is de vraag gesteld of we niet wat meer duidelijkheid kunnen krijgen over de zekerheid inzake de contractvorming over de duurzaamheid. Of is het mogelijk EPZ/Borssele uit het geheel te houden? U hebt niet gezegd of die mogelijkheden bezien zullen worden, maar u en uw collega Hoes stellen zich nog steeds op het standpunt dat u niet op de ingeslagen weg terug wilt komen en dat u die trechter verder in wil gaan. Toch verzoeken wij u

er wel op terug te komen en de zaak op te schorten. Er is een aantal redenen voor die belangrijk genoeg zijn om die bezinning een kans te geven en om te kijken of de juridische zaken daardoor niet een andere wending kunnen krijgen. Wij steunen die motie dus wel.

De voorzitter: Ik krijg van het college het signaal dat het voordat het antwoordt, een schorsing van een kwartiertje wil.

De vergadering wordt te 15.51 uur geschorst en te 16.49 uur hervat.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Mevrouw de voorzitter! Er zijn vragen gesteld over het structuurregime, over EPZ, over de splitsing en over de 50-80 zaak die een heel grote rol in het debat heeft gespeeld. Duidelijk is vandaag gebleken dat het onderwerp ons allen na aan het hart ligt. Allereerst wil ik een aantal onduidelijkheden, misschien ook veroorzaakt door een niet geheel helder antwoord in eerste termijn, rechtzetten.

Laat ik beginnen met het structuurregime van de aandeelhouderscommissie. De aandeelhoudersvergadering neemt een beslissing over het structuurregime. Op 25 juni is er een AVA en daar zal dan een beslissing worden genomen over het structuurregime voor Enexis. Dit structuurregime geldt voor ten hoogste drie jaar, want in die drie jaar wordt het geëvalueerd en wordt gezien welk regime het uiteindelijk echt zal worden. In de aandeelhouderscommissie heb ik het op 11 mei uitdrukkelijk aan de orde gesteld, niet alleen als voorzitter maar ook als Brabant, met de toelichting dat de Staten van Brabant menen dat er een verzwakt structuurregime moet komen. Een meerderheid van de aandeelhouders zei er geen behoefte aan te hebben omdat naar hun mening de zaken die zij belangrijk vinden bij het regelen van het regime, al aan bod komen. Ik heb daarstraks al bijvoorbeeld genoemd de beloning maar er is nog een aantal andere zaken. Essent doet een voorstel voor de algemene vergadering van aandeelhouders. Essent heeft gezegd dat als een meerderheid van de AAC een bepaalde

richting kiest, het dit als voorstel zal neerleggen bij de AVA. Met andere woorden, op de eerstvolgende AVA waar dit aan de orde is, zal er een voorstel van Essent liggen om geen verzwakt structuurregime in te stellen. Dat is de feitelijke situatie. We hebben wel 30,8% van de aandelen maar niet de meerderheid. De meerderheid in de AAC is in ieder geval tegen. Er kan op de AVA nog een andere uitslag komen, maar zo staat het er op dit moment voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat zijn de argumenten van de aandeelhouders om er tegen te zijn als je de bevoegdheid krijgt, de raad van bestuur te benoemen.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Zij zijn gevoelig voor het argument van de raad van bestuur en de raad van commissarissen dat je niemand zult krijgen die ermee zal instemmen dat de AVA op deze manier de benoeming vaststelt en dat het op dit moment al zo goed geborgd is dat zij niet het risico willen lopen dat je 136 aandeelhouders af moet gaan om een ja te krijgen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat betekent dat de huidige raad van bestuur en de raad van commissarissen dat weer bepalen. Die zijn tegen; die zijn altijd tegen geweest.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, zij doen een voorstel aan de AVA en zij hebben gezegd, zich te verlaten op een voorstel van de AVA. De AAC geeft in meerderheid aan, geen behoefte te hebben aan een verzwakt structuurregime.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Zegt u nu dat als de raad van bestuur moet worden benoemd, dit moet gebeuren door 140 aandeelhouders, of kan de AAC dit doen?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat zeg ik niet. Als je een verzwakt structuurregime wilt hebben, heb je daar de toestemming van alle aandeelhouders voor nodig. Als er eentje tegen is, ook al heeft die maar 0,02%, dan gaat het niet door.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Is dat de reden dat ze tegen zijn? Je versterkt je eigen positie als aandeelhouders en dan zeg je: dat wil ik niet.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat moet u aan de andere aandeelhouders vragen. Ik geef alleen maar aan wat ik heb gedaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik wil graag een motivering van die andere aandeelhouders horen.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik heb net een aantal feiten gegeven. Het kan best zijn dat elke aandeelhouder weer andere overwegingen heeft. Die ken ik niet. Ik heb net een paar hoofdelementen genoemd en dat is het.

Ook belangrijk om in dit verband op te merken is dat als je Essent nu en het structuurregime bij Enexis straks vergelijkt, blijkt dat bijvoorbeeld de zeggenschap al veel verder gaat als het gaat, om een voorbeeld te noemen, de investeringen. Nu moet de AAC worden geraadpleegd bij een investering van 500 miljoen, straks bij het netwerkbedrijf is dat 100 miljoen. Dat is een aanzienlijke uitbreiding van wat aan de aandeelhouders moet worden voorgelegd.

Gevraagd is of EPZ uit de deal kan worden gehouden. Het antwoord is heel kort: dat kan niet. Ook is gevraagd hoe het zit met de gekozen eigendomsvorm. Ik heb al aangegeven dat de splitsing in juridisch en economisch eigendom vaker voorkomt. Het is een vorm die de staat zelf bij DSM heeft gekozen, maar het komt ook voor bij Unilever en Akzo. Er zijn dus al voorbeelden in Nederland en het loopt allemaal prima. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat wij zouden meewerken aan een constructie die niet kan. Ik wijs er ook nog op dat de vrijwaring van RWE een belangrijk element daarbij is, maar helder moet zijn dat de constructie geaccepteerd is en veel voorkomt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik betwist niet de constructie van de juridische en de economische eigendom, maar het gaat hier om een publieke aandeelhouder. Uw vergelijking met Akzo gaat niet op want dat is geen publieke aandeelhouder.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Voor DSM gaat het wel op, want daarvan was de staat honderd procent eigenaar. DSM wilde graag naar de beurs maar dat kon niet op die manier. Toen heeft de staat vanwege het publieke belang het juridisch eigendom genomen en het economisch eigendom bij DSM gelaten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het probleem hier is dat Delta en Essent heel duidelijk voor het publieke aandeelhouderschap hebben gekozen. Daar wordt nu verandering in gebracht, wat Delta niet wil. Moeten wij daar nu aan meewerken? Die vraag moet u beantwoorden.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat is volgens mij niet aan de orde. We moeten zien of we bezig zijn met een constructie die mogelijk is. Mijn antwoord daarop is ja. Het antwoord op de vraag of het publieke belang wordt gedekt is ook ja, want het publieke belang valt onder het juridisch eigendom. Wat dat betreft is een sluitende redenering, waarom deze constructie kan.

De heer *Heijmans* (SP): Het is een legale constructie; daar zijn we het over eens. Het gaat echter toch ook om de intentie waarmee je dat doet. In deze constructie is de intentie volgens mij duidelijk: feitelijk iets doen wat bij de kernenergiewet niet mag. Een van de redenen waarom Delta zich nadrukkelijk verzet is dat men vaststelt dat de economische eigenaar degene is die verantwoordelijk is voor bijvoorbeeld investeringen in veiligheid. Daar trek ik de conclusie uit dat het terecht is dat de economische eigendom niet in handen komt van een buitenlands bedrijf omdat je daarmee investeringen in veiligheid niet meer in de hand hebt.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik zou willen verwijzen naar diverse stukken die wij daarover hebben gestuurd. Daar verschuil ik mij niet achter; ik zal een korte samenvatting geven. Uit die stukken blijkt dat als dit vorm krijgt, de aandeelhouders van Essent meer zeggenschap krijgen over bijvoorbeeld de veiligheid van de kerncentrale dan nu het geval is. Verder zal de

staat op het moment dat hij het belangrijk vindt dat dit soort elementen geregeld wordt, dat zelf bij wet doen. Denk bijvoorbeeld aan Urenco.

De heer *Heijmans* (SP): Hoor ik u nu zeggen dat de aandeelhouders van Essent meer zeggenschap krijgen? Dat zijn wij niet meer.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, ik zeg het verkeerd. Als je ziet hoe het straks uitpakt en hoe de verdeling is, dan blijkt dat de aandeelhouders meer directe sturing krijgen op bijvoorbeeld de veiligheid dan nu het geval is.

De heer *Heijmans* (SP): Zijn dat dan de aandeelhouders die economisch eigenaar zijn of...

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): De juridische eigenaar. Lees de stukken dan zult u het tegenkomen. Via de Kernenergiewet is de staat toezichthouder. Nogmaals, als de staat anders had gewild, had hij het geregeld in de wet.

De *voorzitter*: Ik denk dat u het voldoende heeft beantwoord.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Ik wil ook nog even stilstaan bij de splitsing. Wij hebben natuurlijk nooit deze splitsingswet gewild. Wij hebben vele discussies met u gevoerd. De splitsingswet zagen wij toch als een onwenselijke zaak. De splitsingswet is er echter wel gekomen. U heeft gisteren de minister nog kunnen horen vertellen dat de splitsingswet niet wordt teruggedraaid. Er zijn heel veel initiatieven geweest om te proberen de splitsingswet wel teruggedraaid te krijgen maar die hebben het allemaal niet gehaald. We moeten er dus vanuit gaan dat dit gewoon de feitelijke situatie is.

Wat de splitsingskant betreft begrijp ik uw bezorgdheid over wat er straks in de aanwijzing voor de splitsing zit. Natuurlijk is het belangrijk dat wij straks verzorgd achterblijven met een netwerk waar we zelf aandeelhouder van zijn en waarvan ook wordt verwacht dat op het moment dat het fout gaat, wij er zelf bij zijn.

Wat betekent nu die aanwijzing. Ik zal een

voorbeeld geven zodat u enigszins het gevoel krijgt welke richting het kan gaan. Stel u voor dat de minister zegt dat we € 300 miljoen in het eigen vermogen moeten storten. U vraagt zich misschien af hoe ik op die € 300 miljoen kom. Welnu, het netwerkbedrijf heeft straks een schuld aan de aandeelhouders. Op het moment dat die schuld wordt uitgekeerd, krijgen we zeg maar € 300 miljoen. Het is maar een voorbeeld; we moeten afwachten wat het werkelijk wordt. Maar dan zegt de minister dat op het moment dat wij de € 300 miljoen die wij in het externe vangnet als lening hebben gestopt, want wij hebben het netwerk toegestaan die € 300 miljoen niet meteen aan ons uit te betalen maar in de vorm van een schuldvordering uit te zetten, zij liever ziet dat wij die € 300 miljoen in het eigen vermogen stoppen dan het te stoppen in een lening die wij straks misschien een keer gaan innen. Met andere woorden, zij heeft liever een intern vangnet dan een extern vangnet. Zo zal ongeveer een deel van de aanwijzing eruit zien. Met andere woorden, een verzekering dat het eigen vermogen van het netwerk voldoet aan een minimumeis van bijvoorbeeld 40%; hoeveel het precies wordt weten we niet. Ik kan mij heel goed voorstellen dat u zich afvraagt, wat dit allemaal betekent. Volgens mij is het echter geen reden tot uitstel, want de feitelijke situatie is gewoon zo dat de aanwijzing voor de splitsing altijd opgevolgd moet worden. Als we het er niet mee eens zijn, kunnen we een rechtsgang volgen, maar de aanwijzing moet worden opgevolgd en zal gecontroleerd worden. Het is in ieder geval belangrijk te bezien wat de inhoud van die aanwijzing is. Ik heb maandag een gesprek met de minister en dan zal heel veel duidelijk worden. Natuurlijk zullen we dat in onze besluitvorming meewegen.

Ik kom bij het laatste stuk, de 80%. Belangrijk is te beseffen dat we nooit zullen kunnen bewijzen wat RWE gaat doen. We hebben vandaag besproken wat die 80% betekent en of RWE dat percentage zal verlagen. Een nieuwe feitelijke omstandigheid is natuurlijk dat de teller op 56% staat. Toen wij dat zagen, hebben wij aan RWE gevraagd wat dat voor hen betekent dat ze een meerderheidsbelang kunnen krijgen. We hebben toen een brief van

RWE gekregen waarin o.a. staat:

“Wij zijn ons vanzelfsprekend bewust van het feit dat in samenspraak met Essent kan worden afgeweken van het overeengekomen percentage. Wij houden ons expliciet dit recht voor maar zien op dit moment onvoldoende aanleiding van het percentage van 80 af te wijken.” Met andere woorden, het kan, we gaan het nu nog niet doen maar als het ons uitkomt doen we het wel. Dat is de feitelijkheid waarmee wij hier hebben te maken. Natuurlijk kun je niet alles overzien, maar dit is een feit.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Als u zo’n reactie vraagt aan RWE voordat u zelf een besluit heeft genomen, denkt u dan echt dat u hetzelfde antwoord krijgt dan wanneer u zelf eerst het besluit heeft genomen en dan de vraag stelt?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, maar wij hebben het als aandeelhouderscommissie gevraagd. Wij vonden het belangrijk er zicht op te krijgen, want andere aandeelhouders – ik weet niet of u zich dat kunt voorstellen – zijn wel heel benieuwd wat er precies gaat gebeuren.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Zij weten toch dat u nog een besluit moet nemen en dat zij hiermee een extra middel hebben om u onder druk te zetten en u daarmee een extra argument te geven door te zeggen misschien wel beneden die 80% te gaan zitten? Ik raak er niet van onder de indruk.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Nee, het kan alle kanten op. U kunt ook zeggen dat u daar niets mee te maken heeft en het dus niet doet. Ik zie het absoluut niet zo. Wat belangrijk is en wat we heel goed in ogenschouw moeten nemen is dat we in een situatie zitten waarin we pas op 22 juni, wanneer de aanbieding van RWE verloopt, weten wat ons te wachten staat. Dat is natuurlijk strategie. Dan kun je natuurlijk het risico nemen, maar dan wil ik toch wijzen op een aantal effecten van dat risico. Ik wil heel nadrukkelijk iets onder de aandacht brengen, niet als bangmakerij maar als iets dat wij met enige zorg tegemoet zien. Stel

je voor dat we uitstel accepteren en wel afwachten wat er gebeurt. Dan loop je natuurlijk de kans dat je niet mee kunt doen in deze deal. Wat dat betekent is dat je 30% aandelen houdt in een bedrijf RWE-Nederland. Wat de zeggenschap betreft, met zo’n aandeel mag je natuurlijk geen AVA aanvragen maar heb je wel het enquêterecht. Heel veel meer valt er niet over te zeggen. Daar moet je heel reëel in zijn. Je kunt er heel veel over vinden, maar dit is de feitelijkheid.

Het tweede element dat ik wil noemen en waaraan u niet zo maar voorbij moet gaan, is dat op het moment dat wij een minderheidsbelang van 5% in het grote RWE hebben, de dividenduitkering die wij thans hebben, heel anders zal zijn. De winst die wordt gemaakt zal terugkeren in het bedrijf want RWE heeft helemaal geen belang bij winstuitkering. Wij zijn dan samen met RWE-Nederland de enige aandeelhouder in dat bedrijf. Realiseert u zich wel wat u doet. Ook GS realiseren zich heel goed dat we zorgvuldig om moeten gaan met het Brabantse geld; daar hebben we het over. Dat is een feitelijkheid. Ik weet het, het blijft gissen, je kunt nooit zeker weten wat er zal gebeuren, maar wij vinden dit toch een mate van waarschijnlijkheid hebben en dit weegt zwaar bij onze besluitvorming.

Er is ook een motie ingediend om de beslissing uit te stellen om af te wachten wat de aanwijzing inhoudt. Daar kan ik mij alles bij voorstellen, maar wij zien verder geen heil in uitstel want er komt meer informatie, er komt nog meer informatie enz. maar wij zijn ervan overtuigd dat nieuwe informatie niet tot andere inzichten zal leiden.

De heer *Heijmans* (SP): Nu kan ik het niet meer volgen. Er zit hier een college dat zegt dat we alles moeten heroverwegen op grond van nieuwe informatie en nu eindigt u uw betoog; als er nieuwe informatie komt, kan dat nooit aanleiding zijn tot heroverweging.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Dat zeg ik niet. Ik zeg alleen dat langer uitstel niet leidt tot een andere beslissing op dit moment. U kunt steeds meer informatie vragen maar wij denken dat op grond van wat we nu hebben, wij een beslissing kunnen

nemen en dat zullen we ook doen.

De heer *Heijmans* (SP): Mag ik u voorstellen, het een paar weken uit te stellen. Dan wordt klip en klaar duidelijk dat RWE niet geïnteresseerd is in Essent als minder dan 80% van de aandelen wordt verkregen. Vindt u dan zulke nieuwe informatie belangrijk of niet?

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Wij zijn ervan overtuigd dat wij die informatie nooit zullen krijgen.

De heer *Heijmans* (SP): Dan zegt dat heel veel over het soort bedrijf waarmee wij zaken doen.

Mevrouw *Moons* (GS;PvdA): Het is gewoon een commercieel bedrijf.

Er is nog gevraagd of wij ons vermogen waardevast wegzetten. Natuurlijk, u moet denken aan constructies à la de stortplaatsen. Wij hebben een eeuwigdurende zorg voor de stortplaatsen en daarvoor hebben wij een fonds gecreëerd. Op die manier zullen wij ervoor zorgen dat het in ieder geval waardevast wordt weggezet.

Ik zou hiermee willen afsluiten. Ik hecht eraan dat ik duidelijk ben geweest en alle vragen heb beantwoord.

De *voorzitter*: Er liggen twee moties, motie M1 van de heer Thuis en mevrouw Lestrade en motie M2a, van de heer Vreugdenhil. Kan er gestemd worden of is er nog behoefte aan een schorsing?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw de voorzitter, de VVD-fractie heeft nog behoefte aan een schorsing.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw de voorzitter! Ik neem aan dat u voornemens bent eerst de meest verstrekkende motie in stemming te brengen, de motie van CDA en D66. Als die motie wordt aangenomen zal naar ik aanneem de tweede motie niet in stemming worden gebracht.

De *voorzitter*: Dat zal ik dan aan u voorleggen. Het ligt niet voor de hand.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw de voorzitter! Wij hebben de moties nog niet.

De heer *Thuis* (CDA): Ik zal de motie nog toelichten.

De *voorzitter*: De heer Thuis ligt de motie nog toe en dat zal betekenen dat de motie nog wordt aangepast.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik wil graag een gewijzigde motie indienen. De tekst luidt:

Provinciale Staten van Noord-Brabant, in extra vergadering bijeen op vrijdag 15 mei 2009 over het besluitvormingsproces toekomststrategie Essent, de Staten, gehoord de beraadslaging, spreken uit dat op basis van nadere informatie inzake het besluitvormingsproces uitvoering toekomststrategie Essent GS te adviseren een positief besluit te nemen over het vervreemden van de aandelen Essent, nadat is gebleken dat een eventuele aanwijzing van de minister splitsing niet in de weg staat. En gaan over tot de orde van de dag”.

Deze motie wordt gesteund door CDA en D66.

De toevoeging doen we naar aanleiding van de discussie van vandaag. Het is bij velen van ons een punt dat aan de orde was.

De *voorzitter*: Deze motie krijgt nr. M1a. Er zijn nu dus twee moties, namelijk M1a en M2a. De motie wordt zo snel mogelijk vermenigvuldigd en rondgedeeld. Het vergt enige tijd voordat u over de moties kunt stemmen, want ik sluit niet uit dat de fracties dan nog enige tijd voor overleg nodig hebben.

De vergadering wordt om 17.14 uur geschorst en om 17.39 uur hervat.

De *voorzitter*: U vraagt zich misschien af, wie vanavond een mooi plaatje in de NRC heeft. Ik zal het u laten zien; het is onze Mohammed.

Eerlijk is eerlijk, ook nog een beetje de rug van de heer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Die is toch wel heel erg mooi.

De *voorzitter*: Die staat er ook heel erg mooi op, maar volgens mij kunt u op deze foto niet tegen onze kamerbewaarder op.

We gaan nu stemmen, allereerst over motie M1a van CDA en D66. We hebben al eerder vastgesteld dat dit de meest vergaande motie is. Het verzoek van de heer Arkes om hoofdelijke stemming is nog steeds geldig, stel ik vast.

Ik trek als stemmingsnummer 33, de heer Hoogeveen.

Vóór hebben gestemd de leden Hoogeveen, Voeten, Van Lopik, Thuis, Smolders, mw. Geeraedts, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Verhoeven, mw. Lavrijssen, Van den Oord, Van de Ven, mw. Aarts-van de Loo, mw. Paulides-Ruitenbergh, Wagemakers, Van der Burgt, mw. Verschuuren, mw. Kerkhof-Mos, Dörr, Van der Doelen, mw. Lamers, Arkes, Wolters, Göring, mw. Prins-Afman, Verrijt, mw. Lestrade-Brouwer, Boel, mw. Moonen-Gerrits, Mulders, Kielenstijn en Coonen.

Tegen hebben gestemd de leden Heijmans, Van Schoonhoven, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Slegers, mw. Gounou, mw. Van Breda, Erciyas, mw. Kamphorst, Punt, Stalknecht, Martens, Vreugdenhil, mw. Hosseini-Ghreani, Van Zeeland, Schouten, Zeegers, mw. Van Bortel, Van der Staak, mw. Verstappen, mw. Wijnands, Ten Harmsen van der Beek, mw. Arts en mw. Andreas-de Jong.

De *voorzitter*: Motie M1a wordt met 31 tegen 23 stemmen aangenomen.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Ik heb tegen deze motie gestemd uit principiële overwegingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw de voorzitter! Ik ben van mening dat er sprake is van een historische vergissing om ons energiebedrijf te verkopen, maar dat ligt meer aan Den Haag dan dat wij er iets aan kunnen doen. Er is gisteravond in de Kamer een mogelijkheid geweest, die fout te herstellen, maar dat is niet gelukt. Daarmee hebben wij te maken en daarom rest mij niet anders dan voor de motie te stemmen.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik heb tegengestemd in verband met de 50-80% kwestie. De beantwoording is voor mij niet voldoende en zeker gebleken. Mijn voorkeur zou geweest zijn uitstel te vragen van besluitvorming totdat ook daarover duidelijkheid bestaat, maar omdat dat nu niet haalbaar lijkt, zag ik mij genooddaakt tegen te stemmen.

De *voorzitter*: Ik neem aan dat over motie M2a geen hoofdelijke stemming wordt gevraagd. Het heeft eigenlijk geen zin meer; deze motie staat haaks op de vorige motie.

De heer *Heijmans* (SP): Ik ben dat niet met u eens. De eerste motie brengt een positief advies uit aan GS en de motie van de heer Vreugdenhil vraagt om uitstel. Natuurlijk kunt u na uitstel op grond van dat advies nog steeds een besluit nemen. Ik meen dus dat het een niet het ander onmogelijk maakt.

De *voorzitter*: Dan stemmen we. Kunnen we per fractie stemmen of wordt weer hoofdelijke stemming gevraagd?

Mevrouw *Van Breda* (PvdA): Voorzitter! Ik hecht aan een hoofdelijke stemming.

De heer *Heijmans* (SP): Gelet op de stemverklaring van de heer Ten Harmsen van der Beek meen ik dat hoofdelijke stemming ook recht doet aan zijn standpunt.

De *voorzitter*: Omdat wellicht niet alle fracties eensgezind stemmen is het inderdaad wel goed hoofdelijk te stemmen.

De voorzitter sluit te 17.53 uur de vergadering.

Vóór hebben gestemd de leden Hoogeveen, Heijmans, Van Schoonhoven, mw. Slegers, mw. Gounou, mw. Van Breda, Erciyas, mw. Kamphorst, Punt, Stalknecht, Martens, Vreugdenhil, mw. Hosseini-Ghreani, Van Zeeland, Schouten, Zeegers, mw. Van Boxtel, Van der Staak, mw. Verstappen, mw. Wijnands, Ten Harmsen van der Beek, mw. Arts en mw. Andreas-de Jong.

Tegen hebben gestemd de leden mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Voeten, Van Lopik, Thuis, Smolders, mw. Geeraedts, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Verhoeven, mw. Lavrijssen, Van den Oord, Van de Ven, mw. Aarts-van de Loo, mw. Paulides-Ruitenbergh, Wagemakers, Van der Burgt, mw. Verschuuren, mw. Kerkhof-Mos, Dörr, Van der Doelen, mw. Lamers, Arkes, Wolters, Göring, mw. Prins-Afman, Verrijt, mw. Lestrade-Brouwer, Boel, mw. Moonen-Gerrits, Mulders, Kielenstijn en Coonen.

De *voorzitter*: Motie M2a wordt met 31 tegen 23 stemmen verworpen.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Ook bij deze stemming hecht ik eraan een stemverklaring te geven. Zo-even heb ik op principiële gronden tegen motie M1a gestemd en daarom kon ik niets anders doen dan ook tegen deze motie stemmen.

De *voorzitter*: Ik heb nog enkele mededelingen. Er zouden vanmiddag nog commissievergaderingen zijn, maar dat is niet gelukt. Alle commissievergaderingen worden verplaatst naar 29 mei. Over de aanvangstijden ontvangt u nog bericht. Er is een extra RM-vergadering op donderdagavond 28 mei. Ook daarvoor komen de uitnodigingen zo spoedig mogelijk. Het college van GS zal zo dadelijk een persconferentie geven. Ik vraag de woordvoerders wel beschikbaar te zijn want ongetwijfeld zal ook aan hen om commentaar worden gevraagd.

Besluit 52/09

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 11 september 2009, nr. 1579026,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 15 mei 2009 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 2 oktober 2009

Provinciale Staten voornoemd,

dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier.